

BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC

ISSN 1331-9124

»Kad se s Isusom trpi, onda sve biva lako!«

(Bl. A. STEPINAC, Katehetske propovijedi, Zagreb, 1956., sv. I., str. 187.)

God. 9 (2002.) | 8. svibnja | GLASNIK POSTULATURE | Broj 3 | Cijena 5 kn

Kardinal Franjo Kuharić zadužio nas je moliti:
Blaženi Alojzije Stepinče, moli za nas!

PAPINA RIJEČ

Sveti Otac Ivan Pavao II. na euharistijskom slavlju tijekom kojeg je 3.listopada 1998. ***u Mariji Bistrici*** *proglasio blaženim Slugu Božjega Alojzija Stepinca*

IZ ENCIKLIKE »OTKUPITELJ ČOVJEKA« (BR. 20.), KOJU JE IVAN PAVAO II. UPUTIO CRKVI I SVIJETU NA POČETKU SVOJE PAPINSKE SLUŽBE, DONOSIMO POTICAJ NA SLAVLJENJE I ČAŠĆENJE EUHARISTIJE, KOJA JE »VRELO I VRHUNAC« KRŠĆANINOVA ŽIVOTA.

Osnovna je istina, ne samo naučavanje nego i življenje, da Euharistija izgrađuje Crkvu.[1]

Gradi je kao nepatvorenu zajednicu Božjega naroda, kao skupštinu vjernika, koja nosi istu oznaku jedinstva kao i apostoli i prvi Gospodinovi učenici. Euharistija gradi tu zajednicu i jedinstvo uvijek iznova. Uvijek je gradi i obnavlja na temelju žrtve samoga Krista, jer je ta žrtva sjećanje na njegovu smrt na križu,[2] na cijenu kojom nas je otkupio. Zato u Euharistiji dotičemo, mogli bismo reći, otajstvo samoga Tijela i Krvi Gospodnje, kako svjedoče same riječi ustanovljenja. Snagom toga ustanovljenja to postadoše riječi kojima oni što su u Crkvi pozvani na tu službu neprestano slave Euharistiju.

Crkva živi od Euharistije, od punine tog sakramenta, čiji je čudesan sadržaj i značenje često bio predmet crkvenog naučavanja od najstarijih vremena sve do naših dana.[3] Međutim, sa sigurnošću možemo reći da tu naučavanje – potkrijepljeno oštroumnošću teologa, ljudi duboke vjere i molitve, asketa i mistika, u potpunoj vjernosti euharistijskoj tajni – ostaje još uvijek na samome početku, jer je nemoguće shvatiti i riječima izreći što je Euharistija u svoj svojoj punini, što je njome izraženo i što se u njoj događa. Zaista, Euharistija je neizreciv sakrament. Osnovna zadaća i nadasve očita milost i izvor nadnaravne snage Crkve kao naroda Božjeg jest ustrajati i neprestano napredovati i u euharistijskoj pobožnosti, jest duhovni napredak u euharistijskom ozračju. Pogotovo stoga nije dozvoljeno ni u mislima, ni u životu, ni u djelovanju, oduzeti tom zaista najsvetijem sakramentu njegovu punu veličinu i njegovo osnovno značenje. On je u isto vrijeme sakrament-žrtva, sakrament-veza (pričest), sakrament-prisutnost. I, premda je istina da je Euharistija uvijek bila i mora nadalje biti najdublje otkrivanje i slavljenje bratstva Kristovih učenika i ispovjedalaca, ona se ne može smatrati samo »prigodom« ispovjedalaca, ona se ne može smatrati samo »prigodom« za očitavanje toga bratstva. Kada se slavi sakrament Tijela i Krvi Gospodnje, valja poštivati pravu veličinu božanske tajne, kao i pravi smisao toga sakramentalnog znaka, u kojemu se prima stvarno prisutni Krist, duša se napunja milošću i daje se zalog buduće slave.[4] Odatle proizlazi dužnost da se strogo obdržavaju liturgijski propisi i sve ono što očituje zajedničko štovanje iskazano samome Bogu, to više, što nam se on u tom sakramentalnom znaku predaje bezgraničnim povjerenjem, kao da ne računa na našu ljudsku slabost, našu nedostojnost, naviku, »rutinu«, mogućnost vrijeđanja. Svaki član Crkve, a osobito biskupi i svećenici, moraju bdjeti nad tim da taj sakrament ljubavi bude središte života Božjeg naroda, kako bi se po očitovanju dužnog štovanja uzvratila Kristu »ljubav za ljubav«, i kako bi Krist zaista postao »život naših duša«. S druge strane, ne smijemo zaboraviti riječi svetog Pavla: »Neka svatko ispita samog sebe te onda jede od kruha i pije iz kaleža.«[5]

Naslovna stranica: *Kard. Franjo Kuharić propovijeda u bazilici Srca Isusova u Zagrebu (foto: Leos)*

---

[1] Usp. 2. vatikanski koncil, Dogmatska konstitucija o Crkvi *Lumen gentium*, 11.

[2] Usp. 2. vatikanski koncil, Konstitucija o svetoj liturgiji *Sacrosanctum Concilium*, br. 47.

[3] Usp. Pavao VI, Enciklika *Mysterium fidei*: AAS 57 (1965), str. 553-574.

[4] Usp. 2. vatikanski koncil, Konstitucija o svetoj liturgiji *Sacrosanctum Concilium*, br. 47.

[5] Usp. Iv 6,52.58; 14,6; Gal 2,20.

HOD ZA KRISTOM – DO UMIRANJA!

U osvit 11. ožujka 2002. umro je Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu Franjo kard. Kuharić, umirovljeni nadbiskup zagrebački. Rodio se u Pribiću 15. travnja 1919. Ponikao je u seljačkoj obitelji. Svoj je svjetonazor oblikovao u katoličkom duhu, a životne stavove utemeljio na Evanđelju. Tako su njegova izvorišta u mnogočemu podudarna s onima Alojzija Stepinca, koji je Isusa Krista, Otkupitelja čovjekova imao kao primjer, uzor i cilj života. To je bila njihova, a to je i naša sreća, naš ponos i svrha našega života.

Iz te podudarnosti duha s nadbiskupom Stepincem, mladi je pripravnik za svećeništvo, Franjo Kuharić, bio radostan u blizini svoga natpastira, iskazivao mu zahvalnost i odanost za jasnoću misli i kršćanskih načela. Zatreptao je kad je izravno, u čestitci za 10. obljetnicu Blaženikova biskupskog posvećenja, 3. prosinca 1944., ustvrdio: »Današnje vrijeme je vrijeme trpljenja, ali trpljenje povezano s pouzdanjem u Boga, majka je velikih duša.«

Tu je mladi Franjo Kuharić očitovao svoje čeznuće za spoznajom aposlutne istine, Bogom, rekavši da su »dalekovidne samo one misli koje gledaju u vječnost«. Možda se iz tih razmišljanja o zbilji i tajni Božjega života i čovjekova u njemu, više puta čula njegova neispunjena želja ili unutarnje nagnuće za proučavanjem povijesti religija.

U nadbiskupu Stepincu je Kuharić otkrio »ostvarenu ljepotu novozavjetnog svećeništva«. Zato je mogao reći da je to svećeništvo »postalo naš cilj«.

U načinu vršenja svećeničke službe životu i žrtvi nadbiskupa Stepinca Kuharić je do kraja shvatio da svećeničko »zvanje traži od čovjeka potpuno predanje i potpunu nesebičnu žrtvu samog sebe«.

Uočavajući da su »ljudi smrtonosno ranjeni mržnjom« odvažio se podržan Stepinčevim duhom »saopćiti ljudima muževno i bez straha vječnu snagu i neodoljivu ljepotu Istine te vratiti čovjeku dostojanstvo djeteta Božjega«.

Prebirući dojmove mnogih vjernika i nevjernika, izgovorenih povodom smrti kardinala Kuharića, lako je uočiti sličnosti ovih dvaju pastira. Posebni u ljudskim datostima, ali jedinstveni u navještaju i obrani Istine. To su u životu jednoga i drugoga nadbiskupa osjećala djeca, mladi, roditelji, stariji ljudi i bolesnici, siromasi i na rub društva bačeni ljudi, radnici i intelektualci, ratari i istraživači, kulturni djelatnici i duhovne osobe svih obrisa i boja.

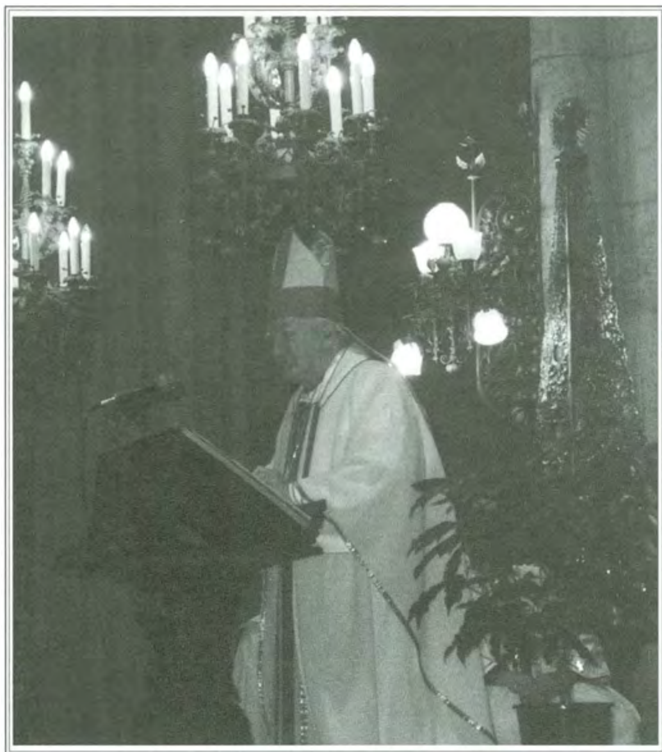
Jer su jedan i drugi bili svjesni da Crkva ima prepoznatljivu dimenziju evanđeoske ljubavi utjelovljene i pružene po svećeničkom služenju, želim istaknuti baš tu njihovu ukorijenjenost u osobi Isusa Krista. Stepinac ju je očitovao željom da s Kristom bude jedno po »strpljivom, dragovoljnom i gorućem« naviještanju Evanđelja, »ponosno pijući kalež muke Gospodnje«, što nije ništa drugo od Kuharićeve maksime izgovorene svećenicima: »Hod za Kristom nije šetnja, nego umiranje!«

Kuharić je jedan od prepoznatljivijih učenika Stepinčevskog načina, božanskom milošću, liječenja grijehom ranjene ljudske naravi i pridizanja čovjeka do zbilje božanskog posinjenja koje se izriče molitvom »Očenaša«. Nije li je se pjevalo, osobito u Katedrali, žarom i predanjem, kakvim se ta molitva, i na prostorju kugle zemaljske, rijetko gdje izgovara s toliko slatkoće?

Gledajući kako nadbiskup Stepinac slavi misu i časti Euharistiju, Kuharić je usvajao ljubav prema svećeničkom zvanju i poslanju. On nam je sam, čestitajući Blaženiku spomenuti jubilej, o tome pružio

Kard. Franjo Kuharić uzlazi k oltaru druge večeri trodnevnice za Stepinčevo 2002. (8. veljače)

Kard. Franjo Kuharić propovijeda u drugoj večeri trodnevnice za Stepinčevo 2002. (8. veljače); bila je to posljednja njegova propovijed o bl. Alojziju

»U ovim vremenima, deset godina nakon njegove smrti, kada termiti sumnje podgrizaju Vjeru u mnogim dušama i kada se osporavanje učiteljskog autoriteta Rimskog Biskupa smatra progresom i oslobođenjem, razmišljanje o životu i smrti muža velike Vjere neka umnoži i našu Vjeru, neka sačuva i našu vjernost Zakonitom Učitelju vjere i ćudoređa!« (Franjo KUHARIĆ, apostolski administrator Nadbiskupije zagrebačke, *Okružnica za Stepinčevo* 1970., 24. siječnja 1970.)

»On je bio štovatelj Presvete Bogorodice! Svakog dana je razmatrao otajstva krunice! Njegova nas poruka zove k Bogorodici! On je u molitvi produbljivao svoju teologiju. Kad smo s njim razgovarali, osjećali smo da je u njegovoj riječi prisutna snaga Duha! Nije to bila napeta ljudska mudrost koja zna mučiti slušatelje! Bila je to jednostavnost Božje riječi – on je uvijek govorio riječima Pisma – koja rasvjetljuje, podiže i obnavlja! On je jasno poznavao tajnu autentične obnove! Biblija je prožimala sve njegove misli! Nije se mučio korom Biblije nego se hranio njezinim sadržajem! Poznavao je jezgru i zato je u svjetlu Objave prosuđivao cijeli misterij života i povijesti!« (Franjo KUHARIĆ, apostolski administrator Nadbiskupije zagrebačke, *Okružnica za Stepinčevo* 1970., 24. siječnja 1970.)

ovo svjedočanstvo: »Time ste nas, Preuzvišeni, učili, s kime moramo pojačati svoje prijateljstvo sve do srdačne intimnosti, da budemo i ostanemo jaki. To je euharistijski Isus. Bog i Spasitelj naš, kome jedinome svećenik može saopćiti svoje teškoće, a da ne ode neuslišan. Njemu jedinome može svećenik povjeriti i svoje svećeničke radosti, a da ne budu obeščašćene. Pred svetohraništem se formira *secundum Cor Iesu – cor sacerdotale* (po srcu Isusovu – srce svećenikovo), koje sadrži u sebi puninu svećeničkog života, neslomivu ljubav, poniznost i čistoću.«

To je potvrdio i kao zagrebački nadbiskup u okružnici za Stepinčevo 1970., kad je rekao sljedeće: »/Nadbiskup Stepinac/ je bio štovatelj Euharistije! Njegov način kako je služio misu prisutnima je bio poticaj na meditaciju o stvarnoj Prisutnosti! On bi se danas sigurno radovao kad bi mogao u novom obredu mise na narodnom jeziku još snažnije otkrivati uvjerenje svoje vjere i sadržaj velike Tajne!

Ali Isusova stvarna prisutnost pod prilikom Kruha u Svetohraništu za njega je bila trajno nadahnuće i izvor svjetla! U svojim životnim okolnostima posljednjih godina imao je priliku za duge adoracije. Dugo je znao moliti pred Svetohraništem! U tim se je satima produbljivalo sve više i više njegovo osobno prijateljstvo s Isusom!

Danas se tu i tamo pokuša uvlačiti u Crkvu krivi nauk o Euharistiji! Adoracija gubi sve više cijenu. S posvećenim se Prilikama koji put postupa kao da se više nema vjere, da su one znak zaista božanske Stvarnosti i Prisutnosti!

Uspomena na blagopokojnog Nadbiskupa neka nam umnoži i sačuva pravu vjeru u Euharistiju!«

Zbiljnost u kojoj se prepoznaje živa vjera u Isusa Krista u Euharistiji, koja je preobrazila Kuharićev život u istinskog i vjernog svjedoka vjere, prepoznao je i sam nadbiskup Stepinac kad je iz sužanjstva u Krašiću, 1. listopada 1958., u pismu vlč. Josipu Frkinu, župniku u Svetoj Mariji pod Okićem, napisao i ovo: »Carissime! Vremena su teška. Ali nikada nisu tako zla, da svećenik, pun duha Božjega, ne bi mogao zasukati rukave i prihvatiti se posla, koji će, ako ne za njega živoga, a ono iza njegove smrti donijeti rod. (...)

Već su i tu gdje ste preuzeli upravu, pokušali umorstvo svećenika prije par godina. Bog je dao da je ostao živ. Vjerujem, da će i njegova krv, koja prolivena bila, pomoći, da Bog blagoslovi Vaš trud. Čujem, da se već i Vama groze. Ne bojte se! Što li sve nisu već prepatili dobri svećenici oko Vas, kao što su Kuharić, (...), Vraneković etc. Živi su, ponosni, da su trpjeli za Boga, aktivni kao da se nije ništa dogodilo, i Bog blagoslivlje očito njihov trud i rad. Tako će biti i s Vama! »*Nolite timere eos, qui occidunt corpus, et post haec non amplius habent...*«[1]

Želim ovdje istaknuti još jednu činjenicu: Podudarnost Stepinčeva i Kuharićeva rodoljublja. Ono ima svoj izvor i uvir Bogu. Spomenut ću samo hrabrost nadbiskupa Stepinca kad je u susretu s Titom, 4. lipnja 1945., komunističkom diktatoru rekao u lice: »Nisu ni svi grobovi u državi napunjeni ustaškim rukama!« Ali i Kuharićevu tvrdnju: »Ima groblja na kojima nema spomenika; ima žrtava pokrivenih šutnjom!« Zato smo svi dužni, bez obzira na uvjerenja i opredjeljenja, otkopati, ne ratne sjekire, nego istinite spoznaje o Jasenovcu, i prije i poslije 8. svibnja 1945., o Bleiburgu, te o svim jamama na hrvatskom kopnu i po otocima, pa i u samom gradu Zagrebu. Stepinac iz obveze prema istini i pravdi nije mogao prešutjeti ničija zlodjela, a pred sudom povijesti osjećao je tu obvezu i nadbiskup Kuharić, koji je o svom predšasniku, na Stepinčevo 1977., rekao ovo:

»Ako postoji neka krivnja nadbiskupa Stepinca, onda je to samo jedna krivnja: bio je dosljedan svojoj vjerničkoj savjesti uvijek i do kraja; bio je vjeran svojoj savjesti pod svaku cijenu; za svoje uvjerenje bio je pripravan umrijeti. Zato je bio protivnik svih ideologija koje su nijekale Boga i besmrtno određenje čovjeka; bio je za čovjeka i protiv svakog nasilja; bio je protiv svega onoga što je za svu obaviještenu javnost u tom neizrecivo tragičnom povijesnom vremenu značilo ime Hitler ili ime Staljin. Milijuni obespravljenih ljudskih bića plaćali su glavom jer se nisu svidjeli moćnicima. (Ali goloruka snaga duha jača je od armija.)

Nadbiskup Stepinac imao je hrabrosti da ustaje baš u vrijeme tog događaja protiv ponižavanja ljudskih osoba.« (*Propovijed na Stepinčevo*, 1977.)

Neprimjerene su, lažne i zlonamjerne tvrdnje koje je objavio jedan svjetovni tjednik, da je »kardinal Kuharić također jedan od odgovornih za nepretresanje iznimno značajnog povijesnog pitanja, onoga o ponašanju Katoličke crkve u NDH«. Svjedoci smo da je baš on ponašanje Crkve u 2. svjetskom ratu hrabro tumačio u liturgijskim slavljima, osobito na godišnjicu Stepinčeve smrti. Za te nastupe, neodjeljive od pastirske službe, i onda su ga stekliški novinari i plaćenici u javnosti klevetali, a komunistički vlastodržci u Vatikanu optuživali.

Svjedok sam da je ne jednom, predstavnicima Zagrebačke nadbiskupije, svojim najbližim suradnicima, te Teološkom fakultetu u Zagrebu, i njegovom povijesnom institutu, predlagao i tražio da se istraži i predoči javnosti uloga i djelovanje Katoličke crkve u 2. svjetskom ratu. Gdje je završio znanstveni projekt koji je na tu temu predložen Sveučilištu u Zagrebu? Gdje njegovi poticaji o tome upućeni djelatnicima Instituta za hrvatsku povijest? Za propuste drugih ne može se optuživati nadbiskupa i kardinala Kuharića.

A koliko je bilo složeno i opasno u komunističkom sustavu naviještati i braniti, istinito, objektivno i pravedno, povijesne činjenice, govori i ovaj odlomak iz njegove propovijedi koju je održao na Stepinčevo 1977.:

»U ime istine, u ime pravednosti, u ime temeljnih ljudskih prava svaki optuženi ima pravo da ga se čuje, kao što svi ljudi imaju pravo da čuju istinu. Zašto nije nikada u dokumentaciji, koja je predana javnosti i koja se neprestano ponavlja, objavljen u cijelosti i govor Nadbiskupove obrane?

Ne znamo kakva su bila intimna uvjerenja njegova branitelja na procesu. Ali branitelj je ipak Nadbiskupa branio ne iz staleške solidarnosti, niti iz obzira vjerničke podložnosti; branio ga je jer je imao argumente da brani istinu; branio je čovjeka kojeg se moglo braniti sigurnom savješću. Snaga obrane ostaje kao neporeciv prilog obrani koju će prihvatiti povijest. Njegovi branitelji nisu ga branili samo po službenoj dužnosti, da se nekako spasi samo pravna forma procesa. Branili su ga po savjesti ljudi kojima je bilo stalo do istine.

Zašto je nametnuta šutnja toj istini?

Kad je povrijeđena istina, povrijeđen je i čovjek. Stoga smatram osnovnim ljudskim pravom u ime istine, u ime svoje savjesti da se, ako se optužba stalno ponavlja, barem jednom javnosti objavi i obrana. Ili, ako je nametnuta šutnja obrani, neka jednom zašuti i optužba. Jer mi smo takvom jednostranom optužbom duboko uvrijeđeni u svojoj ljudskosti. To neprestano ponavljanje optužbe vrijeđa ne samo osobu i uspomenu zagrebačkog Nadbiskupa, nego vrijeđa i sve one koji žele znati cijelu istinu i čistu istinu o njegovim djelima i riječima.

Bl. Alojzije s poglavarima bogoslovnog sjemeništa i ređenicima 1945., među kojima je i Franjo Kuharić (sjedi u 1. redu sljeva), kasnije zagrebački nadbiskup i kardinal

Nikada nigdje u svijetu, ni u koje vrijeme povijesti, nijedan sudski proces nema prava zahtijevati da bude smatran objektivnim, prema tome i pravednim, ako se smije čuti samo tužitelje, a ne smije se čuti branitelje. Tu je neizbrisivo prisutno pitanje ljudskih prava, i to neotuđivih prava; prava s kojima se čovjek rađa i umire, na koja ima pravo živ i mrtav; prava koja čovjek ne prima samo kao neku milost, nego su ta prava sam čovjek.«

Zahvaljujem kardinalu Kuhariću, što je u svojim nastupima mladima, i nama bogoslovima, na putu u život, prenosio spoznaje ponajviše iz ruske književnosti o dvanaest metoda rastrojivanja čovjekove osobnosti, kojima su komunisti u Sovjetskom Savezu gazili ljudsko dostojanstvo. Iz te njegove osjetljivosti za dostojanstvo ljudske osobe trebalo bi posebno proučiti život i djelo kardinala Franje Kuharića. Proučavajući komunističke dokumente, i potaknut njegovim osvjedočenjem, ustanovio sam 48 metoda i načina, na koji su komunistički agenti uništavali ljude ili ih likvidirali (usp. *Crna knjiga o grozovitostima komunističke vladavine u Hrvatskoj*, Zagreb, 2000., str. IX–LXXVIII.)

Zahvaljujući nadbiskupu i kardinalu Kuhariću za svjedočanstvo ljubavi, ne zaboravljamo njegovo biskupsko geslo: »Bog je ljubav!«. On ju je živio i vjerno svjedočio u svakoj prigodi, u svakoj potrebi, u zgodno i nezgodno vrijeme. Osobno mu zahvaljujem na potpori u molitvama kojima je pratio postupak beatifikacije i potom kanonizacije bl. Alojzija.

Želim čitatelje podsjetiti na njegovo razmišljanje zabilježeno u uvodniku 1. broja Glasnika, gdje je rekao sljedeće:

»Svrha je Glasnika da naša vjernička i šira javnost što bolje upozna duhovni lik Sluge Božjeg, da kroz Glasnik također čuje njegove poruke i da bude poticana na molitvu za uspjeh procesa.

Glasnik želi izvijestiti javnost o dobivenim uslišenjima po zagovoru Sluge Božjega koja budu Glasniku priopćena. Na određeni način Sluga Božji Alojzije Stepinac kroz Glasnik postaje opet među nama prisutan da nam bude bliz iz vječnosti, kao što nam je bio bliz i za vrijeme svoje biskupske službe i svoje patnje.

Nadbiskup A. Stepinac, u pratnji dr. Stjepana Bakšića, u pohodu župi i svetištu Majke Božje u Vukovini, u kolovozu 1939. promatra ih gđa. Slava Kovač r. Crnić

(...) Bilo je to u ljeto 1958. godine. Nekoliko nas svećenika kolega okupilo se u Pribiću u spomen svoga ređenja. Među nama je bio i krašićki župnik Josip Vraneković. Moj kolega vlč. Josip Dumić i ja dogovorili smo se s vlč. Vranekovićem da ćemo u određeni sat proći kraj župnog dvora u Krašiću i da molimo Kardinala da nas kroz prozor blagoslovi. K njemu se nije moglo ući zbog straže pred vratima. Mi smo u točno vrijeme na svojim mopedima stigli u Krašić sa sjeverne strane i približavali se cestom župnom dvoru. Kardinal je obukao roketu i svoju nadbiskupsku ljubičastu mozzettu (kratki ogrtač) i tako svečano obučen čekao je na otvorenom prozoru dvojicu svojih svećenika da ih blagoslovi. Kad nas je ugledao, i mi njega, usporili smo vožnju i on nas je blagoslovio na svoj način velikim znakom križa. K njemu nismo mogli ući, ali smo ponijeli u svojoj duši njegov blagoslov i njegov lik. To je za nas bilo ohrabrenje i novi poticaj na vjernost. Neka Glasnik posreduje i sada njegov blagoslov s neba i njegovu riječ, da budu poticaji svećenicima, redovnicima i redovnicama i svim vjernicima na ustrajnost u vjeri, na poslušnost volji Božjoj, na vjernost Crkvi Katoličkoj, kojoj je on pripadao svim srcem, svom dušom i svom snagom. Ta vjernost jedinstvu Crkve bila je također jedan od razloga da je izveden pred komunistički sud...

Svim štovateljima Sluge Božjeg Alojzija Stepinca preporučam Glasnik da ga šire. A preporučam ga također svim ljudima dobre volje da ga čitaju, kako bi što bolje upoznali njegov život i njegovu poruku.«

Tome želi pridonijeti i ovaj broj Glasnika.

Dr. Juraj Batelja

»Poruka Vjere i vjernosti blagopokojnog nadbiskup i kardinala Alojzija Stepinca i danas nam je pouka i obveza! Silno je ozbiljna i potrebna!

Njemu je Bog – živi Bog – bila najprisutnija Stvarnost koju je ljubio! Zato je ljubio i Crkvu Božju! Zato je ljubio i čovjeka – sliku Božju! To je u njemu bila jedna ljubav i jedino uvjerenje! Nije to bila prazna riječ! Puna je samo ona riječ u koju se uloži cijeli život! On je svoj život sažeo u jednu jedinu riječ – Bog! Mihaelski poklik: Quis ut Deus! Tko je kao Bog. Nije još po tome velik čovjek koji izvikuje velike riječi! Velik je čovjek koji živi veliku riječ!« (Franjo KUHARIĆ, apostolski administrator Nadbiskupije zagrebačke, *Okružnica za Stepinčevo 1970.*, 24. siječnja 1970.)

[1] "Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, a nakon toga nemaju više što učiniti.", Lk 12, 4.

STEPINČEVO U ZAGREBU

Blagdan hrvatskoga blaženika Alojzija Stepinca proslavljen je u svim župnim crkvama i mjestima bogoslužja, kako grada Zagreba, tako i u domovini i diljem svijeta gdje žive Hrvati katolici.

U prepunoj Zagrebačkoj prvostolnici euharistijsko je slavlje predvodio zagrebački nadbiskup Josip Bozanić. U koncelebraciji su sudjelovali kardinal Franjo Kuharić, apostolski nuncij nadbiskup Giulio Einaudi, vojni biskup Juraj Jezerinac, križevački vladika Slavomir Miklovš, pomoćni biskupi Josip Mrzljak i Vlado Košić, provincijali, te stotinjak dijecezanskih i redovničkih svećenika.

Bilo je to i zaključno slavlje, na koje se grad Zagreb pripremao trodnevnicom, koja je u Katedrali svaki dan započinjala pobožnostima u 17^{30} sati, a završila misnim slavljem u kojem je sudjelovao velik broj vjernika.

Zamjetljivo je bilo sudjelovanje mladih kršćana, redovničkih i svećeničkih kandidata i kandidatica. Osobit su utisak ostavili pjevači odjeveni u narodne nošnje iz župe Markuševec (župni zbor i članovi KUD-a), predvođeni župnikom preč. Zlatkom Golubićem, te župni zbor i mladi župe Sv. Josipa u Zagrebu, predvođeni župnikom mg. Josipom Kuhtićem.

U Trodnevnici je posljednji put sudjelovao i kardinal Franjo Kuharić. On je druge večeri Trodnevnice u suslavlju sa zagrebačkim pomoćnim biskupom Vladom Košićem i više svećenika istaknuo kako je bl. Alojzije Stepinac od svoje mladosti živio autentični život kršćana. Naglasio je kako je Blaženika ljubav prema Bogu nadahnjivala da ljubi brata čovjeka. I to je jedan od razloga da je grob blaženoga Alojzija iza oltara u katedrali postao cilj tolikih hodočašća, hodočasnika, molitelja, a i zahvalne pločice dokazuju da on djeluje iz Nebeske slave, da nam je bliz, da nas sluša i da nam želi pomoći.

Nakon misnoga slavlja te druge večeri Trodnevnice mo. dr. Miho Demović predstavio je djelo akademika Anđelka Klobučara »Skladbe za orgulje«, a potom je uslijedio orguljski koncert u povodu 70. godine rođenja akademika Klobučara.

Preč. Zlatko Golubić, markuševečki župnik, predvodi misno slavlje u ovogodišnjoj trodnevnici za Stepinčevo, 7. veljače 2002.

Uvodne misli u euharistijsko slavlje i homilija mons. Josipa Bozanića na liturgijski blagdan bl. Alojzija Stepinca, u Zagrebačkoj katedrali, 10. veljače 2002.

Uzoriti gospodine kardinale,
Preuzvišeni apostolski nunciju,
Dragi oci biskupi,
braćo svećenici i redovnici,
Časne sestre redovnice,
Draga braćo i sestre u vjeri!

Rijetko koji datum u životu naše Zagrebačke nadbiskupije ima toliku snagu privlačnosti i prepoznatljivosti kao ovaj današnji. Ove godine nedjelja, slavlje dana Gospodnjega, daje poseban pečat našemu okupljanju oko kršćanskoga svjedočanstva blaženoga Alojzija Stepinca. Proslava Kristova vazma, ostvarena u životu hrabroga zagrebačkoga Pastira, i nama je putokaz u življenju vlastita kršćanstva.

U ovome slavlju sebe gledamo kao Crkvu svjedočke baštine koja – poput blaženoga Alojzija – želi odgovoriti na zahtjeve koje čujemo u večerašnjemu slavlju: »Podijeli kruh s gladnima, uvedi pod krov svoj beskućnike, odjeni onoga koga vidiš gola, i ne krij se od onoga tko je tvoje krvi. Tad će sinuti poput zore tvoja svjetlost.« (Iz 58, 7-8)

Znamo da je blaženi Alojzije ispunio očekivanja Boga i ljudi, da je postao svjetlo koje se nije ugasilo, i time pokazao da je nasljedovanje Krista u našim prilikama ne samo moguće, nego jedini način uprisutnjenja njegova otajstva. Riječi iz Knjige proroka Izaije za nas su prigoda da se pripremimo za slavlje, zamolimo od Boga oproštenje i ispovjedimo pripadnost Isusovu svjetlu. Pokajmo se, oprostimo jedni drugima, kako bi zajedništvo u zahvali i žrtvi, bilo odraz dolaska Božjega kraljevstva.

Čitanja: *Iz* 58,7-10; *1Kor* 2,1-5; *Mt* 5,13-16

Draga braćo i sestre!

Osjećam se potaknut i ohrabren riječima svetoga Pavla: »Besjeda moja i propovijedanje moje ne bijaše u uvjerljivim riječima mudrosti, nego u pokazivanju Duha i snage da se vjera vaša ne temelji na mudrosti ljudskoj nego na snazi Božjoj« (1 Kor 2, 4-5). Uistinu, današnja naviještena Božja riječ odudara od onoga što slušamo u svakodnevici, ali odgovara na duboke čežnje svakoga čovjeka. U svijetu neumoljiva pritiska gospodarske isplativosti, u trci s vlastitim mogućnostima i pokušajem pribavljanja raznih vrsta premoći, čovjek ne čuje istinske pohvale o ljudskoj veličini. Čovjek nasuprot beznadnosti traži protutežu i pokretače snage, koji bude nadu. I zato je današnje evanđelje uistinu »radosna vijest«, ponavljajući čovjeku koji vjeruje u Krista ono što je njegova dragocjenost; što Bog prepoznaje kao Božje u nama i čime želi graditi nebesko kraljevstvo na zemlji.

Jer, Isus ne kaže: »Vi *trebate* biti sol zemlje i svjetlost svijeta.« On ne koristi riječ zahtjeva novih rezultata i projekata; ne koristi se rječnikom tzv. gospodara ovoga svijeta, u kojemu prevladava riječ 'trebati' i 'morati'. On vidi da su ljudi umorni od očekivanja onih koji unaprijed znaju što treba učiniti. Ljudi su preopterećeni željama vlastite promocije pojedinaca, koji obećavaju bolju budućnost na tuđi račun. Zato svojim učenicima, ali i svima nama vjernicima, kaže: *Vi ste sol zemlje i svjetlost svijeta.* Želi reći da sve ostalo što se čini ima korijene u tome što čovjek jest.

To ujedno može i zbuniti, jer ljude koji su bili oko njega današnji analitičari zacijelo ne bi nazvali svjetlom društva i svijeta. Bili su to sasvim obični ljudi, od kojih velika većina nije znala ni čitati ni pisati i nisu imali projekte u rukama, osim svojih žuljeva i beskrajne želje za Bogom. No, to su bili ujedno i ljudi koji su razumjeli nešto od onoga što je Isusu bilo važno; shvatili su da Bog ima projekt s njima. I Isus im ne kaže što još moraju učiniti; ne šalje ih u hram da prinesu više žrtava, već im gotovo povjerljivo kaže: *Ovaj bi svijet bez vas bio bezobličan, taman i bljutav.* Važno je da postojite – svaki od vas.

Kada je evanđelist Matej te riječi *Govora na gori* zapisao u svojemu evanđelju, već su postojale skupine kršćana u Antiohiji i Damasku, Korintu i Rimu, koji su poput nas večeras slušali prelijepi kompliment koji Isus daje svojima: *Vi ste sol i svjetlo.* Gledajući kršćanski način življenja i drugi su prepoznavali ispunjenje jedne duboke ljudske čežnje. S druge strane, vlastodršci su osjetili prijetnju i pokrenuli progonstva. Bez posebnih sučeljavanja s javnošću i bez prepirki sa svijetom koji ih nije volio, kršćani su bili tu, i nije ih bilo moguće previdjeti. Poput kvasca i soli, njihov je život svijetlio djelima.

Vrijeme za koje smo mislili i nadali se da je daleko iza nas, htjelo je još u nedavnoj hrvatskoj prošlosti biti produžetak pokušaja iskorjenjivanja takvoga načina života s Bogom. Nadali smo se, ali neki događaji posljednjih mjeseci otkrivaju da je komunistički mentalitet preživio do te mjere, da se Crkva ponovno mora suočiti s takvim idejama. Mislili smo da su neki temeljni pojmovi jasni i da će oni koji žele braniti vrijednosti suvremenog pluralnog i demokratskog društva uvidjeti, da se protucrkvenošću dovodi u pitanje pluralnost, a legitimna prava nekima u Hrvatskoj dokidaju.

U prozivanjima kojima je Crkva izložena osjeća se velika doza neukusa. Jer, zar nije neukusno u ovoj našoj Hrvatskoj prozivati Crkvu i kršćanstvo, imajući u vidu sve ono što je prožimalo i prožima hrvatsku zbilju, a proizlazi iz kršćanskoga i katoličkoga nadahnuća? Zar nije

Najmlađa članica KUD-a iz Markuševca predvodi molitvu Anđeo Gospodnji u Zagrebačkoj katedrali u prvoj večeri trodnevnice za Stepinčevo 2002. (7. veljače)

neukusno – doduše na perfidan način – osporavati prava vjernicima, roditeljima i Katoličkoj Crkvi da se brinu za svoju djecu i mladež i da ih odgajaju u slobodi svojih uvjerenja? Zar nije neukusno dovoditi u pitanje korisnost onoga što radi Crkva na raznim područjima, gurajući sve to pod krov neke nejasne privatnosti? Ima li ukusa u prozivanju Crkve zbog njezina tobožnjeg bogatstva s jedne strane i očekivanja da na pitanja i poteškoće društva Crkva odgovara u raznim područjima, s druge strane, dok se istodobno ne čini dovoljno da Crkva punim zamahom može iskoristiti svoja dobra?

Vrhunac toga neukusa svakako je osporavanje tolikoga dobra koje je učinio blaženi Alojzije Stepinac, koji je prije četrdeset i dvije godine na današnji dan doživio svoju pashu, svoj prijelaz k nebeskome Ocu. Nije li neukus dovoditi u pitanje njegovu gorljivost za svakoga čovjeka i optuživati upravo njega, koji je bio glas savjesti čovječanstva dok su drugi šutjeli? Uistinu je neukusno svjetlu – blaženom Alojziju, koji je tako jasno pokazivao put ljudskosti i zauzimao se za rase, narode i pojedince, bez obzira o komu je bila

Vlč. Josip Kuhtić, župnik župe sv. Josipa u Zagrebu, predvodio je misno slavlje treće večeri trodnevnice za Stepinčevo 2002. (9. veljače)

riječ, predbacivati tamu, a istodobno zanemariti posljedice ideologije koja je mnoge hrvatske i nehrvatske obitelji zavila u tugu i tamu. Možda to drugi ne primjećuju, ali mi vjernici dobro osjećamo zajedljive ugrize na našim vjerničkim osjećajima u posljednje vrijeme, kada se – nakon tolikih napora Katoličke Crkve oko dostojanstva čovjeka – nju proziva i blati. Ipak, dragi vjernici, kršćani nikada ne upadaju u malodušje; možda smo ražalošćeni takvim prekrajanjem povijesti, ali u tome vidimo i svoju zadaću. Da nema neukusa, ne bi trebalo niti mjere ukusa. Neki kao da taj neukus ne vide, ali Isus reče: *Vi ste sol zemlje, vi ste svjetlost svijeta.* Na nama je, da upozorimo i da se postavimo na primjeren način.

Ova je prvostolnica kroz desetljeća na današnji dan u zagrebačku noć sjala vjerničkim mnoštvom i obasjanim vratima, koja su svjedočila da se Kristovo svjetlo nije ugasilo. Blaženoga Alojzija Sveti je Otac ovdje nazvao »najsvjetlijim likom«, koji je »svojom prisutnošću, svojim radom, svojom hrabrošću i strpljivošću, svojom šutnjom i, napokon, svojom smrću, pokazao da je istinski čovjek Crkve« i »spremno je prinio sebe kao najveću žrtvu, samo da ne bi zanijekao vjeru« *(Enciklika Crkvi u Hrvata, str. 22).* Njegova je žrtva bila rađanje novoga svjetla koje nije prestalo sjajiti, bez obzira na sve komunističke laži koje je morao slušati na optuženičkoj klupi, i bez obzira na udarce koje je morao podnositi u zatočeništvu. No, on je i tada u svojoj poniznosti znao da na klupi nije optuženi Stepinac, već »nadbiskup zagrebački, hrvatski metropolit i predstavnik Katoličke Crkve« (Aleksa Benigar, *Alojzije Stepinac, hrvatski kardinal,* str. 537). Ivan Pavao II. nam je posvjedočio: »U tom trenutku uzburkane nacionalne povijesti on je tumačio najautentičniju tradiciju vašeg naroda» *(Enciklika Crkvi u Hrvata, str. 22).*

Draga braćo i sestre, pod imenom Stepinac i danas je Katolička Crkva u hrvatskom narodu, a to smo mi, braćo i sestre u vjeri. Laži mogu tek na kratko ostaviti dojam da su istinite, posebno ako im je za to dan javni prostor, ali »ne može se sakriti grad koji leži na gori«. Takvima jest problem blaženi Alojzije Stepinac, jer im je problem Katolička Crkva, čiji ugled treba poljuljati, utjecaj umanjiti, svjetlo zatamniti. Problem im je vjera koju ispovijedamo, premda će na sva usta govoriti kako na to imamo pravo. Problem im je što i u prošlosti i u sadašnjosti moraju osjetiti na ovim prostorima okus kršćanstva, koji im se ne sviđa. Valja nam i za njih moliti, ali teško bi bilo narodu i građanima naše Domovine kada kršćanstva ne bi bilo, ili kada bi takva sol postala beskorisnom, ili bljutavom.

Možda ćete reći da je neprimjereno govoriti o komunizmu u današnje vrijeme. Nipošto. Jer ono što je u nama vjernicima itekako prisutno kao živo sjećanje jest način na koji je Crkva bila gurana iz javnosti; način na koji joj se podmetalo i osporavalo njezina nastojanja. Svaka dobronamjerna kritička riječ vjernika ne smeta, ali ga boli kada osjeti podmetanje i osporavanje. Mi možemo i moramo živjeti i s time, ali smo se nadali da se nešto takvo više neće događati. Kada se pokušaj redovitoga uređivanja odnosa u

HVALA SVIM ČITATELJIMA, ŠTOVATELJIMA BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA U DOMOVINI I ŠIROM SVIJETA, ZA MOLITVE I DAROVE, KOJI NESEBIČNO I VELIKODUŠNO PROMIČU GLAS SVETOSTI I MUČENIŠTVA KARDINALA ALOJZIJA STEPINCA.

društvenoj i državnoj zajednici naziva diskriminacijom ili čak i segregacijom, onda to vjernike smeta, ali mi možemo živjeti i s time. Ipak, kao što Crkva ne šuti kada su drugi u pitanju, neće biti čudno ako progovara kada je u pitanju njezino vlastito poslanje. Ne radi traženja posebnih prava, već radi poštivanja pravednosti. Možda će netko prigovoriti da se vraćamo u prošlost. Dobro se, pa čak i nužno, vratiti u povijest svaki puta kada bi se željele ispisati neke druge stranice bez nas.

Da je slično tim nastojanjima bilo i u vrijeme života blaženoga Alojzija, govori njegova izjava o važnosti konkordata između Crkve i države iz 1936. godine: »Očito je naime, da Crkva imade pravo na sredstva, koja su joj potrebna da postigne svoj cilj, htjela država ili ne. Znam doduše, da će se u ovo doba anarhije i zbrke pojmova tkogod čuditi, ili što više, zanijekati Crkvi svako pravo da se razvija« *(Alojzije Stepinac, Propovijedi, poruke, govori 1934-1940, str. 150)*. Ovim riječima potaknuti, ni mi ne smijemo zaboraviti što je naše poslanje, jer valja nam svima i danas svjedočiti Krista. Blaženi Alojzije »dobro je znao da se ne može popuštati kad je u pitanju istina, jer istina nije roba kojom se može trgovati. Zbog toga mu je bilo draže prihvatiti patnju nego li izdati svoju savjest i iznevjeriti obećanje dano Kristu i Crkvi» *(Bit ćete mi svjedoci, str. 19)*.

Isusu u njegovu *Govoru na gori* nije stalo do toga da se osvrće na trendove vremena, već mu je stalo do dublje dimenzije. Slika o svjetlu i soli želi reći njegovim učenicima, ali isto tako i nama, da biti kršćanin i biti prisutan u svijetu ima smisla samo ako čovjek živi svoje kršćanstvo. Sol ima smisla samo ako se koristi, ali to korištenje – osim što daje okus – održava i čuva, daje trajnost za zla vremena i za nestašicu. Mi smo kršćani da bismo, poput blaženoga Alojzija Stepinca, donosili svjetlo života svima koji trpe iz raznih razloga. Biti kršćanin znači djelovati u svakodnevici, u susretima, promišljanju, inicijativama i zalaganju oko dobra.

Na koji se to način može učiniti govori nam čitanje koje nam je navješteno: »Ukloniš li iz svoje sredine jaram, ispružen prst i besjedu bezbožnu, dadeš li kruha gladnome, nasitiš li potlačenog, tvoja će svjetlost zasjati u tmini i tama će tvoja kao podne postati« (Iz 58, 9-10).

Današnje evanđelje predstavlja kršćanski poziv poglavito kao »službu u javnosti« ili služenje svim ljudima. Takva je uloga i soli i svjetla. Očito je da čovjek ne može biti ni jedno ni drugo samo riječima, već jedino djelima. Djela pak izranjaju iz ljubavi i znakovi su ljubavi, a nisu potpora moći i prestižu. Ona su spomenuta da budemo svjesni svoje odgovornosti i da u njihovu svjetlu ispitamo savjest. U ispitu savjesti kršćanina uvijek postoji pitanje o služenju. U njemu se nalazi spasonosni okus soli i svjetla zemlje. Sve to govori o nama, o Crkvi.

Zato sam odlučio upravo na blagdan blaženoga Alojzija Stepinca obznaniti vam vijest od neobične važnosti za našu zagrebačku Crkvu. Svima vama i svem svećenstvu, redovništvu i vjernicima laicima diljem Nadbiskupije zagrebačke danas službeno najavljujem Nadbiskupijsku sinodu. Predpriprema će trajati do jeseni, kada s početkom pastoralne godine započinje redovita priprema. Naša posljednja sinoda proslavljena je davne 1925. godine. Razmišljajući i savjetujući se, osjetio sam jednodušnu potporu i suglasnost o potrebi Sinode u ovome vremenu.

Na početku novog tisućljeća potrebno je novo svjetlo Duha Svetoga. Ateizacija koja se sustavno provodila za vladavine komunističkog režima ostavila je praznine u mnogih. Nametnuti rat kroz protekle godine uzrokovao je tolike ruševine, ne samo na materijalnom području, već i u dušama ljudi. Novo društvo koje se sada stvara nosi i nove klice proturječnosti na etičkom i socijalnom polju te potiče nove napetosti u odnosima među građanima. Katolička vjera i Crkva prisutna je sada na jedan drugi način u našoj javnosti. Gotovo četrdeset godina je prošlo od Drugoga vatikanskog sabora, koji je velika milost što ju je zadobila Crkva u 20. stoljeću. »U njemu nam je», kako kaže Sveti Otac, »bio ponuđen siguran kompas da bi nas usmjerio tijekom hoda u stoljeću u koje ulazimo» (NMI, 57). Sve to predstavlja nove izazove za naš kršćanski život. Prigoda je tim veća, jer upravo ove godine proslavljamo sto i pedesetu obljetnicu uzdizanja Zagrebačke

»U razgovoru s njim doživljavali smo kako sveto ime Bog zvoni u njegovim ustima tako živo, stvarno, uvjerljivo, osobno. Kao da svaki put pjeva sa psalmistom: 'Velik je Gospodin i svake slave dostojan, nedokučiva je veličina njegova' (Ps 145/144/, 3).

Za njega je Bog zaista bio: Svet! Svet! Svet! Gospodin Bog nad vojskama! Beskonačna Božja stvarnost, Neizrecivo Trojstvo Života, Istine i Ljubavi; Bog tako bliz i svet bio je za njega trajni izvor jakosti i radosti.

Zato mu je prolazio dušom užas kad je čuo da je Bog uvrijeđen, i ponižen, zanijekan; zato mu je duša strepila za vjeru u Boga; za vjeru malenih, za vjeru mladih, za vjeru u hrvatskom narodu.

Proročkim svjetlom u očima pitao je često nadbiskup Stepinac svoje slušatelje: što je čovjek bez Boga?

Zaista, što je čovjek bez Boga? Može postati bespomoćna igračka tamnih sila u sebi, moćnih sila oko sebe. Bog oslobađa čovjeka da ne bude igračka nego slobodno biće, pobjednik grijeha u sebi i zla oko sebe. Apostol-prorok, autentični poslanik Božji, slobodan je u Bogu i Bog je slobodan u njemu; a ta je sloboda nepobjediva, svijetla, jaka; ta je sloboda opredijeljena za Istinu, ne može zanijekati pravdu, ne može se odreći Boga, ne može izdati čovjeka.« (Franjo KUHARIĆ, nadbiskup zagrebački, *Propovijed na Stepinčevo 1974.*)

biskupije na razinu nadbiskupije i uspostavu Metropolije.

Sinodom želimo vidjeti kako možemo biti snažnije svjetlo ljudima; kako živimo svoju crkvenost i kršćansko zajedništvo koje nam je darovano Radosnom viješću, te kako možemo odgovoriti novim izazovima današnjice svojim kršćanskim identitetom. To zahtijeva potpunu predanost i suradnju svih članova naše Nadbiskupije. Zato pozivam sve vas, dragi svećenici, redovnici i redovnice, sve vas vjernici laici, na oduševljenu suradnju i zajednički hod da si uzajamno pomažemo u izgradnji Crkve. Sinoda otvara polja naše življenosti vjere, nade i ljubavi. Ona postaje traganje za svježinom svjedočanstva i boljega služenja u svijetu.

Neka nas u tome radu prati zagovor blažene Djevice Marije, Majke Crkve, svih hrvatskih svetaca i mučenika, a osobito svetog Marka Križevčanina, blaženog Augustina Kažotića i najsvjetlijega lika – blaženoga Alojzija Stepinca, koji »svojemu narodu pruža svojevrsni kompas da bi se znao orijentirati» (*Bit ćete mi svjedoci, str. 19*). On nas danas poziva da ga slijedimo: svijetleći dobrim djelima.

Neka nas u tome Bog blagoslovi. Amen.

Propovijed kardinala Giovannia Battiste Rea, pročelnika Kongregacije za biskupe u hrvatskoj nacionalnoj crkvi Sv. Jeronima u Rimu 10. veljače 2002.

Predraga braćo i sestre! Slike svijetla i soli o kojima govori Evanđelje veoma su značajne s obzirom na svjedočanstvo koje je svaki kršćanin pozvan dati u svome životu: »Vi ste sol zemlje..., vi ste svjetlo svijeta« (Mt 5,13-14).

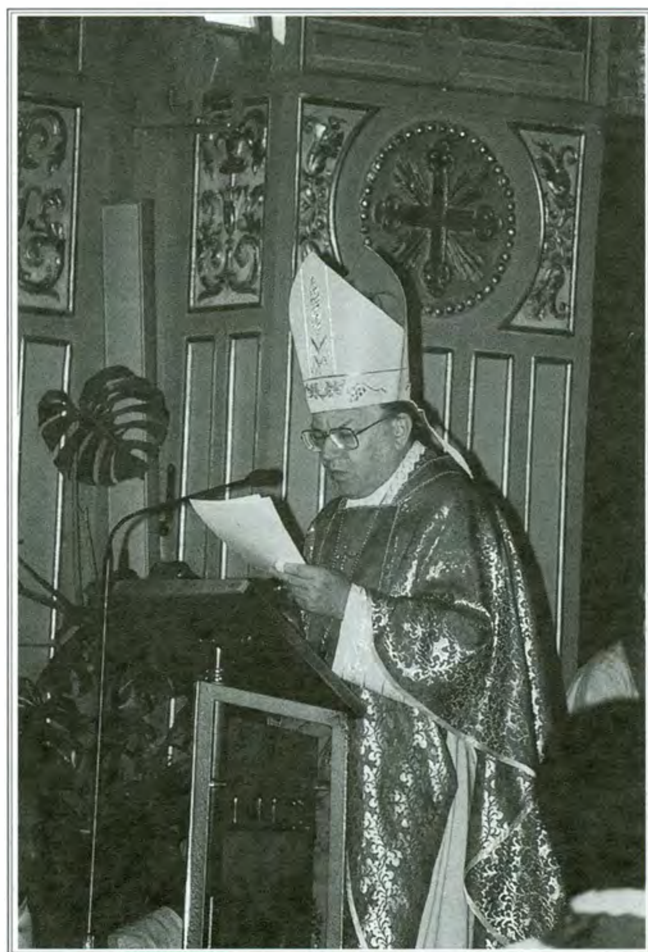
Kristov učenik, prožet božanskim svjetlom, treba biti svjetlo koje obasjava i grije. Sol, simbol života, simbol mudrosti, također je simbol uloge Kristovih učenika koju trebaju vršiti u svijetu: uloga primjerena onoj koju vrši sol u jelu.

Blaženi Alojzije Stepinac, čije se godišnjice smrti spominjemo danas, koja se zbila 10. veljače 1960., bio je za Crkvu u Hrvatskoj svjetlo i sol u osobito teškim vremenima, po svijetlom svjedočanstvu koje prolaznost vremena neće moći izbrisati.

Već od vremena Rimskog Carstva u Hrvatskoj su bili brojni mučenici. I dvadeseto stoljeće zabilježilo je mnoge. Svojom žrtvom, sjedinjenom s patnjama Kristovim, dali su izvanredno svjedočanstvo, koje i danas nastavlja zračiti svjetlo i nadu, govorom koji ne pozna zalaska. Mnogi pastiri, svećenici, sestre redovnice i obični vjernici potvrdili su krvlju i golemim žrtvama svoju vjeru i svoje prianjanje uz Krista.

Blaženi Stepinac nije prolio krv u strogom smislu, ali su duge patnje prouzročile njegovu smrt. Posljednjih 15 godina njegova života obilježile su neprestana zlostavljanja i trpljenja, s kojima se on suočio i pod cijenu vlastitog života, kako bi svjedočio Evanđelje i bio svjetlo i sol Crkve u Hrvatskoj, odbacujući svaku namjeru vlade koja ga je željela prisiliti da Hrvatima ustanovi neovisnu Crkvu u nekom smislu, odvojenu i nezavisnu od Rima.

U svojoj duhovnoj oporuci (napisanoj 1957.) blaženi Stepinac je govorio: »Moji dragi sinovi, ostanite vjerni Kristovoj Crkvi, i pod cijenu života, ako je potrebno... Vi

Kard. Giovanni Battista Re, pročelnik kongregacije za biskupe, propovijeda na Stepinčevo 2002. u hrvatskoj crkvi Sv. Jeronima u Rimu

znate da su naši oci i preci stoljećima prolili potoke krvi da bi sačuvali sveto blago katoličke vjere i da bi ostali vjerni Kristovoj Crkvi. Ne biste bili dostojni imena vaših otaca ako biste dopustili da se odvojite od stijene na kojoj je Krist izgradio svoju Crkvu. Vjernost, dakle, Katoličkoj Crkvi, sve do groba.«

Tekst njegove duhovne oporuke prožet je čvrstom sviješću da treba prijeći vlastiti »križni put« kao kršćanin i biskup, za Katoličku Crkvu i za Hrvatsku. Kada mu je Titova vlada ponudila mogućnost da zbog zdravlja napusti domovinu, on je odbio, dobro znajući da se, ako bude prihvatio, neće moći nikada više vratiti. Želio je ostati blizu i biti koristan svome narodu, svjedočeći u svakoj prilici istinu Evanđelja i povjeravajući se Gospodinu prema svome biskupskom geslu: »In te, Domine, speravi.«

Blaženi Stepinac, snagom koja dolazi odozgo i herojskim duhom vjere, znao se je suočiti sa žalosnim zbivanjima svoga vremena, ponudivši svome narodu u tamnim vremenima, ali i nama danas, smjerokaz u teškim životnim trenucima. Blaženik se oduprো snažno vlastima u Hrvatskoj, braneći progonjene osobe, bili oni Srbi, Židovi, Cigani ili Hrvati. Podigao je glas protiv svake vrste nepravde. U djelovanju kardinala Stepinca postoji odrednica: suprotstavljanje svakoj nepravdi, tko god je počinio. Napisao je: Katolička Crkva ne boji se bilo koje zemaljske sile kada se radi o obrani temeljnih čovjekovih prava.

Blaženi Stepinac bio je svjestan velikog zadatka i odgovornosti koje je imao kao zagrebački nadbiskup za tadašnji svijet. Znao je da Kristov učenik ne može živjeti za samoga sebe i da pastir treba ostati posred svoga stada, voditi ga podučavanjem i primjerom svoga života. Dobri Pastir, zapravo daje život za svoje ovce.

Njegova snaga nasuprot neutemeljenim tužbama, koje su mu bile pripisane, dirnula je one koji su prisustvovali njegovu suđenju. Čak i dva vladina odvjetnika, zadužena da ga optuže, završili su braneći ga, priznajući očitu istinu. Njegova hrabrost i herojstvo pogodili su u srca dvaju odvjetnika i dodirnuli su srca mnogih muževa i žena u Hrvatskoj. Njegovo svjedočanstvo prešlo je granice Hrvatske. Sjećam se kako je rektor moga sjemeništa u Bresci, za vrijeme suđenja, čitao svaki dan za ručkom izvještaje talijanskog tiska o slučaju Stepinac, i svi mi trpjeli smo zajedno sa zagrebačkim nadbiskupom i divili smo se snazi njegova duha i vjere. I taj nepravedni proces, s nepravednom presudom, nije opstao pred sudom povijesti.

On ostaje za sve nas veliki svjedok koji je pružio snagu mnogim osobama, ne samo u svojoj domovini nego u cijelom svijetu, i naučavao je da budemo, kako kaže Evanđelje današnje mise, svjetlo i sol zemlje. Njegovo svjedočanstvo, kao i svjedočanstvo mnogih drugih mučenika, primjer je i poziv da budemo vjerni idealima kršćanskog života. Samo živeći te ideale, možemo se smatrati svjetlom i solju ovoga svijeta.

Važna dimenzija života blaženog Stepinca bila su njegova hodočašća u svetište Majke Božje u Mariji Bistrici. On je dao odlučujući doprinos da Marija Bistrica postane jedno od najvažnijih svetišta u Hrvatskoj, svetište koje je 3. listopada 1998. izabrano za mjesto na kojem se dogodila svečanost njegove beatifikacije. Često je blaženi Stepinac pješice prelazio daljinu od 45 kilometara između Zagreba i svetišta. Povodom hodočašća 1935. zaključio je propovijed jednim marijanskim zavjetom: »Mi pak sa svoje strane obećajemo svi, da ćemo Ti ostati vjerni i iskreni štovatelji! Vjerni dok budu žuborili potočići naši, šumile rijeke naše, dok se bude pjenilo sinje more naše. Vjerni dok se budu zelenile livade naše, dok se budu zlatile njive naše, dok se budu sjenile tamne šume naše, dok bude mirisalo cvijeće domovine naše!«

U godinama provedenim u zatvoru njegova je marijanska duhovnost bila za njega sigurno izvor mira i snage nasuprot klevetama. Iz Evanđelja i pobožnosti prema Mariji crpio je snagu da bi bio Pastir koji daje život za ovce, darivajući svakim danom samoga sebe u tužnim prilikama koje su ga zadesile.

Neka njegovo svjedočanstvo nastavi svijetliti hod Crkve i čovječanstva. Neka njegovo svjedočanstvo bude svjetlo, posebno onima koji se u ovom Zavodu pripremaju biti Kristovi svećenici, u vremenima koja su drugačija od onih u kojima je živio blaženi Stepinac, ali u kojima postoji potreba iste vjernosti Kristu i iste pastirske hrabrosti. Amen.

Blaženom Alojziju Stepincu zahvaljuju za uslišanja i ozdravljenja:

Zdravko Venegar, Zagreb; Stjepan Vuković, Sv. Martin na Muri; Marija Kanižaj – Zagreb; Marija Gregov – Zadar; Ivan Milanović – Osijek

◆◆◆

Svaki dopis na Postulaturu blaženog Alojzija Stepinca, kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena, neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni, neka to napomenu u dopisu.

»Isus Krist, Bog i čovjek, najveći je događaj povijesti. On je njezin najbogatiji sadržaj i neprevarljiva nada. Bog je uzeo na se naše čovještvo i rodio se od Djevice da bude naš suputnik i da u njemu nađe konačni smisao ljudski život i ljudska povijest.

Položen je u nju kao pšenično zrno u zemlju. Ali budući da je ta povijest grijehom okaljana i mržnjama otrovana, Isus Krist je, u njoj prisutan, ponio na sebi njezine teške udarce. Kao da se u njegovu Srcu zgusnula sva tjeskoba svijeta. Čitajući u Evanđelju povijest njegove muke, vidimo da je to istina. Ponio je na sebi grijeh svijeta (Iv 1,29). (Franjo KUHARIĆ, nadbiskup zagrebački, *Propovijed na Stepinčevo 1975.*)

MOLITVA VJERNIKA ZA BLAGDAN BL. A. STEPINCA

Dobrom Bogu, koji nas i danas poziva da svoj kršćanski život promatramo u svjetlu evanđeoskih zahtjeva i da ga po uzoru blaženog Alojzija mjerimo ljubavlju prema bližnjemu, upravimo svoju molitvu za Crkvu, za hrvatski narod i za cijeli svijet.

Župni zbor sv. Šimuna iz Markuševca predvodi liturgijsko pjevanje u prvoj večeri trodnevnice za Stepinčevo 2002. (7. veljače)

1. Za Katoličku crkvu, osobito u našem narodu, da iz dara vjere, po primjeru blaženog Alojzija, hrabro u svakom vremenu ispovijeda Kristovo božanstvo, ne težeći za zemaljskom čašću i veličinom, molimo te.

2. Za pastire Crkve predvođene Petrovim nasljednikom, da svojim životom budu glasnici evanđeoske pravednosti, svjedočeći snagu zapovijedi ljubavi koja prosvjetljuje božanskom istinom, molimo te.

Mons. Vladimir Stanković s mons. Stjepanom Lackovićem, nekoć tajnikom bl. Alojzija, i preč. Matom Repićem, umirovljenim lepoglavskim župnikom, nakon euharistijskog slavlja u 10^{00} sati u Zagrebačkoj katedrali, na Stepinčevo 2002.

3. Za sve odgovorne u društvenoj zajednici, da ih mudrost križa i zrno koje umirući donosi plod, poučava i nadahnjuje u zauzetosti za opće dobro i u borbi protiv obespravljenosti, beznađa i tuge u našem narodu, molimo te.

4. Za sve koji svoj život stavljaju u službu drugima, da ustraju usprkos svih nevolja i kušnji, kako bi radosni vidjeli smisao i plodove svoga sebedarja, molimo te.

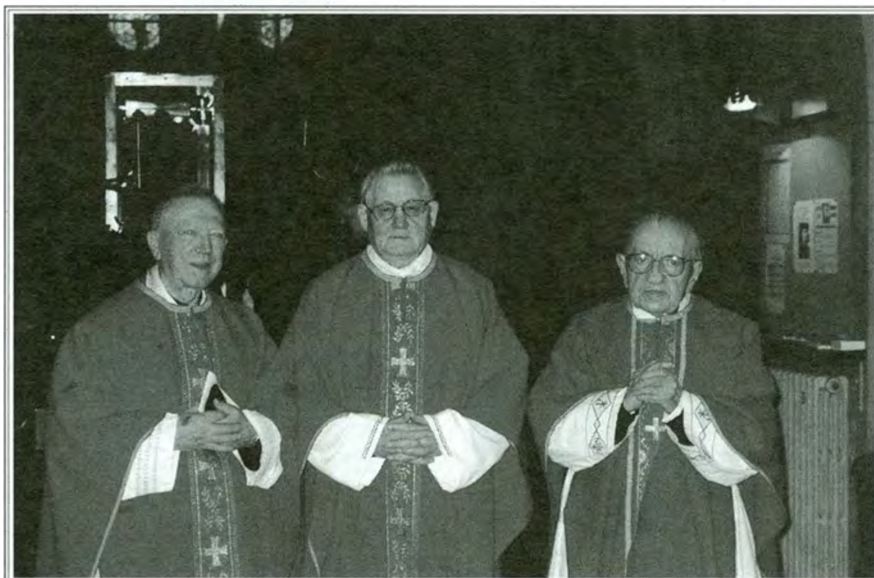
5. Za nas okupljene na ovoj Euharistiji: ne dopusti da nam srce zarazi zlo i mržnja, već nas uvijek pročišćuj praštanjem i obnavljaj približavanjem svima kojima je potrebna naša pomoć i dar nade, molimo te.

6. Za sve koji su diljem domovine ujedinjeni s nama putem televizijskog i radijskog prijenosa, napose za sve pritisnute bolešću i drugim životnim križevima, da po zagovoru blaženoga Alojzija ustraju u vjernosti Bogu, nadajući se vječnoj utjehi, molimo te.

7. Za sve djelatnike sredstava društvenog priopćavanja, da svjesni velike odgovornosti, uvijek budu tražitelji i širitelji istine, molimo te.

8. Za pokojne koji su u Kristu preminuli: da svi koji su nastojali živjeti u tvojoj milosti, koji su trpjeli za Evanđelje i bili pritisnuti nevoljama, u tebi nađu utjehu, vječno spasenje i zajedništvo novoga života s tobom, molimo te.

Bože, vrelo svake utjehe, ti si izišao u susret umornomu čovječanstvu izabirući slabe i bespomoćne, kako bi bili kvasac novoga svijeta. Pomozi svojoj Crkvi da se neprestance obnavlja u poslušnosti Evanđelju, te da bude znakom spasenja hrvatskom narodu i svim ljudima. To te, Oče, molimo, po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

PROSLAVA U RIMU

Misno slavlje na liturgijski blagdan bl. Alojzija je u hrvatskoj nacionalnoj crkvi Sv. Jeronima u Rimu 10. veljače 2002. predvodio je pročelnik Kongregacije za biskupe kardinal Giovanni Battista Re. Koncelebrirali su nasljednik Velikog pokorničara kardinala Bauma Williama Wakefielda nadbiskup Luigi De Magistris, i tajnik Kongregacije za kler nadbiskup Csaba Ternyak. Na misi se okupilo veliko mnoštvo hrvatskih i talijanskih štovatelja blaženog Stepinca. Uz veleposlanika Republike Hrvatske Franju Zenka i Bosne i Hercegovine Vlatka Kraljevića na misi su bili nazočni slovački veleposlanik Marián Servátka i slovenski Karl Bonutti. Uz brojne namještenike vatikanskih ustanova, posebno Kongregacije za proglašenje blaženih i svetih, te rektora rimskih zavoda, na misi su sudjelovali i predstavnici akademije »Cultorum Martyrum«, čiji je Stepinac bio član i prvi proglašeni blaženik.

STEPINČEVO U VARAŽDINSKOJ KATEDRALI

Spomendan bl. Alojzija Stepinca, suzaštitnika Varaždinske biskupije, svečano je obilježen misom koju je u Varaždinskoj katedrali 10. veljače slavio varaždinski biskup Marko Culej s dvadesetak svećenika. Bio je nazočan veći broj redovnica, te mnoštvo vjernika. Obraćajući se okupljenima, biskup Culej kazao je kako je na 42. obljetnicu završetka ovozemaljskog života hrvatskog blaženika i mučenika Alojzija Stepinca potrebno Bogu zahvaliti za njegov primjer života, primjer kako Boga ljubiti, kako bližnjemu pomoći i kako ovim svijetom proći čineći dobro.

Podsjetivši u homiliji na riječi kardinala Franje Kuharića kako je »Stepinac za Katoličku crkvu u Hrvata najdraže duhovno bogatstvo«, kazao je kako je to bogatstvo u Stepinčevoj svetosti i mučeništvu. »Krist je bio temelj njegova života, a vjera i vjernost Katoličkoj Crkvi obilježili su njegov život u ono tragično vrijeme naleta bezbožne ideologije, koja je htjela iskorijeniti Božje ime iz života vjernika i uopće iz javnog života«, rekao je varaždinski biskup, dodavši kako se blaženi Alojzije, nošen vjerom, solidarizirao s hrvatskim narodom premda je bio nepravedno optužen kao neprijatelj naroda. Bio je bespoštedno proganjan u vrijeme koje je gušilo slobodu savjesti i temeljna ljudska prava, rekao je propovjednik te nastavio: »Stepinčeva vjernost Bogu, Crkvi i narodu blista istinoljubivošću i rodoljubljem. Solidarizirao se s nezaposlenima, bolesnima, nerođenima i bačenima na rub ljudske bijede. Stoga je njegova poruka kako je bolje časno umrijeti nego sramotno živjeti, škola ljubavi po kojoj se Crkva i domovina mogu nadati boljoj budućnosti. Blaženi Stepinac ostaje među nama kao primjer kako valja na zemlji živjeti, biti Bogu vjeran, biti odan Crkvi, kako ne drhtati pred moćnicima ovog svijeta, ne bojati se neizvjesne budućnosti, pa čak ni same smrti, jer sve je u Božjim rukama, kojem se s punim pouzdanjem predavao i kardinal Stepinac.«

Na kraju mise biskup Culej istaknuo je da je bl. Stepinac osvjedočeni primjer kako je i u teškim životnim okolnostima moguće ostati Isusu vjeran i biti blizak čovjeku, kako je moguće u svome srcu nositi ljubav i opraštanje i za svoje neprijatelje, a ne mržnju ili želju za osvetom. Blaženiku Stepincu, suzaštitniku Varaždinske biskupije, posvećene su u Varaždinskoj biskupiji dvije nove župe: u Koprivnici i Ivanovcu, te kapele u bolnici u Varaždinskim Toplicama, zatvoru u Lepoglavi, te biskupskom dvoru u Varaždinu. (IKA)

Hodočasnici iz Splita pred autobusom nakon večernjeg euharistijskog slavlja u Zagrebačkoj katedrali, 10. veljače 2002.

STEPINČEVO U SARAJEVSKOJ KATEDRALI

U sarajevskoj katedrali Srca Isusova u nedjelju 10. veljače koncelebriranim misnim slavljem svečano je obilježen spomendan blaženog kardinala Alojzija Stepinca. Misno slavlje predvodio je dr. Pero Pranjić, prepošt kaptola i ravnatelj sjemeništa i Katoličkog školskog centra u Travniku. U prigodnoj propovijedi, obraćajući se brojnim štovateljima blaženog Alojzija Stepinca, dr. Pranjić je predstavio kratki životopis Alojzija Stepinca sa svim problemima s kojima se kao mladić suočavao. Propovjednik je poseban naglasak stavio na Stepinčevo djelovanje kao Zagrebačkog nadbiskupa u vrijeme Nezavisne Države Hrvatske i narednom razdoblju. Završavajući homiliju dr. Pranjić je istaknuo: »Dragi blaženi Alojzije Stepinac. Kako smo sretni da i u gradu

STEPINČEVO U KRAŠIĆU

Blagdan bl. Alojzija Stepinca posebno svečano se slavi u njegovu rodnome mjestu Krašiću, u kojemu je proveo i posljednje godine svoga života u kućnome pritvoru. Svečanu misu, na kojoj je sudjelovao veliki broj vjernika, predvodio je pomoći zagrebački biskup Josip Mrzljak, uz koncelebraciju vojnog ordinarija Jurja Jezerinca, pomoćnog biskupa Vlade Košića, postulatora kauze bl. Stepinca mons. Jurja Batelje, mjesnog župnika Josipa Baloga, te brojnih svećenika. U prigodnoj propovijedi biskup Mrzljak je podsjetio kako je blaženi Alojzije Stepinac svijetli lik 20. stoljeća, koji je bio duboko ukorijenjen u svoje kršćansko i ljudsko dostojanstvo. Svoju je snagu crpio iz Krista i njegove Radosne vijesti, i to mu je pomoglo da se odupre isključivim ideologijama tadašnjega vremena – nacizmu i komunizmu. Blaženi Stepinac također se nadahnjivao čitajući o životu svetaca i mučenika, te se smjelo suprotstavio onima koji su nijekali vjeru i ljudsko dostojanstvo, istaknuo je biskup Mrzljak.

Na kraju mise, na kojoj su sudjelovali i predstavnici iz političkoga, vojnog i kulturnog života, svima se obratio i zahvalio mjesni župnik Josip Balog, rekavši kako je sigurnost u pobjedu Božju dovela blaženog kardinala Alojzija Stepinca kroz mučeništvo do neba i časti oltara.

Sarajevu, u poharanoj nam zemlji Bosni i Hercegovini, smijemo gledati tvoj lik i spominjati tvoje ime, a godinama smo morali šutjeti kao zaliveni. Niti ubuduće hoćemo niti smijemo na tebe gledati komunistički ili ljudski nego samo vjernički. Upravo nam takav trebaš kao zagovornik na nebu i kao primjer u životu. Previše je u nama, među nama i oko nas onoga ljudskog gledanja i računanja. Dok ne pobijedi ono tvoje i Božansko, jedva ćemo se maknuti s mjesta iz naših užasa. A kad god nam bude teško, smijemo i hoćemo spomenuti tvoje životno geslo: 'U tebe se Gospodine uzdam!' Zagovaraj nas, dragi Blaženiče, i štiti kod Oca nebeskog zajedno sa svim drugim hrvatskim mučenicima, svecima i blaženicima«, rekao je dr. Pranjić u propovijedi na misi u sarajevskoj katedrali na Stepinčevo. (IKA/KTA)

BLAGDAN BL. ALOJZIJA STEPINCA U POŽEGI

Blagdan bl. Alojzija Stepinca, suzaštitnika Požeške biskupije, svečano je obilježen 10. veljače euharistijskim slavljem, koje je u požeškoj crkvi Sv. Lovre predvodio požeški biskup dr. Antun Škvorčević u koncelebraciji brojnih svećenika, kanonika požeškoga stolnog kaptola Sv. Petra, uz sudjelovanje mnoštva vjernika. U uvodnoj riječi u misno slavlje biskup je istaknuo kako »smo se okupili oko oltara u koji su ugrađene moći bl. Alojzija te da mu želimo iskazati svoje poštovanje i uputiti molitvu za ustrajnost u onim vrijednostima, za koje je on posvjedočio svojom mučeničkom smrću«. U misnu žrtvu biskup je posebno uključio hrvatsku domovinu i Požešku biskupiju, kojoj je bl. Alojzije drugi zaštitnik.

U tijeku euharistijskog slavlja pjevački zbor crkve Sv. Lovre i Srednje glazbene škole pod ravnanjem mo. Alena Kopunovića Legetina izveo je, među ostalim, misu J. Haydna Kleine Orgelmesse in B *(Missa brevis Sancti Joannis de Deo)*. (IKA)

O Stepinčevu 2002. ove se godine zapazio veliki broj roditelja s malom djecom na grobu bl. Alojzija

STEPINČEVO U KOPRIVNICI

Blagdan bl. Alojzija Stepinca svečano je proslavila u nedjelju 10. veljače najmlađa koprivnička župa, posvećena tome hrvatskom blaženiku, »Stepinčevim danima 2002«. Župa se za blagdan pripremala trodnevnicom, koju je od 7. do 9. veljače predvodio o. Stjepan Kuzmić. U tijeku trodnevnice, uz pjevane večernje, održani su susreti s djecom, mladima i bračnim parovima, te je bila podjela bolesničkog pomazanja. Prve dvije večeri na misama su pjevali zbor zajednice mladih »Stepinčeva mladež« i Stepinčev dječji zbor pod vodstvom vjeroučitelja Zorana Havajića. Posljednjeg dana trodnevnice, 9. veljače, na misi je pjevao zbor iz koprivničke župe sv. Nikole biskupa, koji je nakon mise održao i koncert s predstavljanjem svog CD-a.

Na sam blagdan središnje svečano misno slavlje u novoizgrađenom pastoralnom centru predvodio je varaždinski biskup Marko Culej, zajedno s 10-ak svećenika. Na početku misnog slavlja pozdravne riječi biskupu Culeju uputili su predsjednik župnog vijeća Ivan Skec i domaći župnik Krunoslav Pačalat. Nakon pozdravnih riječi biskup Culej blagoslovio je dvije dvorane za pastoralne potrebe župe u novome pastoralnom centru.

U prigodnoj propovijedi biskup Culej osvrnuo se na život bl. Alojzija Stepinca te je, između ostalog, istaknuo: »Blaženi Alojzije, premda je bio ponižavan, uvijek je u sebi nosio radost i optimizam čiji je temelj bila ljubav

prema Isusu Kristu. I danas, dok su brojni nezadovoljni u ovom vremenu, ono što nam može dati snagu da ne očajavamo, da idemo hrabro naprijed, jest vjera da je Bog s nama, da nas prati, da smo na njegovom putu. Bl. Alojzije Stepinac i svi ljudi koji su Bogu otvoreni, osjećaju potrebu da Bog preko njih bude prisutan u svijetu i vremenu, gdje se oni nalaze i žive.« (IKA)

Stepinčevo u Domu HV u Karlovcu

Misnim slavljem, koje je u karlovačkom Domu Hrvatske vojske u petak 8. veljače predvodio vojni biskup Juraj Jezerinac, proslavljen je blagdan bl. Alojzija Stepinca, zaštitnika vojne kapelanije Prvoga zbornog područja HV-a.

Što je bio izvor snage kardinalu Stepincu u vremenima Zloga, kada se dostojanstvo ljudske osobe gazilo radi ideologija, kad se druge preziralo zbog njihove rasne ili vjerske različitosti?, zapitao je u propovijedi generalni vikar Vojnog ordinarijata mons. Josip Šantić, odgovorivši da je bl. Alojzije nalazio svoju snagu u prvom redu u posebnom odnosu prema Božjoj riječi. Naveo je također Blaženikove riječi na sudu, da su za njega vrijedili isključivo glas savjesti i Božja riječ, koju je nastojao u tim teškim vremenima živjeti i tumačiti. Propovjednik je istaknuo da se vrijeme sv. Pavla, vrijeme nadbiskupa Stepinca i naše današnje ne razlikuje, a sličnost je uočljiva upravo u odnosu prema Isusu Kristu i odnosu prema čovjeku, radi kojega je Bog darovao svoga Sina, iz čijeg utjelovljenja dolazi dostojanstvo svakoga čovjeka, kojega smo dužni ljubiti bez razlike. »To je put obnove Crkve u hrvatskom narodu, ali to je i put obnove hrvatske vojske i drage nam Domovine«, zaključio je mons. Šantić. Na misi su suslavili domaćin vojni kapelan Andrija Markač, o. Vinko Maslać, kapelan Vojne policije, i o. Jakov Jurendić, kapelan 1. gardijske brigade, te dvadesetak svećenika Karlovačkog dekanata. Na misi je bio nazočan i zapovjednik, brigadni general Josip Stojković, koji je zajedno sa suradnicima i vojnim kapelanom vlč. Markačem prije mise primio predstavnike Vojnog ordinarijata u Zapovjedništvu, a na kraju svečanosti svima uputio pozdravnu riječ. (IKA)

Stepinčevo 2002. u Funtani

Ove godine blagdan Blaženog Alojzija Stepinca »pao« je u vrijeme duhovne obnove, koju je u Funtani od 7. do 10. veljače vodio o. Andrija Bilokapić, franjevac iz Zadra. Župa Funtana nalazi se na zapadnoj obali Istre, između Poreča i Vrsara.

Svečanost je počela u 11.30 sati u prepunoj župnoj crkvi sv. Bernarda, a svečanu sv. misu uz asistenciju domaćeg župnika vlč. Ivana Butkovića, predvodio je msgr. Marijan Bartolić, generalni vikar Porečko-pulske biskupije. Prigodom opširne homilije koju je održao, govorio je o Blaženiku s pozicije povijesnih zbivanja onoga teškog vremena, njegove neustrašivosti, ljubavi prema Bogu, posebno prema BDM, te o odanosti crkvi i vjernosti Petrovom nasljedniku Sv. Ocu. Naglasio je i to,

Vlč. Gojislav Kovačić s č. s. Zvonimirom Čeh doveo je četiri autobusa hodočasnika iz župe Petrovina na večernje euharistijsko slavlje na Stepinčevo 2002.

Split: štovatelji bl. Stepinca proslavili njegov blagdan

Zajednica štovatelja »Bl. Alojzije Stepinac« u suradnji s Hrvatskim katoličkim društvom »Branimir« uoči blagdana bl. Stepinca, u subotu 9. veljače, svečanim misnim slavljem proslavili su 42. obljetnicu Blaženikove smrti. Svečanu misu u splitskoj crkvi Gospe od Dobrića predvodio je don Ćiro Burić. Prije misnog slavlja predmoljena je krunica na Blaženikovu nakanu.

Tko pođe za njim, ne može ići drugim putem nego onim kojim je on prošao. Tko s njim trpi i umire, s njim otkupljuje svijet. Bez križa ga nije moguće ljubiti, kao što bez križa nije moguće živjeti Evanđelje. (Franjo KUHARIĆ, nadbiskup zagrebački, *Propovijed na Stepinčevo* 1975.)

◆◆◆

Ako se pak morao suočiti s raznim ideologijama koje su Boga proglašavale iluzijom, Isusa Krista legendom, vječni smisao čovjeka prijevarom, Crkvu neprijateljem čovjeka, a vjeru nečim što treba ugasiti u svijesti ljudi, nipošto ni s kojeg stanovišta mu se ne može upisati u krivnju što je bio dosljedan branitelj vječnih Božjih vrednota. To mu je bila dužnost. To je i naša dužnost.« (Franjo KUHARIĆ, nadbiskup zagrebački, *Propovijed na Stepinčevo* 1975.)

kako se mnogi danas srame svoga hrvatskog imena, dok je bl. Alojzije na sudu na montiranom procesu kazao slijedeće: »Hrvatski narod plebiscitarno se izjasnio za svoju državu, i ja bih bio ništarija kada ne bih osjetio bilo svoga naroda.« Ujedno je dodao: »Mi sjemeništarci iz Istre, među kojima sam bio i ja desetak dana prije sramotnog uhićenja, bijasmo na izletu u Zagrebu i tom prigodom posjetili smo nadbiskupa A. Stepinca, koji nas je srdačno primio, što nikada neću moći zaboraviti dok budem živ«, rekao je na kraju homilije msgr. Bartolić.

Kao što smo i lani objavili – na desnom bočnom oltaru župne crkve sv. Bernarda u Funtani nalazi se slika Blaženika koju je napravio slikar Vladimir Pavlinić 1994. godine. Tu je sliku ljubomorno čuvao sve do njegove beatifikacije u sakristiji župne crkve vlč. Ivan Jelovac, bivši župnik Funtane.

Valja reći da se ta naša oltarna slika blaženog Alojzija Stepinca na natječaju u Zagrebu za najbolju i najljepšu sliku Blaženika u Hrvatskoj našla na drugom mjestu. Natječaj je bio za Mariju Bistricu, kad je sv. Otac papa Ivan Pavao II. proglasio blaženim kardinala A. Stepinca.

Tomislav Čoga

»Ovom prigodom smatram obvezom svoje savjesti javno izjaviti i izraziti svoje duboko žaljenje što se još uvijek, trideset godina nakon rata, nadbiskupa Stepinca u javnosti oslovljuje »zloglasnim nadbiskupom i zločincem«. Bilo je to na televiziji prošle godine 3. kolovoza u 9 i četvrt navečer na drugom programu. Komentator je išao čak tako daleko da ga je proglasio odgovornim za ratna pustošenja u našoj zemlji. Događa se to još uvijek u tisku, u školama. Dogada se čak i ovdje u katedrali na njegovu grobu. Očevici su mi to saopćili da se neki vodič turista tako zaboravi, pa i na Kardinalovu grobu govori uvrede.

Mi takve postupke smatramo teškom uvredom istine i osoba. To nanosi štetu ljudskim odnosima. Svaki se vjernik naše Crkve osjeća time ranjen u duši i duboko uznemiren. Neka prava ne umiru ni s mrtvima.
(Franjo KUHARIĆ, nadbiskup zagrebački, *Propovijed na Stepinčevo* 1975.)

KARDINAL KUHARIĆ I BL. ALOJZIJE STEPINAC

Kao pastir povjerenog mu naroda u Zagrebačkoj nadbiskupiji i u Katoličkoj crkvi ukorijenjenoj u hrvatskom narodu, zagrebački nadbiskup i kardinal Franjo Kuharić pružio je izvrsno svjedočanstvo o liku i djelu bl. Alojzija Stepinca. Od prve godine otkako je preuzeo vodstvo Nadbiskupije tumačio je povijesne činjenice koje je politička vlast, nadahnuta komunističkom ideologijom, prepravljala za svoje potrebe i ciljeve, a protiv povijesnih činjenica. Na 19. obljetnicu Blaženikove smrti, 10. veljače 1979., to je on obrazložio ovim riječima: »Mi nikad ne stojimo u strahu pred sudom povijesti, jer se ne bojimo istine. Postoje dokumenti; postoje djela; postoje izjave. Postoji čitav splet povijesnog trenutka, splet vrlo složen i tako tragičan, u kojem živi i Crkva. Zato se nikako ne može optuživati Crkvu da je ona kriva za sve nesporazume i za sve napetosti; da je ona odgovorna za svoje vlastite progone.« (Franjo Kardinal KUHARIĆ, *Poruke sa Stepinčeva groba*, Zagreb, 1995., str. 60.)

Franjo kard. Kuharić prigodom uspostave novog groba (»relikvijara«) bl. Alojzija Stepinca u Zagrebačkoj katedrali, 9. lipnja 1997.

Iz osobnog uvjerenja i osvjedočenja o bl. Alojziju Stepincu ostavio nam je u baštinu *Poruke sa Stepinčeva groba*, od kojih nam se najznačajnijima čine one što ih je izgovorio 10. veljače 1981.

Pismo kard. A. Stepinca vlč. Franji Kuhariću, u kojem upozorava na potrebu svećeničkih susreta i duhovnih obnova, kako bi mogli ostati vjerni svome poslanju i postojani u progonima koje neprijatelji provode protiv Crkve.

Krašić, 6.XII.1956.

Carissime!

Primio sam Tvoje cijenjeno pismo od 24.XI. o.g. i vrlo me raduje, da ste otpočeli i tamo sa zajedničkom adoracijom i mjesečnom rekolekcijom. Lijepo pozdravi u moje ime svu subraću, koja se nađu na drugoj rekolekciji. Na te rekolekcije i zajedničke adoracije možemo primijeniti riječ prorokovu: »*In silentio et in spe erit fortitudo vestra.*«[1] Neka se žalosna naša svećenička braća natječu i izvikuju u svom žalosnom *ĆMDaškom glasilu* (koje izgleda nije daleko od *Indeksa*, a vi tražite svoju snagu u tišini tabernakula,

gdje i danas postoji za svećenika i njemu povjerene ovce »*fons aquae vivae salientis in vitam aeternam*«.[2]

Htio bih ovom zgodom pažnju Tvoju i tamošnje braće svećenika svratiti naročito na jednu stvar, danas tako potrebnu: **ustrajnost**! Ovaj strašni đavolski pritisak »*potestatis tenebrarum*«[3] traje već nekoliko decenija nad Europom i svijetom. Koje čudo, da podlegnu živci ovog ili onog čovjeka i da koji taj svećenik baci koplje u šaš. Čuo sam za jednoga (sad već pokojnoga) svećenika starca, koji si je dakako sam kriv za svoju bijednu sudbinu, da je jednom zgodom, kad su ga mlađa braća svećenici upozorili na potrebu ispravne linije i u ovim danima i vremenima, ogorčeno rekao: »Kad je Bogu pravo ovo sve, onda je i meni.« Objektivno je to hula na Boga, no kod njega će biti vjerojatno *motus primo-primus*,[4] kojemu nije gospodar. Taj je zaboravio potpuno na onu riječ sv. Pavla apostola Timoteju: »*Nam et qui certat in agone non coronatur nisi legitime certaverit.*«[5]

Na ove riječi apostolove lijepo dodaje jedan komentar: »*No satis est certare, sed, ut corona et bravium acquiratur, normas accurate servare oportet quae pro vario genere certaminum, pro lucta, cursu, pugnis, disco, saltu etc. statuta sunt. Applicatio pro milite Christi facile patet: in ministerio evangelico versari oportet et agere et pati secundum normas a Christo praeparatas.*«[6]

Ne možemo, dakle, mi tražiti od Gospodina, da se prilike, koje je On pripustio sigurno iz mudrih i svetih razloga, prilagode našem ukusu i našim zahtjevima, nego se mi moramo prilagoditi volji Božjoj, makar nam se to činilo i gorko i teško.

Evo da konkretno spomenem nekoliko stvari. Komunizam je danas sjeo na grbaču stotine milijuna ljudi, koje je podvrgao najstrašnijim mukama. I u tim zemljama našlo se svećenika, koji misle, da je volja Božja, da se pokorimo komunizmu i kao socijalnom sistemu, jer će onda, kažu, biti mir. Međutim, iako je Bog pripustio ovo strašno zlo iz mudrih razloga, ne znači da ga i odobrava i da ga moramo prihvatiti, pa ćemo uživati toliko željkovani mir. A da Bog ne odobrava ovoga zla, jasno je dao razumjeti na usta svoga zamjenika na zemlji, Svetog Oca[7], koji je u ovogodišnjoj božićnoj alokuciji dao na znanje *Urbi et Orbi*[8]: »Odbijamo komunizam **kao socijalni sistem** na osnovu kršćanske nauke«. (Cenzura je u Jugoslaviji zaplijenila na pošti sve što je nama bilo poslano. Ne citiram, dakle, do riječi doslovno taj tekst, jer sam ga, dobivenog ispod ruke, posudio, ali je smisao siguran, koji ovdje iznosim.) Makar nas dakle komunizam strahovito tišti, ne smijemo pasti na koljena pred njim, da bismo imali mir, nego se protiv laži njegovih moramo boriti svim dopuštenim sredstvima. Namjesnik Kristov jasno je rekao: »Odbijamo komunizam kao socijalni sistem.«

Našlo se katolika, koji misle, da je komunizam ipak jedan evolutivni momenat svjetske historije, određen od providnosti Božje. *Ergo*[9] ne smijemo se protiviti planovima providnosti Božje. Međutim Namjesnik Kristov je jasno rekao, da je to shvaćanje sasvim krivo.

Našlo se katolika, pa i svećenika, koji su mišljenja, da je koegzistencija ipak i moguća i potrebna, kad se drukčije *hic et nunc*[10] ne može. Sveti Otac je jasno rekao u istoj alokuciji: »Nema koegzistencije pod svaku cijenu s komunizmom, a sigurno ne pod cijenu istine i pravde.« Nije dugo, što je jedan stariji svećenik ozbiljno naglašavao tu potrebu koegzistencije svom crkvenom poglavaru. No brzo se ispostavilo, da se koegzistencija za njega sastojala u državnoj penziji, koja mu je obećana stupanjem u ĆMD.

Valja nam, dakle, izdržati u ovim teškim časovima do kraja, jer *non coronatur nisi qui legitime certaverit.*[11]

Želim, dakle, svetu ustrajnost do kraja Tebi i Tvojoj svećeničkoj subraći. Eto prošle su tolike već godine, i Bog vas je čudesno vodio i čuvao. Nisu vas oborile ni osude ni tamnice ni klevete ni pljačka vaše imovine, pače za mnoge naše svećenike i laike može se reći ono isto što sveti Pavao veli i za prve kršćane u progonima: »*Rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiam.*«[12] Bog će vas čuvati i dalje, ako ustrajete u vjernosti. Na tu nakanu i moli sveta Crkva *super populum fer. III post Dominicam Passionis*[13]: »*Da nobis, quaesumus, Domine: perseverantem in Tua voluntate famulatum; ut in diebus nostris et merito et numero populus Tibi serviens augeatur.*«[14]

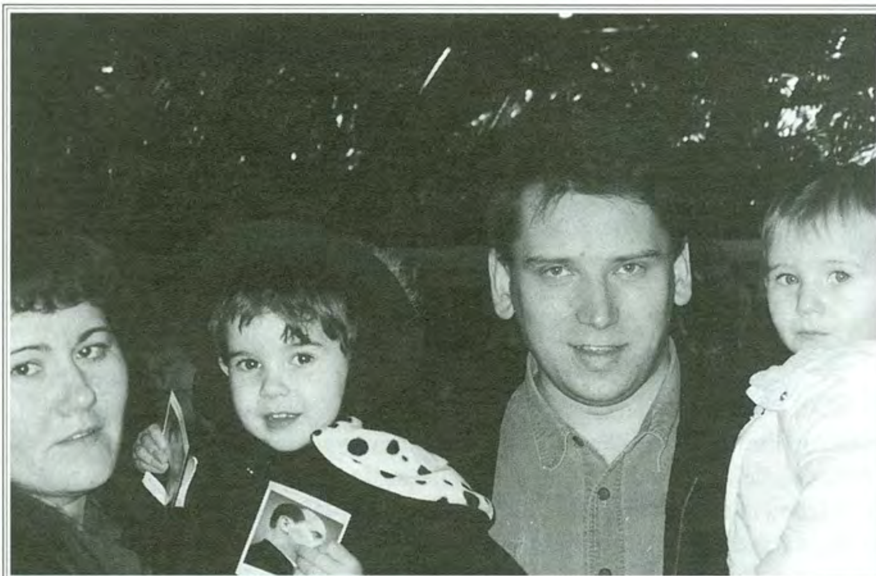
Htio bih tek na koncu, da i Tebi i svoj ostaloj braći svećenicima stavim ponovno na srce, da i u ovim našim jadima ne zaboravimo nikada ljubav prema našim krvnim neprijateljima, već rado molimo, kako nas uči Crkva u molitvi *pro inimicis*[15]: »*Deus pacis caritatisque amator et custos: da omnibus inimicis nostris pacem, caritatemque veram, et cunctorum eis remissionem tribuas peccatorum, nosque ab eorum insidis potenter eripe.*«[16]

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu Tebi i svoj braći svećenicima.

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački

(Buduć od UDBE nikad nisi siguran, sam ćeš najbolje znati, što ćeš s pismom učiniti)[17]

Mala Arijana s roditeljima i bratom na Blaženikovom grobu na Stepinčevo 2002.

1 "U miru i uzdanju je vaša snaga.", Iz 40, 15.
2 "Izvor žive vode koja struji u život vječni.", usp. Iv 4, 14.
3 "Moć tmina!", usp. Lk 22, 53.
4 Najprvotniji pokret.
5 "I natječe li se tko, ne ovjenčava se ako se zakonito ne natječe.", 2 Tim 2, 5.
6 "Da se postigne kruna i nagrada, nije dosta boriti se nego treba pomno obdržavati propise koji su određeni za razne vrste borbi, za hrvanje, trčanje, boksanje, bacanje diska, skokove itd. Primjena za Kristova borca je laka: u službi Evanđelja treba biti upućen i djelovati i trpjeti prema propisima koje je postavio Krist."
7 Pio XII.
8 Gradu i svijetu; tj. svim vjernicima u gradu Rimu i Katoličkoj crkvi te cijelom čovječanstvu.
9 Dakle.
10 Ovdje i sada.
11 2 Tim 2, 5.
12 "S radošću prihvatili ste otimanje dobara, znajući da imate bolji, trajan posjed.", Heb 10, 34.
13 U zbornoj molitvi na Veliku srijedu.
14 "Daj nam molimo, Gospodine, ustrajnu službu po tvojoj volji, da bi u našim danima narod koji Tebi služi rastao i zaslugama i brojem."
15 Za neprijatelje.
16 "Bože, ljubitelju i čuvaru mira i ljubavi, daj svim našim neprijateljima mir, i pravu ljubav, te udijeli oproštenje svih grijeha, a nas snažno oslobodi od njihovih zasjeda."
17 Alojzije-Viktor STEPINAC, Pisma iz sužanjstva (1951-1960), izd. Postulatura Sl. Božjega A. Stepinca, Zagreb, 1998., str. 207-209.

Kardinal Franjo Kuharić, nadbiskup zagrebački prvi puta u kardinalskom ruhu

IN TE, DOMINE, SPERAVI... (Ps 31,1)

»I uzet ću pravo za mjeru, a pravdu za tezulju« (Iz 28,17)

Draga braćo i sestre!

1. Upravo smo čuli Propovijed na gori. Njom su Božja usta najavila duh Božjega kraljevstva; zacrtala su načela nove povijesti; postavljeni su temelji boljega svijeta. Blaženstva izražena na gori odgajat će u ljudima novo srce; to je novi zakon vječnoga Saveza Boga s čovjekom. Iz Božjeg tla Blaženstava rast će u Crkvi Božji ljudi: pravednici, mučenici, sveci. Oni su slobodni od svih mitova moći, vlasti, bogatstva; oni su žedni istine i gladni pravednosti; oni su čista srca i mirotvorci; milosrdni su; nasilju suprotstavljaju ljubav; uspravni i jaki svjedoče za istinu i onda kad su progonjeni. Ako ih i satre nepravedna mržnja, ništa ne može ubiti u njima nade da konačna pobjeda pripada istini i ljubavi, i to zauvijek. Bog je neprevarljivi vijenac te pobjede. »Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko.« (Mt 5,10)

2. Prolaziti kroz vihore kušnja s tom neugašenom nadom moguće je ljudskom duhu samo snagom Duha Svetoga. Ta je jakost dana odozgor (usp. Lk 24,49).

U Londonu, u rano jutro 22. lipnja 1535., uspinjao se na stratište biskup Rochesterski kardinal John Fisher. Bio je osuđen na smrt na zapovijed Henrika VIII., jer je ostao vjeran svojoj vjeri i svojoj savjesti. Odlazio je u smrt moleći »Tebe Boga hvalimo« i 31. psalam: »In te, Domine, speravi! » – »U tebe sam se, Gospodine, uzdao!« Ta je molitva izražavala mir duše i nepobjedivu nadu, nadahnutu Blaženstvima vječne budućnosti (*Die Heiligen in ihrer Zeit*, Mainz, 1966., str. 287).

3. Kada je 1934. godine svećenik časnoga života Alojzije Stepinac, nakon tjeskobnog lomljenja u vlastitoj duši ali napokon iz poslušnosti, čitajući u odluci Papinoj volju Božju, prihvatio službu zagrebačkog nadbiskupa, i iz njegove se duše vinuo vapaj istoga 31. psalma: »In te, Domine, speravi!« Nakon toga pisao mu je apostolski nuncij: »Zahvaljujem Vam, što ste pristali kao dobri Cirenac prihvatiti blistav ali težak i trnovit križ zagrebačke Crkve.« (*Osservatore R.*, 11. II. 1970.)

4. Vjerujemo doista da u devetstoljetnoj povijesti Zagrebačke biskupije, odnosno nadbiskupije, nije bilo za Pastira zagrebačke Crkve težega razdoblja nego što je bilo baš vrijeme prije drugog svjetskog rata, za vrijeme rata i neposredno poslije rata. Alojzije Stepinac bio je po redu 72. biskup na katedri zagrebačkih biskupa, ali nijedan od njegovih prethodnika nije bio suočen s tako strašnim i tragičnim zbivanjima kao što je bio blažene uspomene kardinal Alojzije Stepinac. Nijedan od njegovih prethodnika, makar su vremena ovdje bila uvijek teška za Crkvu i za narod, nije prošao kroz takav vihor kušnje kao on. Bio je uvijek dosljedan propovjednik Evanđelja – najuzvišenije nauke ljubavi – a optužen je najtežim optužbama kao neprijatelj čovjeka, kao neprijatelj hrvatskog naroda, čak kao krivac za nedaće Crkve. Dogodilo se to u drugoj polovici ovog dvadesetog stoljeća, prviput u našoj povijesti, da je zagrebački biskup izveden pred sud pod čudovišnom optužnicom da je zločinac.

5. Ta se optužnica neprestano ponavlja; ona je i ovih dana ponovljena, čak i proširena, pred najširom javnošću preko radija i tiska, i to od osobe koja u SR Hrvatskoj nosi najvišu političku odgovornost. Nalazimo se već u 1981. godini, ali još uvijek moramo slušati težak jezik već prilično udaljene prošlosti. Teško i duboko smo uvrijeđeni i kao Crkva i kao sinovi i kćeri hrvatskoga naroda, u domovini i u tuđini.

6. Nakon izjava i znakova na najvišim razinama da se ipak želi ići naprijed u nastojanju oko većeg međusobnog poštovanja i istinskijeg

Franjo kard. Kuharić u pratnji odgovornih osoba za beatifikaciju Sluge Božjega Alojzija Stepinca silazi u kriptu zagrebačkih nadbiskupa radi utvrđivanja njegovoga lijesa u kripti zagrebačkih nadbiskupa, 22. lipnja 1994.

poštovanja ljudskih prava i dostojanstva, opet smo vraćeni natrag u prošlost. Premda bismo željeli pred sobom gledati vedriju budućnost, prema kojoj, nadamo se, povijest hoda, makar mučnim i teškim korakom, bačeni smo opet u tamu onog razdoblja koje je u milijunima ostavilo duboke rane.

7. Mi opet ponavljamo: neprihvatljiva je takva optužnica; njezin autoritet ne podupire istina nego snaga moći. Uistinu, objektivan i pravedan sud o toj krvavoj ratnoj drami ne može donositi samo jedna strana u mnogostrukom sukobu. O svemu tome bit će donesen sud povijesti. Pod sudom povijesti mislimo na objektivnu i pravednu analizu svih činjenica, cijeloga konteksta zbivanja koje ima i svoju uzročnost i svoju pretpovijest. Pod sudom povijesti shvaćamo znanstveni pristup događajima i osobama, koji, mimo bilo kakve tendenciozne propagande i političkih ciljeva i obračuna, traži samo čistu istinu za pravednu ocjenu da se sve stvari stave na svoje mjesto. Nisu rijetki slučajevi da je povijesni sud rehabilitirao mnoge i proglasio nevinima one koje su razni sudovi osudili kao zločince. Konačno, svi su mučenici suđeni kao zločinci, počevši od Isusa Krista. I za njega, najnevinijeg Pravednika, tužitelji su vikali pred Poncijem Pilatom: »Kad on ne bi bio zločinac, ne bismo ga predali tebi!« (Iv I 8,30). I Pilat je sudio protiv savjesti.

8. Kad se pozivamo na sud povijesti, onda se pozivamo na neprolazna, objektivna i univerzalna etička načela, koja obvezuju savjest i uređuju ispravan postupak prema čovjeku; temelj su pravednih nacionalnih i međunacionalnih odnosa. Vjerujemo u objektivne etičke principe vrijednost i obvezatnost kojih ne ovisi o bilo kojoj zemaljskoj moći, vlasti ili sistemu. U prosuđivanju ljudskih čina i povijesnih drama samo poštivanje temeljnih etičkih principa otklanja iz svih procesa svaku nepravdu, laž i mržnju. Nikakvi interesi ne dopuštaju da se osudi nevin čovjek kao krivac; nedopustivo je da se i krivnja krivoga preuveličava i proširuje na cijele zajednice, narode ili strane u sporu; u sudskim procesima istu slobodu i prava mora imati branitelj, kao što je osigurano tužiocu. Sud povijesti je ono što kaže prorok Izaija: »I uzet ću pravo za mjeru, a pravdu za tezulju« (Iz 28,17). Nažalost, baš politički procesi gotovo su uvijek izloženi opasnosti da budu više instrument osvete nego pravednosti.

Nama vjernicima Propovijed na gori je jamstvo da će konačni pravorijek nad svakim životom i nad cijelom poviješću izreći Bog, Gospodar i Sudac povijesti.

9. Poslije svetačke smrti kardinala Alojzija Stepinca papa Ivan XXIII. za vrijeme svečanih zadušnica u Bazilici sv. Petra, izrekao je o Nadbiskupu slijedeće svjedočanstvo: »Jednostavni i odlični lik ovog oca i Pastira Crkve Božje bio je našoj duši veoma mio... Kardinal Stepinac, koji je svojoj čuvenoj nadbiskupiji darovao 26 godina biskupovanja, bio je doista vjerna pobudna slika Dobrog Pastira. Ponajprije u neumornom i gorljivom apostolskom radu. U posljednjim pak odveć dugim godinama bolne odijeljenosti zgrnuo je toliko bogatstvo zasluga, da ih je zauzvrat nebeski Otac sigurno upisao u glavnicu milosti i blagoslova za sve obitelji i sve vjernike gorljive i bogoljubne Hrvatske« (A. Benigar, *Alojzije Stepinac*, Rim, 1974., str. 860-861). Papa je sigurno imao temeljit uvid u dramu preminulog Kardinala da to kaže pred cijelim svijetom.

U Milanskoj katedrali predvodio je zadušnice kardinal Giovanni Battista Montini, budući papa Pavao VI. On je u homiliji postavio ova pitanja: »Može li se uopće pretpostaviti da ne bi ljubio svoju zemlju ili lojalno obdržavao pravedne zakone jedan kardinal, nadbiskup, komu nitko, tko ne niječe sunčano svjetlo, ne bi mogao to poricati? Je li uopće moguće, da bi on jednoj državi, koja zaslužuje ovo ime, dao povod da ga ovako nesmiljeno sudi? Ili, možda sila stvara pravo? Kakvo je to pravo?« (ib. str. 864).

Na ta pitanja lako daju odgovor svi oni koji pamte događaje iz ne-

Stražari uvode nadbiskupa Stepinca u sudnicu, u rujnu 1946.

posredne blizine i svi, uistinu nepristrano raspoloženi, koji mogu čitati svu dokumentaciju i samo svjedočanstvo Kardinalova osobnog života. U poštenim pak dušama mladih koji ne poznaju stvari iz iskustva i kojima se uvijek govori samo optužnica, može se rađati tjeskobno pitanje: »Što je istina?«

10. Da bi se mogla odgovoriti cijela istina, trebalo bi obnoviti cijeli proces i iznijeti na svjetlo dana sve, baš sve što je tko činio, govorio i kakva je načela zastupao. Trebalo bi pošteno, nepristrano i cjelovito analizirati cijelo razdoblje i ulogu, kao i djela, svih dionika koji su bili ubačeni u strašni vrtlog svjetskog, građanskog i revolucionarnog rata. Za takav proces trebao bi doista jedan međunarodni sud, koji bi imao dovoljno znanstvene objektivnosti, političke neovisnosti i etičke odgovornosti za izricanje presude. Rehabilitacijski proces u našoj domovini u prilog kardinala Stepinca, kako vidimo, nije ostvariv.

11. Kako se je mogao držati jedan nadbiskup, vjeran svojoj vjerničkoj savjesti, u onom vremenu političkih, nacionalnih, socijalnih, ekonomskih problema i sukoba? Kakav stav je mogao zauzeti zagrebački nadbiskup u jednom ratu u koji su se ubacili suprotni računi i ambicije, sile i interesi, stare nepravde i nove osvete; u kojem su se hrvali svjetovi? On je mogao ostati samo na stanovištu čvrstih etičkih principa, kako mu je to diktirala vjera i savjest. Nadbiskup je Stepinac slijedio ova tri jasna i univerzalna načela:

a) Nitko nema prava samovlasno raspolagati ljudskim životom niti činiti bilo kakvo nasilje dostojanstvu ljudske osobe;

b) Svaki narod ima pravo na svoju slobodu, na svoj identitet i suverenitet; logično, ako to uistinu vrijedi za svaki narod bez izuzetka, onda to vrijedi i za hrvatski narod. Dakle, zastupajući to načelo bio je rodoljub, prijatelj svoga naroda, poštujući isto načelo i u odnosu prema svakom drugom narodu;

c) Crkva ima pravo na punu slobodu vršenja svoga duhovnog poslanja u svakom narodu, u svakom poretku, u svakom državnom uređenju. Branio je Crkvu. Zbog tih načela bio je protivan svakom totalitarnom sistemu.

12. Branio je čovjeka. Za tu tvrdnju postoji dovoljno opsežna dokumentacija; postoje i svjedočanstva kojima nikakva optužnica neće moći oduzeti snagu istine.

Posljednjih godina objavila je Sv. Stolica u brojnim svescima dokumente koji se odnose na rad Sv. Stolice i Katoličke Crkve za vrijeme Drugoga svjetskog rata u prilog svih koji su bili žrtve bilo koje ratne strane, sistema ili ideologije. Deveti svezak od 687 stranica nosi naslov: Le Saint Siége et les Victimes de la guerre – Janvier – Decembre 1943. To je izdanje Vatikanske izdavačke knjižare 1975.

U navedenom svesku od 224. do 229. stranice je popis dokumenata »koji se odnose na držanje Katoličke Crkve prema progonjenim pravoslavcima i nearijcima, a upućeni su od zagrebačkog nadbiskupa mons. Stepinca kardinalu Maglione« – »Tableau recapitulatif des documents concernant l'attitude de l'Eglise catholique envers les orthodoxes et non-aryens persecutés et remis par l'archeveque de Zagreb Mgr Stepinac au cardinal Maglione« (ib. str. 224).

Tu su za razdoblje od svibnja 1941. do konca svibnja 1943. nabrojena 33 dokumenta koji sadrže proteste, intervente, molbe u prilog svih progonjenih.

Pod brojem 1. čitamo: »Intervent zagrebačkoga nadbiskupa protiv strijeljanja srpskih talaca koje je izvršeno u prvim danima stvaranja hrvatske države« – »Intervento dell'Arcivescovo di Zagrabia contro la fucilazione di ostaggi serbi effetuata

Kard. F. Kuharić u pratnji mons. E. Nowaka, tajnika Kongregacije za kauze svetaca, prati tumačenje mons. A. Casieria, kancelara iste Kongregacije, o položaju i stanju lijesa bl. Alojzija Stepinca u kripti zagrebačkih nadbiskupa, 22. lipnja 1994.

nei primi giorni della creazione dello Stato croato« (ib. str. 224).

Pod brojem 2. čitamo: »Pismo Poglavniku kojim protestira protiv strijeljanja 260 Srba u Glini koje su izvršili ustaše (14. svibnja 1941.)« »Lettera al Poglavnik per protestare contro la fucilazione di 260 serbi a Glina fatta dagli ustasci (14 maggio 1941)« (ib. str. 224).

Pod brojem 3 piše: »Okružnica o prijelazu pravoslavnih: živo se daju upute kleru da se primaju u Katoličku Crkvu samo osobe koje to iskreno traže, dobro su poučene i u stanju da žive po načelima katoličkog morala (15. svibnja 1941.)« »Circolare circa la conversione degli ortodossi: vive raccomandazioni al clero perché non si ammettano alla Chiesa cattolica se non persone sincere, bene istruite e in stato di vivere secondo i principi della morale cattolica (15 maggio 1941)« (ib. 224-225).

13. Što se tiče prijelaza pravoslavnih u Katoličku Crkvu, Nadbiskup u svom govoru na sudu rekao je slijedeće: »Ja o tome neću opširnije govoriti nego velim, da mi je savjest čista, a povijest će jednom o tome reći svoj sud. Činjenica je, da sam morao premještati župnike, jer im je prijetila opasnost smrti od pravoslavnih, jer su ih htjeli Srbi ubiti, zato što otežu s prijelazima. Činjenica je, da se u prošlo ratno vrijeme Crkva morala provlačiti kroz poteškoće kao zmija, a išlo se na ruku srpskom narodu s nakanom, da mu se pomogne, kako se dalo i moglo« (Benigar: A. Stepinac, str. 582).

Što je pak mislio o Jasenovcu, vidljivo je što piše u protestnom pismu Paveliću, kada je u logoru strijeljano nekoliko slovenskih svećenika. 24. veljače 1943. piše slijedeće: »Ovo je sramotna ljaga i zločin, koji vapi u nebo za osvetom, kao što je i čitav jasenovački logor sramotna ljaga za Nezavisnu Državu Hrvatsku« (ib. str. 418). Traži da se sudi ubojicama. Spomenimo ovdje da je nadbiskup Stepinac primio u zagrebačku nadbiskupiju oko 200 slovenskih svećenika i tako ih spasio od deportacije.

14. Ako se u upravi jasenovačkog logora našao jedan apostata, kako je onda čudovišna kleveta »da su tim ljudskim kasapnicama zapovijedali katolički svećenici!« Optužnicom bi se htjelo nadbiskupa Stepinca učiniti odgovornim za onih 40.000 žrtava koje se pripisuju Jasenovcu, a kako bi on mogao biti za to odgovoran kad je mrzio svaki zločin učinjen protiv čovjeka i naroda, tko god ga počinio. Iskreno je suosjećao i s patnjama hrvatskog naroda, protiv kojeg su također počinjeni teški zločini. Ima groblja na kojima nema spomenika; ima žrtava pokrivenih šutnjom.

15. Zauzimao se i za Židove svim svojim autoritetom. U gore citiranoj dokumentaciji Sv. Stolice na strani 337. čitamo izvadak iz pisma koje je dr. Weltman pisao 11. lipnja 1943. apostolskom delegatu u Carigradu mons. Roncalliju, koji je naslijedio papu Pija XII. i uzeo ime Ivan XXIII. Dr. Weltman je bio pak u Carigradu izaslanik komisije za pomoć europskim Židovima. On piše: »Mi znamo da je mons. dr. Stepinac učinio sve što je mogao da pomogne i olakša nesretni udes Židova u Hrvatskoj, kojih broj danas ne prelazi 2500 muževa, žena i djece. Molim Vas da izvolite prenijeti mons. Stepincu našu duboku zahvalnost za njegovo vladanje i za njegovu pomoć, i mi ga molimo da nastavi svojim visokim ugledom djelo spasavanja naše jadne braće, sestara i djece...« (ib. str. 337).

16. Proširili bismo suviše ovo izlaganje kad bismo htjeli citirati Nadbiskupove izjave, govore i svjedočanstva njemu u prilog. To je bila stvar obrane na sudu, ali ta je obrana imala suviše malo vremena da sabere svu dokumentaciju i sva svjedočanstva koja bi dokazala da su činjenice ipak drugačije nego što tvrdi optužnica.

Sam proces bio je praćen upravo bjesomučnom kampanjom u javnom tisku, na radiju, u poduzećima protiv Nadbiskupa, a da u javnosti nije smio nitko ni pisnuti u njegovu obranu. Optuživalo se »u ime naroda«; sudilo se »u ime naroda«, ali taj narod nije imao prava na cjelovitu informaciju.

Svaki se kršćanin može uključiti u Zajednicu »BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC«, koja promiče molitveni život, duhovne vrijednosti, i širi Kristovu ljubav u sva područja javnoga života, kako je to činio i bl. Alojzije.
Prijavnica se može naručiti na adresi Postulature.

Svaki štovatelj Blaženog Alojzija Stepinca uključen u ovu molitvenu zajednicu moli:

- za čast i proslavu Isusa Krista i Katoličke crkve
- za čvrstoću osobne vjere i vjernosti Isusu Kristu i Crkvi
- za svoje osobne nakane i potrebe
- za domovinu Hrvatsku i svakog čovjeka
- za očitovanje i potvrdu svetosti bl. Alojzija Stepinca u postupku njegove kanonizacije

Godišnje okupljanje Molitvene zajednice

Godišnje okupljanje Molitvene zajednice štovatelja bl. Alojzija Stepinca bit će u petak, 21. lipnja 2002., na imendan bl. Alojzija. Očekujemo štovatelje iz Zagreba i okolnih župa.

Susret će se održati u »Svečanoj dvorani« Dječačkog sjemeništa na Šalati u Zagrebu.

Program će započeti u 15 sati s ovim dnevnim redom:

- Dobrodošlica i pozdravne riječi
- Predstavljanje i upoznavanje štovatelja
- Razmatranje o bl. Alojziju Stepincu
- Odmor
- Molitva vjernih – riječju i pjesmom
- Kulturno-umjetnički program na teme iz Blaženikova života
- U 19 sati svečano euharistijsko slavlje u Zagrebačkoj katedrali.

U drugim mjestima će se molitveni susret s Postulatorom ostvariti tijekom jesenskih mjeseci. Molimo područne zajednice molitelja, da u dogovoru sa svojim župnicima ili kapelanima i po mogućnosti zajedno s njima ostvaruju svoju molitvu.

BLAŽENI ALOJZIJE I EUHARISTIJSKA ŽRTVA

Za provođenje molitvenog života, njegove raznovrsnosti u sadržaju i obliku, donosimo u ovom broju Glasnika za sve čitatelje, a osobito za članove »Molitvene zajednice bl. Alojzija Stepinca«, nekoliko misli o slavljenju i časćenju presvete Euharistije.

Tekst je preuzet iz knjige »Svjetlo na putu života«, koja je bila službeni životopis u proglašenju blaženim kardinala Alojzija Stepinca. Izostavljene su bilješke, a u izvornik je uvršten hrvatski prijevod latinskog teksta.

Snažna Žrtva

Život blaženoga Alojzija kao običnog svećenika nije dugo trajao. Samo četiri godine nakon ređenja bit će imenovan nadbiskupom koadjutorom, s pravom nasljedstva, zagrebačkom nadbiskupu Antunu Baueru, što je značilo da će biti njegov nasljednik i budući nadbiskup Zagrebačke nadbiskupije. Kroz te tri i pol godine bio je izvanredan primjer apostolske gorljivosti i rada. Bio je nadbiskupov obredničar i bilježnik Nadbiskupskog duhovnog stola. Bio je također imenovan privremenim upraviteljem dviju župa koje su bile razdijeljene sukobima. Svojom strpljivošću i poniznošću pokušavao je i uspio smiriti uzavrele prilike i složiti podijeljene vjernike u odluci da prihvate župnika kojega im nadbiskup šalje. Vodio je »Caritas« ili katoličke dobrotvorne djelatnosti u gradu Zagrebu, a potom i u nadbiskupiji. Sam bi znao otići i posjetiti siromahe u gradu, te bi im podijelio nešto hrane i rublja. Dr. Stjepan Bakšić, poznati sveučilišni profesor i pisac, opisao ga je ovako: »*Mlad je, ali ga rese velike odlike. On je prava svećenička duša, za koju se može reći, da je po Srcu Isusovu. On je duboko odan molitvi, njega resi duboka čednost i poniznost... On je srca milostiva prema sirotinji, koju ljubi ljubavlju Vinka Paulskoga, obilazeći bijednike zagrebačke periferije, donoseći im utjehu i materijalnu pomoć u teškoćama življenja.*«

Mons. Alojzije Stepinac na svečanosti blagoslova Vatrogasnog doma u Sesvetama, 11. kolovoza 1935.

Možemo se pitati odakle Alojziju snage da može učiniti tolika djela, tolikog značaja, u tako kratkom vremenu? Gdje se nalazi izvor ovakvog žarkog apostolskog života, koji bi stavio na kušnju izdržljivost svakog čovjeka? Kako je mogao s tako malo praktičnog iskustva – znamo, naime, da kao rimski student, kroz šest godina, nije posjetio domovinu ni nadbiskupiju – odgovoriti odmah na stalne zahtjeve pastoralne službe? Nedvojben odgovor nam je on sam ostavio zabilježen u svojim spisima: u Svetoj Euharistiji, izvoru duhovne snage. Progonjenim sestrama karmelićankama pisao je iz sužanjstva u Krašiću: »*Ali milošću Božjom, koja teče u vaše duše nadasve u svetoj pričesti, sve ćete moći ustrajati. Bit ćete kao Izraelci, koji su putovali četrdeset godina kroz strašnu Sinajsku pustinju, ali ipak nisu klonuli niti*

Sv. Pio X.

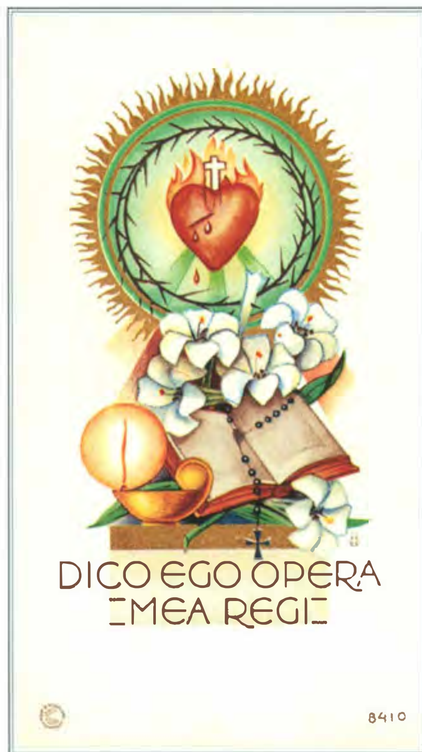
oboljeli jer ih je podržavala mana, što je padala i davala im neobičnu jakost.«

Da bismo objasnili njegovu sposobnost rada i trpljenja za Crkvu, možemo poslušati riječi svetoga svećenika Stepinca, koje je on pročitao u spisima teologa Nikole Gihra, i 1. veljače 1957. uputio župniku Vinku Komeričkom: »*Žrtva svete mise je škola i vrelo katoličkog žrtvenog života. Nijedno pero nije u stanju opisati to uzdignuće i oduševljenje, tu smionu srčanost i snagu značaja, tu čistoću srca i veličinu duše, tu velikodušnost i blagost, tu strpljivost i odricanje, ukratko tu požrtvovnost, tu ljubav prema žrtvi koja proistječe iz oltara, čineći milijune djece Crkve živima, svetima, Bogu ugodnim žrtvama.*«

Da je Euharistija izvor njegove životne snage i pastoralnog djelovanja, posvjedočio je riječima koje mogu svakom kršćaninu biti poticaj za osvježenje apostolskog žara: »*Žrtve su najsigurniji znak ljubavi prema dragom Bogu, i dok taj znak nosite na sebi, to jest živite životom žrtve, bit ćete na dobrom putu. Ali, za žrtvu treba snage! Naći je pak nigdje ne ćete koliko u svetoj Euharistiji, koja je proizašla iz najveće žrtve na svijetu, žrtve Isusa našega na drvetu križa.*«

Svećenici koji su potišteni i obeshrabljeni, mogu pronaći posebnu utjehu u Presvetom oltarskom Sakramentu, kao što su činili mnogi svećenici prije njih: »*Ali, tko se bude trudio, toga će upravo Misa sa svojim bogatstvom dizati iz dana u dan i činiti ga sve jačim, dok ga ne učini na neki način svemogućim, kao župnika arškoga, koji je udovoljavao ne samo svojim vjernicima nego i tisućama drugih, koji su grnuli svake godine u Ars, da ga čuju i vide.*«

Žrtva svete Mise nije za blaženog Alojzija bila samo neki obični liturgijski čin za okupljene vjernike, nego je za njega bio najveći izvor njegove svećeničke radosti i ohrabrujuća snaga što proizlazi iz opće, nadnaravne povijesti Božjeg djelovanja prema čovječanstvu. O njegovom osobnom iskustvu svete Mise, rekao je: »*Ako se može naći raj na zemlji, nalazi ga svećenik u svetoj Misi.*« O svekolikoj ulozi svete žrtve u Božjem planu spasenja, izrekao je slijedeće riječi pune nadnaravne ljepote i dubokog razmišljanja: »*I dok se bude sveta Misa služila na zemlji, dotle ima nade za rod ljudski, da će naći u Boga oproštenja po ovoj žrtvi. Kad se bude odslužila zadnja sveta Misa na zemlji, nema čovjek što više prinijeti Bogu za otkup svojih grijeha i pravda Božja može da istupi i sudi čovječanstvu po djelima njegovim... Sveta Misa je najvrjednija žrtva svijeta... Sva bogatstva svijeta ne mogu se izjednačiti s vrijednošću svete Mise.*«

Sakramenat vrijedan klanjanja

Euharistija nije samo žrtva i jelo, nego je Presveti Sakramenat stvarna Božja prisutnost u našoj sredini, tajna vjere: »*Za Izraelce u pustinji čitamo, kad su prvi put opazili manu, da su pitali: 'Manhu? – Što je to?' (Izl 16,15) Koliko više mi, kad kanimo pristupiti k oltaru, moramo da se zamislimo i zapitamo, što kanimo činiti, kad ono, što nama dolazi u ruke nije obična mana u pustinji, nego Kruh života, Isus Krist. Mojsiju nije bilo dozvoljeno približiti se niti gorućem grmu: 'Ne prilazi ovamo! Izuj obuću s nogu! Jer mjesto na kojem stojiš, sveto je tlo!' (Izl 3,5) Nama je dano približiti se ne gorućem grmu, nego Kristu pod prilikama kruha i vina... Jakov je nakon sna u kojem je vidio silaziti i uzlaziti anđele Božje, povikao izvan sebe: 'Zaista se Jahve nalazi na ovome mjestu, ali ja nisam znao. Kako je strašno ovo mjesto! Zaista ovo je kuća Božja i vrata nebeska!' (Post 28,16-17)* Što bismo istom morali reći mi, koji ne u snu nego u zbilji gledamo, ne ljestve s anđelima, nego Gospodara anđela, stvarno prisutnog na oltaru!«

Kroz cijeli svoj svećenički život blaženi je Alojzije bio vjeran i stalan štovatelj stvarne prisutnosti Spasitelja u Presvetom oltarskom Sakramentu. Još za vrijeme bogoslovnih nauka u Rimu bio je poznat kao student koji se satima zadržavao u molitvi pred Svetohraništem. Jedan od njegovih kolega će kasnije reći: »*Često i dugo je klečao pred Svetohraništem.*« U početku biskupske

službe upisao se u Društvo svećenika klanjatelja Presvetom oltarskom Sakramentu i svoje ure klanjanja savjesno je izvršavao, češće i kroz duže vrijeme, možda za one propuštene u prošlosti ili unaprijed za one, kad će biti spriječen. Vjernici koji su ga promatrali kako na svetkovinu Tijelova u procesiji sabrano i pobožno nosi Presveti Sakramenat, govorili su: »On je naš pastir koji će nas spasiti.«

Blaženi je Alojzije u razdoblju od 1936. do 1941. održao četrnaest krajevnih euharistijskih kongresa. Spomenute je kongrese održavao u teškim vremenima, kao lijek protiv osrednjosti i malodušnosti u vjerskom životu. Reče u propovijedi na Euharistijskom kongresu u Čazmi 21. srpnja 1940: »*Mi smo došli na ovaj Euharistijski kongres, da u ovo doba tolikog moralnog truleža u svijetu ojačamo svoju vjeru u prisutnost Kristovu u presvetom oltarskom sakramentu... da ponovimo svoj krsni zavjet i svoju odlučnost, s Kristom živjeti i umirati.*«

Više bi se puta na dan povukao u svoju privatnu kapelu, smještenu blizu radne sobe u Nadbiskupskom

dvoru, i molio pred Presvetim Sakramentom. I za vrijeme sužanjstva u Krašiću provodio je duge sate u sabranoj molitvi pred živom tajnom vjere, govoreći: »*Tako nadoknađujem za one sate klanjanja kad sam bio spriječen biskupskom službom.*«

Ljubav prema Euharistiji, kako ju je živio blaženi Alojzije, nije produbljivala samo njegovu vjeru, već je i druge poticala na euharistijski život. »Duboko me se dojmilo svaki puta i uzdizalo kako je on pobožno slavio svetu Misu. Mislio sam da je on posve svet čovjek kad posjeduje takvu snažnu vjeru u euharistiju.«, posvjedočio je jedan blaženikov suvremenik. Promatrajući kako on slavi i časti euharistiju jedan svećenik reče: »Njemu zahvaljujem svoje svećeničko zvanje. On bijaše za mene ideal svećeništva. Bio sam njegov ministrant i želio sam ostvariti iste svećeničke ideale koji su u njegovoj osobi bili tako rječiti i privlačni.«

Euharistijska vjera svetog biskupa mogla se primijetiti u najmanjim detaljima pripreme i zahvale za svetu Žrtvu, kao i u svakodnevnim životnim prigodama. Njegovo slavljenje Mise bilo je vrlo pobudno. Pažljivo je pisao okružnice svojim svećenicima, posebno za vrijeme rata, o potrebi čuvanja Presvetoga Sakramenta i svetog posuđa od oskvrnuća. Ako bi se Presveto radi sigurnosti negdje stavilo izvan crkvenog prostora, onda su župnici

BLAŽENI ALOJZIJE O OBITELJI

»Položaj supruge i majke u obitelji daje ženi mogućnost, da učini jako mnogo na području katehizacije, jer je majka ona, koja prva uči dijete moliti i usađuje mu vjerske istine u srce. To treba naglašavati osobito danas, kad škola sve više zanemaruje vjerski odgoj, a često puta i radi protiv njega.« (*Govor na sastanku Društva biskupijskog okružja katoličkih žena u Zagrebu 4*, 26. travnja 1936.)

♦

»Žalosno gledamo, kako se sva dobra ruše. Kao da je sve zahvatio razorni potres: sve se koleba i trese; nema ni u čem stalnosti. Zlo se razlijeva u daleke širine, ali se zarilo i u dubine; pokolebalo je i temelje; otrovni crv zagrizao je korijen obitelji, koja je temelj naroda i kraljevstva Božjega na zemlji. Sa strahom i tugom gledamo već na tolike razvaline i ruševine naših hrvatskih obitelji. Nestaju s naših kućnih ognjišta toplote blage Božje ljubavi, popuštaju i kidaju se svete veze, bure strasti pustoše obiteljskim svetištima sve do gole pustoši (...). Živo dakle na posao: u svakoj hrvatskoj kući neka se stvori »Božji kutić« urešen Raspelom, slikama Majke Božje i svetaca, osobito naših hrvatskih blaženika; pod zaštitom toga »Božjeg kutića« neka se kupe svi članovi obitelji na pobožnu molitvu osobito po večerima, a po nedjeljama na molitvu i pobožno štivo; konačno neka se obitelji posvete predobrom Srcu Isusovu poznatom naročitom posvetom. Takvim obiteljskim apostolatom zagrabit ćemo u temelje, postaviti sjekiru na korijen zlu i najsigurnije poraditi za zdravu, sretnu i Božju budućnost hrvatskog naroda.« (*Nagovor na početku nove radne godine 1939/ 40. društvima Katoličke Akcije*, 29. listopada 1939.)

♦

»Ubija nas bol i žalost nad obiteljima bez kuća, nad porušenim selima, moralnom kaljužom (...). Pružimo ruke Bogu, s vrućom molitvom da blagoslovi sve nas pojedince, sve obitelji, našu domovinu Hrvatsku, da nas do kraja očuva od strahota rata.« (*Govor na euharistijskom slavlju u Đurđevcu*, 30. lipnja 1940.)

Dr. Alojzije Stepinac, nadbiskup koadjutor zagrebački predvodi svetu Misu u kapeli bl. Nikole Tavilića u Jeruzalemu, 25. srpnja 1937.

morali potražiti vjernike koji bi se klanjali i bdjeli pred Presvetim. Njegovo štovanje bilo je tako pažljivo i osjetljivo, da je za vrijeme zatočeništva u Krašiću osobno, iz svojih siromašnih izvora, platio pozlatu jednog ciborija i pozlatu ključa od svetohraništa. Nije čudno onda da je odlučno reagirao kada mu je krašićki župnik savjetovao po uputi liječnika, da za psihičko opuštanje nabavi televiziju: »*To nije istina, da bi mi toliko dobro došao. Imam Isusa u svetohraništu, što mi drugo treba!*« Za njega je zaista Presveti Sakramenat bio »izvor i vrhunac« kršćanskog života, u čijem se svjetlu zbivaju veliki događaji povijesti, ali i svakodnevni poslovi: »*Euharistija je naša najjača obrana, Isus u sv. Euharistiji naša je nesavladiva snaga, naša utjeha i radost u nevoljama života.*«

Neprocjenjiva snaga dara Kruha života, prava je snaga i za rješenja nevolja u svijetu. S oltara dolazi snaga koja može spasiti svijet koji je upao u moralno i političko rasulo. Stoga je poticao svećenike na radosno slavljenje Misne žrtve: »*Na nas, na nas svećenike u prvom redu spada, da preko žrtve svete Mise pomognemo potopom ugroženom čovječanstvu, ne dakako svojim silama, nego milošću Onoga, koji se u Misi žrtvuje i nas ovlašćuje, da ju izrabljujemo za čitav svijet. Nitko drugi ne će bez toga uspjeti i potop (propast) svijeta bio bi siguran, kad bi na svijetu prestala prinositi se Misna Žrtva... Samo Kristova krv može donijeti spasenje potopom ugroženom svijetu. A kad se sjetimo, da se danas 'od istoka do zapada, i na svakom mjestu prinosi se žrtva čista Bogu« (usp. Mal 1,11), ni ne slutimo, kakva je snaga u našim rukama, samo ako se njome, kako treba, poslužimo!*«

Opet vidimo da je Božansko svjetlo, objavljeno u suncu koje kruži čitavom kuglom zemaljskom svakoga dana, za blaženoga Alojzija znak one snage milosti i vjere, koji, iako darovan u pojedinim mjestima od slabih pojedinaca, koji su nejaki u očima »moćnika«, još uvijek posjeduje snagu koja može spasiti svijet. Ovo je svjetlo svećeničkog poziva, Crkve i dušâ: Presveti Sakramenat i žrtva euharistije.

Sv. Josip

Sličice s vjerskim simbolima objavljene uz ovaj tekst pronađene su u ostavštini bl. Alojzija; na desetke ih je on vlastoručno potpisao. Dijelio ih je posjetiteljima kao dar i poticaj na ustrajnost u vjeri i pozivu i slao ih u pismima iz sužanjstva u Krašiću (1951.–1960.)

Kada je branitelj dr. Ivo Politeo zatražio saslušanje nekih važnih svjedoka obrane, a među njima je bilo i uglednih Srba, javni je tužilac odgovorio: »Kad bi se htjelo na temelju tih svjedočanstava konstruirati obranu, bila bi to prava psovka.« Na to je branitelj hrabro uzvratio slijedeće: »Kazali ste: bila bi psovka. I ja velim da bi bila psovka, ako se saslušaju samo svjedoci, koji terete. Upozorujem da je presuda, koju će izreći sud, u jedinoj instanciji, protiv koje neće biti moguće apelirati. Osim toga moj zahtjev je od svjetske važnosti, koji izazivlje pažnju cijelog svijeta. I zbog toga tražim da se pripuste svjedoci. » (Benigar: A. Stepinac, str. 590). Svjedoci su odbijeni. Uzoriti gospodin kardinal Franjo Šeper rekao je sinoć u svojoj izjavi na vatikanskom radiju da je i on bio među tim svjedocima.

Ponovno ovdje izjavljujemo: ako se trajno objavljuje optužnica, a nikada se ne smije objaviti sva dokumentacija obrane, njoj je nametnuta potpuna šutnja, onda takav sud nije vjerodostojan.

17. Što se tiče političkog opredjeljenja nadbiskupa Stepinca, on nije pripadao nijednoj političkoj stranci. Tvrdnja da je ustaša, tako je očita kleveta da je nije potrebno ni pobijati. On je uvijek distingvirao dva pojma: narod i političke stranke. To su različite stvari. Isto tako je bio protiv ulaženja svećenika u bilo koju stranačku politiku. Htio je da budu od svakoga i pred svakim slobodni za svoje specifično svećeničko poslanje. Odlučno je bio protiv stvaranja bilo kakve klerikalne političke stranke. U Okružnici br. 8976/45 od 17. prosinca 1945. piše svećenicima: »Vama je, časna braćo svećenici, poznato naše stajalište prema djelovanju svećenika u politici. U okružnicama od god. 1935. i 1938. zabranio sam u smislu jasnih odredaba Crkvenog zakonika svim aktivnim svećenicima kandidirati na izborima bilo na čijoj listi. To sam stajalište zadržao 1943., naglasio ga u svojim propovijedima, a držim se ga i danas, te nemam razloga to stanovište mijenjati. Time sam htio otkloniti svaku odgovornost Crkve od javnog političkog rada pojedinog svećenika. To vrijedi i za političko djelovanje svakoga pojedinog svećenika i danas. Što koji od svećenika u političkom pravcu radi, za to snosi sam osobno odgovornost.«

U istoj Okružnici piše i ovo: »Crkva traži, da može vršiti svoju misiju i urediti svoj odnos s državnom vlašću kao slobodna predstavnica slobodne Crkve u slobodnoj državi.«

18. O problemima i zbivanjima neposredno poslije rata pisao je obrazložna pisma najodgovornijim osobama u republici Hrvatskoj i FR Jugoslaviji. Tumačio je prijedloge, upozoravao na žalosne događaje i teške povrede ljudskih prava. Bio je iskren prema svakoj vlasti. To sigurno nije zločin. Kad ga se poslije rata javno napadalo što k njemu dolazi mnogo ljudi moleći intervenciju za zatvorene, za nestale, za na smrt osuđene, a tih nije bio mali broj, pisao je predsjedniku vlade Republike Hrvatske: »Nisam mogao odbiti ni otjerati tih ljudi, kao što nisam kroz 4 godine odbio nijednog iz Vaših redova, kad su dolazili moliti, da za njih interveniram« (*Pismo Bakariću*, 2. VIII. 1945.).

Kad su predstavnici Zagrebačkog kaptola pod vodstvom generalnog vikara i biskupa mons. Franje Salisa bili primljeni u Zagrebu 2. lipnja 1945. od maršala Tita, među ostalim, dali su mu i ove podatke o Nadbiskupu:

»1. Vi imadete danas u svojoj vladi ljudi, kojima je on spasio glave svojim intervencijama.

2. On je u vrijeme rata hranio 7000 partizanske djece, a nije pitao, jesu li Hrvati ili Srbi, jesu li katolici ili pravoslavni.

3. On je svojim govorima i intervencijama zauzimao se za Srbe, Židove i Cigane i spasio tolikima život.

4. On je držao govore i proteste protiv rasističkih zakona, protiv hipernacionalističkim nasiljima, proti uzimanju taoca i vješanjima tolikih nevinih.« Itd...

19. Mnogo bi se toga još moglo reći, ali ovdje to nije moguće. Na svaku tvrdnju i uvredu u najnovijoj optužnici moglo bi se odgovoriti opširno i dokumentirano. Međutim, prepustimo to povijesti.

Niti je bio nadbiskup Stepinac, niti su njegovi nasljednici »tuđe jezgro« koje »vodi za tuđi račun borbu protiv hrvatskog naroda«. Niti je »Stepinčeva crkva« neka druga Crkva nego što je ona Crkva u koju mi vjerujemo, a to je: jedna, sveta, katolička i apostolska; Crkva vjerna Isusu Kristu i okupljena oko Petrovih nasljednika i svojih biskupa; to je Crkva utkana u biće hrvatskog naroda već punih trinaest stoljeća; nikada protiv njega nego uvijek s njim dijeli istu sudbinu. To je Crkva koja ima svoje porijeklo u Isusu Kristu, našem Bogu i Spasitelju, nije nikakav import. Najveći dio hrvatskog naroda je ta Crkva.

20. Neki nam izvan Crkve sve češće daju pouke kako bi po njihovu shvaćanju trebala izgledati Crkva kojoj bi oni dali ocjenu »koncilske Crkve«. Imala bi to biti neka Crkva disciplinski anarhična, bez jedinstvenog vjerovanja i bez određenih moralnih principa; takva bi Crkva brzo postala Crkva bez slobode i bez dostojanstva.

Mi se nikome za volju ne odričemo svoje Crkve, i to onakve kakva ona jest u svom najdubljem misteriju i zajedništvu. To je Crkva kroz vjekove identična, koju danas predvodi Ivan Pavao II, a u onim teškim poratnim godinama, uz tolike biskupe i svećenike, kao i vjernike, za tu je Crkvu kroz zatvore i poniženja svjedočilo šest kardinala: Josip Slipyj iz Lavova, Stefan Wyszynski iz Warszawe, Josip Beran i Stjepan Trochta iz Praga, Jozsef Mindszenty iz Esztergoma, Alojzije Stepinac iz Zagreba.

Nipošto se ne smatramo zaostalima ako ta svjedočanstva poštujemo i ako tu Crkvu ljubimo. Ne glumimo nikakvu glumu, nego vršimo svoju dužnost i ostajemo vjerni Bogu, Crkvi Božjoj i svojoj savjesti.

U svojoj Okružnici svećenicima od 17. prosinca 1945. piše nadbiskup Stepinac ove riječi: »Štogod u budućnosti nadošlo, mi nemamo što nadodati u svoju obranu. Naša je obrana Bog, čista savjest, a svjedok je uz vas, časna braćo svećenici, i golema većina vjernoga naroda te predstavništvo Sv. Stolice u Zagrebu.«

Tako se na njemu ispunja riječ Sv. pisma: »Blago čovjeku koga ne optužuje vlastita savjest i koji se nije odrekao nade« (Sir. 14,2).

21. Završavam! Ne bismo se bavili prošlošću kad ne bismo bili na to prisiljeni. Nadbiskup i kardinal Alojzije Stepinac bio je izvršitelj zapovijedi ljubavi prema svakom čovjeku, prema svome narodu i prema Crkvi. Stoga mi tog svjedoka ljubavi ne želimo nipošto i nikada imati kao neku zastavu mržnje bilo prema kome. Mi vjerujemo u božansku Propovijed na gori, ali moramo svjedočiti istinu da nitko ne može lomiti naše zajedništvo, da nitko ne može dijeliti iskrenu povezanost biskupa, svećenika, vjernika u jedinstvu vjere i ljubavi. Želimo časno služiti duši i savjesti svoga naroda kojem pripadamo rođenjem, sviješću i srcem. Tako nas uči Evanđelje.

Mi ne želimo zaoštravati odnose ni s kim, ali ne možemo se odreći ni istine ni svoga ljudskog dostojanstva. Mi molimo za mir ljudi, naroda i čovječanstva. Neka taj dar s nama moli Presveta Bogorodica, Kraljica mira. Mi želimo mir, ali u pravednosti, istini, ljubavi i slobodi! Amen.

Zagrebačka katedrala,
10. veljače 1981.

+ Franjo Kuharić,
nadbiskup zagrebački

CRKVA
– SUBJEKT KRITIKE DRUŠTVA I DRUŠTVENIH ZBIVANJA

»Zato je Katolička crkva uvijek osuđivala, a i danas osuđuje, svaku nepravdu i nasilje, koje se počinja u ime klasnih, rasnih ili narodnosnih teorija... Crkva bi se iznevjerila svojoj zadaći, kad ne bi... dizala i danas glas na obranu sviju, koji se žale na nepravde, bez obzira kojoj rasi ili narodu pripadaju.« (Bl. ALOJZIJE STEPINAC, u propovijedi 1942. god.)

Poslanje Crkve se bitno razlikuje od poslanja svake ovozemaljske institucije i tvorevine. U tom vlastitom poslanju je utemeljena samosvojnost Crkve u svijetu, njezina neovisnost od svakog društvenog i političkog sustava.

Koncil Vat. II. to osobito naglašava u *Gaudium et spes*: »Veoma je važno, osobito u pluralističkom društvu, da se ima ispravan pojam o odnosima između političke zajednice i Crkve te da se jasno razlikuje ono što vjernici – bilo pojedinačno bilo udruženi – rade u svoje ime kao građani vođeni svojom kršćanskom savješću od onoga što oni rade u ime Crkve skupa sa svojim duhovnim pastirima....Politička zajednica i Crkva su, svaka na svom području, neovisne jedna od druge i autonomne« (br. 76). Vlastitost i samosvojnost poslanja Crkve znači konkretno da je Krist povjerio Crkvi takvo poslanje, koje nije niti političko, niti ekonomsko, niti socijalno nego isključivo religiozno, vjersko (br. 42). Snagom ovakvog poslanja stoji Crkva na neki način iznad društva, pored društva. Crkva nije vezana ni na koju osobitu formu ljudske kulture, ona nije vezana ni na koji osobiti oblik političkog, ekonomskog ili društvenog života. Konkretno rečeno: Crkva nije identična s demokratskim i pluralističkim društvom, ona nije isto što i zapadnjačka kultura. Crkva je slobodna i izvan svakog sistema iz jednostavnog razloga: jer su političke zajednice, gospodarstva i društva ljudske tvorevine, djela ljudi. Bog pak ne može nikada biti vezan na čovjekove uvjete i okvire u svom djelovanju. Krist je Gospodar svijeta, Krist je Kralj i sudac nad svijetom. Njegovom smrću i Njegovim slavnim uskrsnućem započeo je unutar ljudske povijest »novi svijet«, novi život, novo vrijeme. Crkva je znak i sredstvo tog novog svijeta, u kojem vlada Krist i u kojem Krist ostvaruje preko Crkve Kraljevstvo Božje.

Točno tako razumijeva Pavao Apostol događanja nakon Kristovog uskrsnuća, kada se obraća poslanicom Rimljanima. On dolazi u Rim da bi navijestio građanima Rima da je Krist prevrnuo prijestolje Jupitera, to će reći da je s navještanjem Evanđelja u Rimu došao kraj Rimskog carstva i početak dolaska Kristovog kraljevstva na njegovo mjesto. Razumljivo da je radi toga nastala između kršćana i Rima borba na biti ili ne biti. Jednako tako između kršćana i Židova, kršćana i gnostika. Stari svijet predstavljan Rimom posegao je za mačem da bi se obranio od ovog u sebi miroljubivog napada kršćana, koji se sastojao u navještanju Vesele vijesti otkupljenja i u vršenju djela ljubavi prema svima, pa i prema neprijateljima. Rim, taj »stari svijet«, je odgovorio na ovu ljubav prolijevanjem nedužne krvi, ne spoznajući u duhovnoj sljepoći da baš time priprema sigurnu vlastitu propast.

Blaženi Alojzije Stepinac, čini se, pred Zagrebačkim zborom (Velesajmom)

Rim nije spoznao da je definitivno došlo vrijeme da se »na ime Isusovo prigne svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika. I svaki će jezik priznati: Isus Krist je Gospodin na slavu Boga Oca« (Fil 2, 10-11).

U principu vrijedi i danas ovaj odnos između Crkve kao sredstva Kristovog vladanja u svijetu i aktualnog svijeta. To je odnos napetosti, suprotnosti, sve tamo do neprijateljstva. Snage »starog svijeta« još se uvijek protive Kristovom vladanju, i time Crkvi, tom novom Izraelu, novom Božjem narodu, koji je različit od »svijeta«, od postojećeg društva, nacije ili plemena. Pavao VI. vidi u današnjim postojećim društveno-političkim sistemima »stari svijet«, stari eon, jednu stvarnost od koje dolazi opasnost za vjernike, pripadnike novom svijetu. Stoga papa poziva vjernike da na izvorima svoje vjere i u nauku Crkve crpe načela i prikladna mjerila »da ih ne bi zaveo a potom u sebe zatvorio neki sustav čija će mu ograničenja i totalitarizam, ako ih u korijenu ne primijeti, možda prekasno sinuti pred očima« (*Octogesima adveniens*, 36). Papa, znajući za ovu ugroženost vjernika od strane svjetovnog društva, tješi vjernike uvjerenjem »da Duh Gospodnji, koji potiče u Kristu obnovljena čovjeka, neprestano ruši vidokrug unutar kojeg bi čovjekov um rado našao vlastitu sigurnost i razmiče granice u koje bi se htjela zatvoriti njegova akcija; u njemu se nastanila snaga što mu ne da mira poticajima da nadiđe svaki sustav i svaku ideologiju« (OA, 37). Ovo je temeljna izreka za određivanje odnosa Crkve prema svijetu. Mi smo si svjesni da se Crkva nalazi na putu u dom Oca, da narod Božji ide ususret Kristu Gospodinu i Sucu, koji će ponovno doći suditi žive i mrtve. No na tom putu se ne nalazi Crkva sama. Tu su i druge sile, drugi putnici koji nemaju isti cilj. Oni rade na tome da narod Božji pridobiju za svoje ciljeve, da ga odvrate od putovanja prema vječnom spasu, k Ocu. Koje su to sile?

Sveto Pismo nam otkriva da je to zao duh, da je to pali anđeo Lucifer. On traži saveznike u svijetu i nalazi ih u najrazličitijem obliku: u obliku krivih proroka, u obliku utopijskih ideologija, u obliku ideologije napretka i bogatstva, moći i uživanja.... Konkretno: najveći Saveznik sotone može biti i jest sam čovjek.

Naravno, Crkva ne stoji kod toga skrštenih ruku. Njezino poslanje se sastoji u tome da se suprotstavi ovim silama »starog svijeta« naviještanjem Evanđelja i nasljedovanjem Krista. U apostolskom nagovoru *Evangelii nuntiandi* uči papa Pavao VI.: »Evangelizirati znači za Crkvu unositi Veselu vijest u sva područja čovječanstva i njezinim utjecajem iznutra preobraziti i obnoviti čovječanstvo... No novog čovječanstva nema dok nema najprije novih ljudi, dok nema obnove po krštenju i dok ljudi ne žive život po Evanđelju. Cilj evangelizacije, dakle, je ovaj unutarnji preobražaj. Jednom riječju možemo ispravno kazati: Crkva evangelizira kada nastoji preobraziti, preokrenuti osobnu i kolektivnu svijest ljudi.., njihov konkretni život i aktualnu okolinu

»Njegova pastirska dužnost bila je upozoravati na zlo i otkrivati one moralne rane od kojih je patilo i narodno biće; od kojih su patile i obitelji i osobe. Bila mu je sveta dužnost ali i sveto pravo upućivati na lijek da Bog nije otuđenje čovjeka. Živi Bog je oslobođenje čovjeka. U njemu se čovjek može rascvasti do pune ljudskosti da ne bude muka za drugoga, tlačitelj i mučitelj drugoga, nego da bude čovjek, čovječan prema svakome. Isus nas uči da u svakom čovjeku moramo susretati Krista, prepoznati njegovo lice. »Štogod učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste!... Štogod ne učiniste jednome od ovih najmanjih, ni meni ne učiniste (Mt 25,40.45)«, (Franjo KUHARIĆ, nadbiskup zagrebački, *Propovijed na Stepinčevo* 1979.)

***

»Zato se mi nikad ne možemo pomiriti s time da se snagom vlasti, instrumentima moći, javnih sredstava komunikacije nastoji iz srdaca malenih i mladih iščupati vjera u Boga, vjera u Isusa Krista, i da to bude uvijek neka hipoteka na ljudima, neki razlog zbog kojega se moraju osjećati krivi i poniženi i prikraćeni.« (Franjo KUHARIĆ, nadbiskup zagrebački, *Propovijed na Stepinčevo* 1979.)

snagom Božanske poruke koju naviješta« (EN, 18).

Ako pitamo, kojim sredstvima Crkva to čini i želi postići, onda moramo reći da je to, osim pozivanja na obraćenje, ujedno kritika cjelokupne društvene stvarnosti. Crkva je samom svojom egzistencijom subjekt kritike društva i sveukupne današnje civilizacije. Ona je to upravo u idealnom smislu, budući da samo onaj može kritizirati društvo koji se na neki način nalazi izvan njega ili iznad njega, i koji posjeduje svoj vlastiti sustav vrednota, različit od društvenog. Kod Crkve je ostvareno jedno i drugo. Stoga se ona nalazi u sličnoj poziciji u kojoj su se nalazili proroci – ti radikalni kritičari naroda ili društva – i u kojoj se na svjetovnom parketu nalaze revolucionari i veliki filozofi, npr. Sokrat i Platon. Crkva je ovima slična i po tome što se i njoj postavlja pitanje od strane kritiziranih, odakle joj legitimitet za kritiziranje, i gdje su izvori spoznaje istine koju propovijeda.

Zar nije Isus isto doživio? U srdžbi su ga farizeji i drugi slušači pitali odakle mu to znanje, odakle Isusu ta proročka i božanska svijest? Grci i Rimljani su to isto pitanje postavili Apostolima kad su počeli propovijedati.

Odakle ovi priprosti ljudi, do nedavno ribari, najedamput posjeduju nove ideje, do tada nečuvene ideje? Za nas su te ideje, doduše, lude, govorili su Grci i Rimljani samima sebi, ali one su tu, i ne možemo ih više negirati.

Osobito ne možemo nijekati činjenicu, da su ove nove ideje jako učinkovite u društvu. Evo, ljudi se obraćaju, daju se krstiti, postaju protivnici rimskog cara.

Znademo da Apostoli nisu ostali dužni odgovora. Sjetimo se samo govora sv. Petra u Jeruzalemu. Tako čini i Crkva danas. Ona »svijetu« odgovara da je izvor njezine kritike društva Božanska objava, konkretno: Sveto Pismo, cjelokupna tradicija, duhovnost, molitva, liturgija, veliko mnoštvo svetaca, a među njima i naš blaženi Alojzije Stepinac, u njezinom krilu. Osim toga Crkva uživa prisutnost obećanog Duha Svetoga, koji joj je jamstvo pravog i istinitog puta u prosuđivanju znakova vremena, u prosuđivanju aktualne društvene stvarnosti u smislu vječnosti. Crkva naviješta i živi vjeru u Boga. Na taj način pripravlja ljude duhovno na idejno-politički otpor svakom pokušaju totalitariziranja društva, politike i gospodarstva. Nijedna od ovih stvarnosti ne smije zauzeti mjesto Boga u životu ljudi. Nijedna od ovih stvarnosti ne smije postati jedina i vrhovna istina života čovjeka. To Crkva naviješta današnjem društvu iz dubokog uvjerenja „da se u njezinom Gospodinu i Učitelju nalazi ključ, središnja točka i cilj cjelokupne povijesti čovječanstva« (GS, 10,2). Time su sve ovozemaljske ideologije spasa i usrećivanja čovjeka relativirane i depotencirane.

Crkva neprestano dovikuje današnjem čovjeku, da je jedino Bog onaj koji će nam darovati konačno spasenje i konačno ispunjenje ljudskih težnji za srećom i savršenstvom. Nikakva evolucija niti dijalektika povijesti nisu u stanju voditi čovjeka do tog konačnog cilja. Ovo principijelno uvjerenje Crkve sadrži po sebi najdublju i najradikalniju kritiku svih političkih i društvenih programa kojima društvo hoće ostvariti konačni cilj čovjeka ovdje na zemlji, a ne računajući s istinom da čovjek nije stvoren za ovu zemlju nego za nebo.

Dr. Josip SABOL

IZ SPOMEN ZBIRKE

12. veljače 2002. Hvala na ozdravljenju grla, da mogu Bogu u crkvi pjevati – zahvalna I. Kata

MOLITVA U ČAST BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA, BISKUPA I MUČENIKA

Gospodine, Bože naš,

Ti si blaženom Alojziju Stepincu dao milost
čvrsto vjerovati u Isusa Krista
i spremnost trpjeti za njega sve do mučeničke smrti.

Pomozi nam slijediti njegov primjer i njegov nauk
da bismo ljubili Krista kako ga je on ljubio
i služili Crkvi kako joj je on služio
sve do darivanja vlastitog života za nju.

Njegova živa vjera u Isusa Krista i postojana ljubav
prema Crkvi
neka nas učvrste u borbama života na putu vječnoga spasenja.

/Po njegovom zagovoru udijeli mi milost... /

Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.
Oče naš, Zdravo Marijo, Sveta Marijo, Slava Ocu...

Vjernici koji na zagovor blaženoga Alojzija budu uslišani, zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost, neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostave na adresu: Dr. Juraj Batelja, postulator, Voćarska 106, pp. 110, 10001 ZAGREB

KARDINAL STEPINAC - KARDINAL KUHARIĆ

Kad smo u ponedjeljak, 4. ožujka ove 2002. u samostanskoj crkvi sv. Vinka Paulskoga u Zagrebu, sahranjivali časnu Majku Agnetu, kardinal Kuharić je predvodio sprovodno misno slavlje. Nikome od nas prisutnih nije ni na misli bilo, da će za nepuni tjedan dana i on već biti ondje gdje je već bila časna Majka Agneta.

A doista, slijedećeg ponedjeljka, 11. ožujka, i po kardinala Kuharića došao je Gospodin Isus i pozvao ga: »Hodi, pripravio sam ti divne stanove kod Oca!«

Eto, kako li su nedokučivi putovi Božji!

I svih smo ovih dana rado slušali i čitali toliko lijepih i pohvalnih riječi o kardinalu Kuhariću. Mnogo od svega rečenoga bilo je iskreno i istinito, a nešto i nije bilo baš iskreno nego tek onako: uobičajeno, protokolarno, samo iz pristojnosti, ne iz uvjerenja.

I gotovo da me je iznenadilo koliko ga je narod cijenio i volio. Pokazalo se svih dana od njegove smrti do sahrane. Vjerojatno je narod instinktivno osjetio kardinalovu iskrenu ljubav i brigu za maloga čovjeka.

A nadbiskup Kuharić i jest posljednja zvijezda velike plejade naših velikih iz onih mučnih, jako mučnih vremena, koja i jesu bila mučna, ali su i podizala naše velike.

A ti naši veliki ne umiru ni onda kad ih mi u grob sahranjujemo!

Ti naši veliki znali su i u onim mučnim i tmurnim vremenima razlikovati dobro od zla, istinu od laži, znali su razlikovati i događaje i ljude.

A baš je to, čini se, velika prednost onih velikih.

Ja osobno ne mogu ni misliti niti govoriti o nadbiskupu kardinalu Kuhariću, a da mi odmah ne iskrsnu sjećanja i na onih nekoliko drugih suvremenika, velikih i dragih: nadbiskupa kardinala Šepera, i nadbiskupa kardinala Stepinca, i župnika i dekana u Krašiću Vranekovića. Te su se drage osobe u mojem životu stalno isprepletale. S nadbiskupom Šeperom bio sam blisko povezan još od mojih nižih razreda gimnazije, a s Kuharićem i Vranekovićem našao sam se zajedno u Dječačkom sjemeništu i gimnaziji na Šalati: oni su bili u 8. razredu, a ja u 5. razredu gimnazije.

Naše zajedništvo i prijateljevanje nastavilo se i na Kaptolu u bogosloviji i na fakultetu, sve do dolaska komunističkih partizana iz šuma u Zagreb.

Kuharić i Vraneković onog su kobnoga ljeta 1945. bili ređeni za svećenike i od nadbiskupa Stepinca poslani u »krvavu kupelj« komunizma, a ja sam već bio u toj »kupelji« na mojem »križnom putu« od Dravograda na slovensko-austrijskoj granici sve do Prištine i Kosovske Mitrovice na Kosovu.

Kuharić i Vraneković i ja ponovno smo se našli zajedno kao mladi župnici: Kuharić u Rakovom potoku, na Okiću i u Samoboru, Vraneković uz nadbiskupa Stepinca u Krašiću, a ja između njih: u Svetoj Jani, u neposrednoj blizini jednog i drugoga, u samom susjedstvu. Imali smo čak i iste »pse čuvare«.

Bila su to teška, jako teška, ali i sjajna vremena, kad je jedan obični seoski župnik imao za kapelana samog svog Nadbiskupa, i to i te kakvoga! Takvoga da mu i povijest i pošteni dio svijeta i svi razumni ocjenitelji priznaju da je doista bio i velik i svet: Nadbiskup kardinal Alojzije Stepinac.

Bila su to divna vremena! Teška ali i divna! Tada se je jasno znalo tko je čestit, a tko je ništarija! Neslomivi su tada dolazili do svog izražaja, jer kad se sve oko čovjeka lomi, onda oni neslomivi odskaču!

Mi smo se svi stiskali uz našeg Stožernika, uz našeg Neslomivoga: uz krašićkog robijaša a našeg doista Uzoritoga, a on nas je i savjetovao, i upućivao, i vodio, i tješio, i držao nas zajedno, pa nas nisu uspjeli odvući ni ona šaka jada ce-em-daškoga, ni tedeksovci, niti udbaši!

A životnog i pastoralnog jedinstva nema ondje gdje nema iskrenog zajedništva. Kad samo konvencionalno i prigodice pružamo jedni drugima ruke a ostajemo dva udaljena svijeta, tu nema zajedništva, niti razumijevanja, niti iskrene suradnje.

Nadbiskup Stepinac i po njegovim uputama župnik i dekan Joža Vraneković okupljao nas je na tjednim sastancima, na proštenjima i u raznim pastoralnim prigodama. Grijali smo se na Stepničevom suncu, a on je tu toplinu i sjaj primao od Gospodina Isusa.

Zlobnici su već i tada govorili za nadbiskupa Kuharića, da on želi glumiti »alter ego« Stepinca. A niti je kardinal Stepinac glumio samoga sebe, niti je itko drugi ikad pokušavao glumiti Stepinca! Niti nadbiskup Kuharić nije pokušavao glumiti Stepinca, ali jest pokušavao biti čovjek

Mladi svećenici Franjo Kuharić, župnik u Samoboru, Josip Vraneković, krašićki župnik, i Josip Gjuran, s krašićkim prvopričesnicima u godini nakon smrti bl. Alojzija

Stepinčevoga kova i duha! S kim si, onakav si, kaže narodna. Čijega si duha, i ti si onakav! A nadbiskup Kuharić i mnogo nas oko njega poprimali smo od kardinala Stepinca onaj čudesni Stepinčev duh, a taj Stepinčev duh zapravo je bio duh Gospodina Isusa. Nadbiskup Stepinac primao ga je od Isusa, a od Stepinca taj je Isusov duh prelazio i na svakog plemenitog i dobrohotnog čovjeka, pa i na nas. Jer zašto bi nam komunisti uopće i bili branili družiti se s nadbiskupom Stepincem? Bojali su se onog Stepinčevog duha. Baš zato su ga i izolirali, da ne bi njegov duh na nas i na narod prelazio i širio se.

Eto tako nadbiskup Kuharić, da je baš i htio, ne bi bio mogao biti drugačiji. Bio je Stepinčevoga duha, ali nije pokušavao imitirati niti nadbiskupa Stepinca niti ikoga drugoga, nego je bio svoj, ali čovjek Stepinčevoga kova i duha. I narod je to instinktivno osjećao i pokazivao.

Brzo nakon mučeničke smrti kardinala Stepinca, krašićki župnik i dekan Vraneković – po Božjem je dekretu premješten bio u vječnost, a Kuharića su povijesna zbivanja uzvitlala i uzdigla na sve više i više službe i odgovornosti, ali naša zajedništva nisu bila ni tada prekidana.

Kuharić je iz Samobora otišao u Zagreb za pomoćnog biskupa, a ja sam bio premješten u Karlovac za župnika i dekana. I kad sam se u Karlovcu najljepše snašao i »zalaufao«, kardinal Šeper me je zamolio da hitno odem u Toronto za kapelana teško bolesnom župniku hrvatske župe u Torontu. Bilo mi je teško prihvatiti tu odluku kardinala Šepera, ali biskup Kuharić savjetovao mi je: Poslušaj i idi. Idi »mea pace«, mojim blagoslovom.

I premda smo se onoga petka početkom lipnja 1969. Kuharić i ja oprostili kod njega na Kaptolu, on je i sutradan u jutro došao na zagrebački aerodrom ispratiti me, i već za godinu dana došao je posjetiti me u Torontu.

I jest tada ondje proplakao! Plakao je i nadbiskup Kuharić i ja i sve ono golemo mnoštvo torontskih Hrvata. Nadbiskup Kuharić plakao je od tuge što nas je onako mnogo u tuđini, a mi smo plakali od radosti što nas je po prvi put posjetio naš hrvatski nadbiskup iz domovine.

I branio me je nadbiskup Kuharić pred onim teroristima na Markovom trgu. I kad ja nisam smio doći ni svom ocu na sprovod, nadbiskup Kuharić došao je na sprovod mojeg oca mjesto mene. I više puta nas je ondje u tuđini posjećivao i on iz Zagreba i kardinal Šeper iz Vatikana, a kardinal Stepinac i dekan Vraneković s neba su nas tješili i štitili.

Ti hrabri i plemeniti ljudi ostaju mi u srcu kao da smo još uvijek zajedno. I premda smo se grijali na istom suncu – uz kardinala Stepinca – Kuharić i ja ponekad smo imali različita mišljenja, različite stavove i metode, ali on je i u onim teškim vremenima, pod zamračenim nebom, djelovao liderski, poput sigurnoga vođe.

Divni su takvi ljudi. Nose u sebi nešto privlačna. Uz njih se čovjek, i u teškim prilikama, osjeća sigurnim. Ti su ljudi znali ujediniti uzvišenost svoga položaja sa srdačnošću i skromnošću jednostavnog čovjeka-prijatelja. Nepopustljivi u načelima, ali nikad nisu bili nesnošljivi u međuljudskim odnosima.

Čini se, da je to tajna velikih.

Onoga ponedjeljka, 11. ožujka u jutro, čim sam čuo za smrt nadbiskupa Kuharića, došao sam na Dvor na Kaptolu. Ne znam ni sam kako sam uspio doći i u Kardinalovu sobu. Našao sam ga mrtvog na njegovom krevetu, već opremljenoga kao da će sad-na poći k oltaru i predvoditi misno slavlje. Njegova »krvava kupelj« bila je dovršena, i on je već opet bio u starom našem društvu: s kardinalom Šeperom, blaženim kardinalom Stepincem, s župnikom Vranekovićem i s mnogim drugima, a ja sam još ostao »na listi čekanja«.

Teško mi je bez njih s kojima sam vodio svete bojeve Božje.

Često sam mojim župljanima u Torontu i svim našima u južnom Ontariju ponavljao da ima u Zagrebu jedno mjesto koje se ne zaobilazi kad god se u Zagreb dolazi.

Svi znamo koje je to mjesto i radi koga se ne zaobilazi.

Josip Gjuran,
umirovljeni župnik
torontski

IZ SPOMEN ZBIRKE

5. ožujka 2002. Blaženi Kardinale! Zahvaljujem na pomoći i zdravlju koje sam dobila po tvom zagovoru. I dalje se preporučam u tvoj zagovor za sve svoje potrebe i nakane. Unaprijed se zahvaljujem, Kate Pavić.

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA SVETIM BL. ALOJZIJA STEPINCA

Nakon objavljivanja zadnjeg broja Glasnika, svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kard. Alojzija Stepinca uručili su ovi darovatelji:

Franjo kard. KUHARIĆ – Zagreb; Vlč. Ivan JANEŠ – Đakovo; Župni ured – Prelog; Preč. Matija BURJA – M. Bistrica; N.N. – Švedska; SS. Karmeličanke – Đakovo; Vlč. Ivan VRAGOVIĆ (ml.) – Zdenčina; Vlč. Josip SABOLEK – Unterpullendorf (Austrija); Ozana CRNOGORAC – Biograd n/m; SS. Karmeličanke – Levanjska Varoš (Đakovo); Stjepan SKRBIN – Pokupsko; vlč. Josip BALOG, župnik – Krašić; M. BIŠČEVIĆ; Martin PASTUOVIĆ – Zagreb; Edita i Teo KLARIĆ – Split; Alojzija PENIĆ – Zagreb; Pjevači crkve sv. Lovre iz Cirkovljana (ž. Prelog); Ruža LOVASIĆ – Ludbreg; Ratimir MUSIĆ – Zagreb; Smiljana PODRUG – Zagreb; Ozren ŽAMIĆ; Samostan Svete Luce – Šibenik; N.N. – Dubrovnik; Jelena KLOBUČARIĆ – Sv. Juraj na Bregu; Josipa KARABOGDAN – Karlovac; John HRDI – Milwaukee

◆◆◆

Svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime: **Postulatura kard. Stepinca**

devizni račun: 012101-01-2421741339
kunski račun: 012101-12-2320444313

Zahvaljujemo svim dobročiniteljima i suradnicima, čijom molitvom i darom napreduje postupak za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca.

SJEMENIŠTARCI O BLAŽENOM ALOJZIJU

Za Stepinčevo 2002. sjemeništarci Dječačkog sjemeništa u Zagrebu pripremali su se i osobnim zalaganjem. Provodeći odmor kod svojih obitelji za vrijeme održavanja Svećeničkog pastoralnog tjedna u sjemeništu, prelistavali su spomenice svojih župa, razgovarali s ljudima koji su Blaženika poznavali, pisali pjesme ili sastavke, risali, a sve na temu našeg Blaženika. Između brojnih radova donosimo nekoliko njihovih razmišljanja.

Blaženi Alojzije Stepinac

Nekad i danas rađa se mnogo ljudi različitih sposobnosti. Bog nam je u ona presudna vremena, kada je paklena komunistička ruka nametala svoje okove Crkvi, podario hrabru i odvažnu osobu – Alojzija Stepinca.

Komunizam!? Kobno razdoblje u povijesti čovječanstva, najkobnije za Crkvu Božju. Bilo je kušnjâ za svakog kršćanina, izazovno sito iz kojeg je uz pljevu otpalo i mnogo zrnja. Ovim zapravo hoću reći da se mnogo ljudi odreklo Isusa Krista, zastidjeli su se svog Gospodina. No, ne ispuštajmo nikada s uma što nam On poručuje u Evanđelju: *Tko se mene zastidi pred ljudima, i ja ću se njega zastidjeti pred Ocem.* Kako malo prije rekoh, mnogi su se priklonili đavlu, ali ljudi stamene vjere, predvođeni hrabrim pastirom Alojzijem, nakon svih bura i oluja ostali su veliki pred Bogom. Istina da je paklena sila nudila blaženom Alojziju zemaljsku udobnost i pogodnosti, ali on je shvatio da je to strašna zabluda i zamka, i pozivajući se na Sveto Pismo reče: A *što vrijedi čovjeku zadobiti sva blaga ovoga svijeta, a izgubiti vječnost!* Svojim hrabrim odlukama koje su uvijek išle u korist Crkve, blaženi Alojzije Stepinac je pokazao u prvom redu koliko ljubi Boga, a zatim i svoj hrvatski narod. Jedan od zahtjeva komunističkog režima bio je i odvajanje od Vatikana. Zasigurno je to bilo najsudbonosnije pitanje u povijesti hrvatskog naroda i same Hrvatske, na koje je blaženi Alojzije dao jedini i pravi odgovor: **NE!**

Umro je za dobro cjelokupne Crkve Božje i svoga naroda. Bog nam je dao dobrog pastira, onda kad su vukovi bili najopasniji. Time nam je dao primjer svetosti i vjernosti. I današnji svijet obiluje zlom, i pitajmo se, ima li danas u našem narodu hrabrih i odvažnih pastira poput blaženog Alojzija!?

Ivan Grbešić, 2. razred

Branitelj jedinstva Crkve

Prvo što mi dođe u podsvijest kada pomislim na blaženog Alojzija Stepinca je to što nije dopustio da se Katolička crkva odcijepi od Rima. Kad se malo dublje zamislimo u osobu Alojzija Stepinca, moramo znati da je zbilja teško po njegovu primjeru slijediti Krista. Treba uvijek biti čvrst u vjeri, premda nekad ostanemo odbačeni od ljudi. Pokušajmo se staviti u položaj Stepinca, da vidimo, bismo li mogli tako ustrajno, bez obzira na sve, svjedočiti za Krista. Nikog ne osuđujem, ali po događanjima u svijetu mislim da ne bi. Mi, *kao Hrvati, ponosimo se blaženim Alojzijem jer je on iz hrvatskog naroda.* Prije nas može biti sramota, jer mi nismo kakvi bismo trebali biti. U ovoj rečenici posebno mislim o tome kako je Hrvatska na drugom mjestu u Europi po različitosti i korištenju psovke. Na ulici svaki dan se mogu čuti psovke u kojima se spominje: Bog, Isus, Marija, sveci, pa i blaženi Alojzije Stepinac. Stvarno žalosno. Pa pokušajmo i mi poput Alojzija, riječju i životom, slijediti i svjedočiti Krista. I ja sam zbog Alojzija u sjemeništu, jer da je on dopustio da se Crkva odcijepi od Rima, sjemenište, kao danas, ne bi postojalo, i mnogi koji nose u sebi ljubav prema svjedočenju za Boga, nikako ne bi mogli to ostvariti, jer ne bi imali primjer koji bi im bio uzor.

Ivan Čulo, 3. razred

Primjer dobrog svećenika

Ne znam zašto, ali sjećam se kada je mama ispitivala brata povijest (ja tada još nisam išao u školu) i

Blaženi Alojzije prima predstavnike javnih vlasti za vrijeme jednog pastirskog pohoda

kada je došla do pitanja: *Tko je Alojzije Stepinac?* Brat je poučen iz komunističke knjige odgovorio: *Zločinac!* Tada je mama digla čitavu zbrku kod tadašnje drugarice u školi i išla joj objasniti neke stvari, a brat je tada naučio jako dobro tko je Alojzije Stepinac, tj. da je čovjek koji je svojim životom posvjedočio ljubav prema domovini i Kristu. Ja sam tada imao oko 6 godina i prvi put sam čuo to ime: Alojzije Stepinac. Poslije sam sve češće o njemu slušao, sve do dolaska u sjemenište, gdje upoznajem postulatora Alojzija Stepinca, dr. Juraja Batelju. I napokon, 3. listopada 1998., pred više stotina tisuća vjernika u Mariji Bistrici, Ivan Pavao II. kardinala Stepinca proglasio je blaženim, a vjerujem da će uskoro biti i uzvišen na čast svetosti po obilju svojih zasluga i dobrih djela, kojima je iz dana u dan potvrđivao svoju svetost i nije se dao podkuriti i zavesti svjetovnim, što i meni daje poticaj da je moguće posvetiti mladost Kristu i biti dobar svećenik.

Krešimir Aćkar, 4. razred

Veliki vjernik i pastir Božjeg naroda

Ja osobno blaženog Alojzija Stepinca doživljavam prije svega kao velikog vjernika i pastira Božjeg naroda. Kad je bilo najteže on je bio čvrst oslonac svima koji su ga trebali. Kako nekad, tako i danas možemo u njemu vidjeti uzor svakom čovjeku. Zato ja isto tako na blaženog Alojzija gledam kao na uzor. Iako se na meni to ništa ne očituje, ali se nadam da će se i to promijeniti.

Prije nego što sam došao u sjemenište ja sam o blaženiku znao jako malo. Znao sam samo da je bio zagrebački nadbiskup za vrijeme Drugoga svjetskog rata, da je namještenim sudskim procesom osuđen te da je umro od posljedica trovanja. Godine 1998., kad ga je sveti Otac u Mariji Bistrici proglasio blaženim, malo sam se više zainteresirao. Baka mi je pričala o njemu i pročitao sam jednu malu knjižicu o njegovu životu. No kad sam došao u sjemenište pružila mi se velika prilika da detaljnije proučim njegov život. Pročitao sam nekoliko knjiga i sad mogu reći da nešto malo znam o njemu (npr. da je rođen 8. svibnja 1898. godine, a 1934. posvećen za nadbiskupa koadjutora zagrebačkog...).

Sad kad sam vidio sve te velike stvari koje je blaženi Alojzije učinio za jedinstvo Crkve i našeg naroda, on je postao meni na neki način osobni svetac. Zbog toga mu se molim da mi pomogne kod učenja i svladavanja svih mladenačkih problema u koje zapadnem. A uz to se svake večeri pomolim da mi pomogne da ustrajem na putu koji sam si zadao, putu svećeništva.

Ivan Munđar, 3. razred

Blaženi Alojzije Stepinac, utemeljitelj novih župa u gradu Zagrebu (1)

Bl. Alojzije Stepinac, kao mladi svećenik, ceremonijar nadbiskupa Bauera i milostinjar, obilazio je zagrebačko predgrađe i upoznao ljudsku bijedu. Tu je našao obitelji koje stanuju »na smetlištima staroga sajmišta, u rupama, s mnogo djece, zajedno sa štakorima i ostalom gamadi«. Jeziva bijeda i duhovna i materijalna. Daleko od Crkve i društvene pomoći. Kao da su napušteni ne samo od društva nego i od Crkve. U njemu se tada porodila misao, da je hitno potrebno u tim predjelima osnivati nove župe, koje će ljude okupljati na naviještanje Kristovog Evanđelja i karitativne ljubavi.

Drugi Vatikanski sabor uči da je župa »jezgra i središte« crkvenog jedinstva i djelovanja, duhovna kuća vjernika, u kojoj se vjernik osjeća kao na svojem, toplo srce Krista Pastira, koji prati pojedinca od kolijevke do groba, dijeli s njima radosti i žalosti, nadu i utjehu. (AA 10)

Katekizam nas uči da »župa uvodi kršćanski puk u redovito oblikovani liturgijski život, sabire ga na to slavlje; uči ga spasonosnoj Kristovoj nauci; po dobrim bratskim djelima u djelo provodi ljubav Gospodnju«. (KKC 2179)

Toga je bio svjestan i bl. Alojzije Stepinac. Župa je »Kuća Božja«, koja se brine za duhovni rast i život, ali koja na licu mjesta prati, razmišlja, prosuđuje i materijalno stanje i potrebe vjernika, i prva je pozvana da djeluje na planu kršćanske ljubavi. Po Statutu Caritasa Zagrebačke nadbiskupije župa je, kao najmanja jedinica Caritasa, povezana u zajednice, a sve su povezane sa središnjicom Caritasa.

Osnivanje novih župa

Početkom dvadesetog stoljeća Zagreb je već imao 60 000 stanovnika i četiri župe: Sv. Marko na Gornjem gradu, Sv. Marija na Dolcu, Sv. Ivan u Novoj Vesi i Sv. Petar u Vlaškoj ulici. Grad se naglo širio nakon Prvoga svjetskog rata, posebno prema jugu, gdje je godine 1930. bilo oko 80 000 stanovnika, a živjelo se u krajnjoj bijedi, i bez ijedne crkve u blizini.

Nadbiskup Bauer osnovao je 15. travnja 1915. župu Sv. Blaža, a na Novu godinu 1932. i šestu župu Sv. Antuna Padovanskog, na Svetom Duhu, koju je povjerio duhovnoj skrbi franjevcima konventualcima. Tada je Zagreb imao već preko 200 000 stanovnika.

Odmah nakon posvećenja za nadbiskupa koadjutora (24. lipnja 1934.) Alojzije Stepinac je već u studenom pozvao k sebi trojicu kapelana velikih zagrebačkih župa: dr. Franju Grundlera, Ivana Gašperta i Dragutina Kocipera. Njima je povjerio zadatak da sve pripreme za otvaranje triju novih župa. Početkom veljače godine 1935. nadbiskup Bauer pridružio je ovoj trojici i vlč. Luku Vukasa, da se sve predradnje urede za osnivanje četiriju župa. Kada predradnje budu gotove, saslušat će se Kaptol i tražiti sporazum s gradskom općinom i s banskom upravom.

Prilikom razgraničenja novih župa, uvidjelo se odmah da su još prevelike, i odlučeno je da se u najkraćem roku ot-

vori osam novih župa. Nadbiskup Stepinac je htio počastiti dvjema župama hrvatske blaženike: bl. Marka Križevčanina i bl. Nikolu Tavilića, za koje se on posebno zalagao da budu proglašeni svecima. Kolege iz Germanikuma svjedoče kako je svečano slavio spomen bl. Marka Križevčanina, a bl. Nikolu Tavilića proglasio je u Jeruzalemu, 25. srpnja 1937., »jeruzalemskim zaštitnikom hrvatskoga naroda«. Kao blaženici nisu mogli biti zaštitnici župa, stoga je molio i dobio od Svetog Oca »de specialissima gratia« odobrenje za taj pastoralni pothvat. Oba blaženika danas su i službeno od Crkve proglašena svetima.

Prigodom proslave Papinog dana, 17. veljače 1935., u prepunoj dvorani Zagrebačkog zbora koja može primiti oko 15 000 ljudi, na završetku je Nadbiskup koadjutor održao kratki nagovor, koji je završio riječima: »Kad su već govornici istakli potrebu osnivanja novih župa u Zagrebu, slobodan sam zamoliti sve vas, da bi svojoj duhovnoj vlasti išli u toj stvari na ruku. U najtežim danima se najljepše očitovala snaga katolicizma, a tako se nadam da će biti i u danima ove strahovite ekonomske krize, te će se nove župe moći što skorije izgraditi na korist našega Zagreba i ponos našega naroda.«

Dne 9. kolovoza 1935. izdao je proglas vjernicima grada Zagreba, u kojem je iznio nužnu potrebu osnivanja osam novih župa uslijed golemog porasta pučanstva grada Zagreba. Bio je svjestan da se osnivanje novih župa događa »u najtežim vremenima, u općoj gospodarskoj krizi«. Pouzdan u Božju pomoć i razumijevanje vjernika nadodao je riječi: »Kod ovog golemog posla računam prije svega na Božju pomoć, koja, nadam se, neće izostati, kad se radi o interesima Božjim, spasenju duša, a u najvećem interesu hrvatskih katolika, da u ovom dragom nam gradu sačuvaju svoju vjeru katoličku, na koju se bazira sva istinska kultura.«

»Izgradnja osam župnih crkava, župskih dvorana i dvorova iziskuje golemih izdataka: u ovom slučaju još većih, jer se u Zagrebu ne mogu graditi kakvegod crkve, nego takve, koje će ne samo praktički, nego i arhitektonski i estetski odgovarati položaju grada, kojega hrvatski narod smatra centrom svoje kulture. U ovoj velikoj stvari, ja se evo, predragi vjernici, jer se od drugud ne mogu nadati nikakvoj pomoći, obraćam direktno vama, da me svaki prema svojim silama pomognete. U tu svrhu bit će u nedjelju dne 18. kolovoza o. g. sabiranje u svim župnim crkvama grada Zagreba te u katedrali, gdje ću ja osobno stajati kod žare za sakupljanje.«

Pismo je završio ovom prošnjom: »Ja vas dakle, predragi vjernici, usrdno molim da me u ovoj akciji pomognete. Ne tražim za sebe ništa. Tražim za čast i slavu Boga velikoga, koji će vam stostruko vratiti u nebu... za duhovno dobro vašeg potomstva te konačni pravi i istinski napredak ovoga grada...

Dragog Boga pak molim, već sada, da vam svima naplati 'mjerom prepunom i stresenom' i na ovome i na drugome svijetu.«

Toga 18. kolovoza nadbiskup koadjutor Alojzije Stepinac stajao je kod sabirne žare, klečeći na postavljenom klecalu od jutra do 10,30, kada je otišao u Horvate slaviti svetu misu na otvorenom, i nastavio klanjanje od 13 sati do zatvaranja katedrale.

Uspjeh je bio preko svakog očekivanja. Već slijedećeg dana upravio je vjernicima toplu zahvalu: »Nadom u pomoć Božju i dobru volju vjernika grada Zagreba započeo sam akciju za izgradnju novih rimokatoličkih župa u Zagrebu. Kako sam se jučer uvjerio, ta me nada nije prevarila, jer sam naišao na najbolju volju i spremnost zagrebačkih vjernika. Dolazili su da dadu svoj doprinos i bogati i siromašni, i učeni i neuki, starci i djeca, kako ona u lijepim odijelima tako i ona u siromašnim haljinama, pače i seljaci iz zagrebačke okolice.

Svima ovim putem srdačna hvala, a od Boga plaća.«

Među najvećim darovateljima bio je sam bl. Alozije Stepinac koji je za osnutak novih župa darovao preko 4.000.000 dinara.

Blaženi Alojzije Stepinac prigodom posvete temeljnog kamena crkve Krista Kralja u Zagrebu, 27. listopada 1940.; njemu slijeva stoji kipar Ivan Meštrović, koji je projektirao tu spomen-crkvu na 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata

Suprotni glasovi

Sam nadbiskup Stepinac u svojem spomenutom proglasu predvidio je prigovore izvjesnih građana, a prikazao ih je ovako: »Znam vrlo dobro, da će mnogi tobožnji prijatelji sirotinje graknuti i vikati, da bi bolje bilo sabirati za sirotinju. No, niti ću se ja, a nadam se ni vi, predragi vjernici, dati smesti. I Juda je graknuo, kad je ona žena izlila miomirisnu pomast na noge Spasiteljeve. Graknuo je doduše u ime sirotinje, ali znamo, da su ga vodili drugi motivi. Kad dajemo Bogu, a dajemo kad dajemo da gradimo lijepe hramove njemu na čast, ne prikraćujemo time ni najmanje sirotinju. No, i bez obzira na to, ova akcija baš sada će i te kako ići u korist sirotinje, jer će se kod gradnje moći zaposliti mnogi naši siromašni radnici i obrtnici, koji kao nezaposleni traže ne

milostinju, koja ih ponizuje, nego rada, koji ih diže i oplemenjuje.«

Revija *Bilanca* u svom broju od 24. kolovoza 1935. prigovorila je Katoličkoj crkvi što gradi nove crkve u Zagrebu. Na zadnjoj stranici pod rubrikom: »U kutu nikome na putu«, donijela je i ovu bilješku: »Nas ne smeta, ali smeta mnoge i mnoge. Ako je Crkvi kod nas stalo da u ova teška vremena i kad je sve nabijeno, ne izaziva revolt, onda mora tako da i radi. Osam novih crkava u Zagrebu! Po narodnoj pameti to znači osam mjesta za osam popova! Zarada? Ko će zaraditi? Siromašni radnik možda dva dinara na sat tri puta na tjedan. Osim crkava ima mnogo toga da se kod nas gradi. Gradnja crkava je zapravo izazov, kad je mnogo važnijih stvari na dnevnome redu.«

T. Habdija u malo polemičkom tonu odgovorio je: »Kad bi nazvali ovo pismo kulturnim boljševizmom, a urednike *Bilance* marksistima i načelnim protivnicima vjere, oni bi se možda uvrijedili i govorili o denuncijanstvu. Ali ovako pišu i govore sada boljševizirani ljudi. Ko su ti 'mnogi i mnogi' koje smeta gradnja novih crkava? Zar one tisuće ljudi koji posjećuju katol. crkvene svečanosti, koji dolaze moliti biskupa da im da svećenika, koji slobodno daju od svoje sirotinje da se grade crkve na slavu Boga i da mogu lako vršiti svoje duhovne vježbe kad budu imali crkvu u blizini? A tih je većina našeg naroda, a i Zagrepčana.

Kod nas je 'sve nabijeno' radi drugih razloga a ne vjersko kulturnih, najmanje radi Crkve i njezinog djelovanja, samo tu napetost komunisti i ovakvi kakvi su oko *Bilance* hoće da okrenu na Crkvu i kler. Gospoda koji izdaju ekonomski list mogli bi znati zašto je kriza i koji su to elementi koji je podržavaju, kao i to da gradnja crkava nju ni najmanje ne povećava, nego ublažuje – daje se ipak neka zarada, kapital cirkulira.

Koje su to važnije stvari koje treba graditi? Nova kina? Crkve će biti građene novcem i trudom onih, kojima su one najvažnije stvari – drugih se to ne tiče.

Ne bi se na ove bilješke *Bilance* osvrtali kad ona ne bi htjela biti ozbiljni list, koji izlazi tjedno i koji se gura svim privrednicima bez razlike nazora na svijet, pa i našim katol. ustanovama. Drsko je da se uz čisto stručne članke ekonomske prirode šverca boljševizam. Znademo bar tko je iza *Bilance* – oni iz blizine Moskve.« (*Katolički list*, 38 /1935/ 475)

Nažalost, prigovori protiv gradnje crkava, nastavljali su se te ih se moglo čuti i sljedećih godina, a dolazili su iz ustiju neprijatelja Crkve. Takvi su isticali parole: »Treba graditi kuće, bolnice, humanitarne ustanove, a ne crkve!«

Prigodom blagoslova temeljnog kamena crkve bl. Marka Križevčanina, 23. lipnja 1940., bl. Alojzije Stepinac u propovijedi reče: »Nije nam nepoznato, kako su neki, kad su vidjeli da se ovdje počela graditi crkva, govorili: 'Bilo bi bolje, da grade bolnicu! Što će nam crkva?' No mi znamo da ima još uvijek u našem narodu golema većina, koja treba crkvu upravo tako kao i dnevni kruh...«

Prigodom blagoslova nove župne crkve bl. Marka Križevčanina, 21. prosinca 1941., bl. Alojzije ponovio je tu misao: »Dovršili smo je usprkos golemim poteškoćama, koje sa sobom donosi ratno vrijeme. Dovršili smo je usprkos prigovora nerazumnih ljudi, koji su već tako zaglibili u zemaljsku baruštinu, da nisu više u stanju shvatiti ono što je nebesko.«

»Zagrebačke *Novosti* i *Večer* vole da od vremena do vremena serviraju senzacije najširoj našoj javnosti, a naročito vrebaju priliku da uzmognu iznijeti štogod tendenciozno protiv katoličkih crkvenih institucija, ili da uzbuđuju duhove protiv javnih pothvata crkvenih vlasti. U takvim prilikama dolazi do izražaja njihov nivo kulture i krakteristika njihovog masonskog morala.« Tako je u zagrebačkim *Novostima* (22. kolo-

IZ SPOMEN ZBIRKE

5. siječnja 2002. Dragi Bože! Ti si nam poslao svog slugu, Alojzija Stepinca, u našu povijest u naš život. Daj da nam on bude primjer, tvoj podsjetnik da smo mi djeca Božja, da si ti naš Otac i da budemo ustrajni u vjeri poput njega te tim putem stignemo do savršenstva. Morena, Mirna, Marina, Anton, Doris, Mirna, Marica.

◆

8. veljače 2002. Blaženi Alojzije, hvala Ti za brojne milosti koje sam primila po tvom zagovoru u ovih godinu dana od kad sam tvoj štovatelj. Moja zahvalnost je neizmjerna, a moja najveća želja Tvoje proglašenje svetim. Najdražem svecu, odanim srcem, štovateljica Marija Sorić

◆◆

9. veljače 2002. Blaženi Alojzije, uoči tvog spomendana, došli smo se pomoliti na tvom grobu. Preporučiti sebe, svoj život, svoje obitelji. Molimo te sačuvaj u nama klicu zvanja, čuvaj nas i štiti. Mladen V., kapelan Navj. BDM. V. Gor.

◆◆◆

9. veljače 2002. »Svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze.«

Sutra je 10. veljače, dan bremenit sadržajem, jak u svojoj poruci. Dan je to kad je 1960. godine junački preminuo hrabar i neslomljiv pastir zagrebačke crkve, Alojzije kardinal Stepinac, naš blaženik. Radosni smo i ponosni što će toga dana, 32 godine poslije – 10. veljače 2002. godine, naš nadbiskup Josip proglasiti novu župu Bl. Alojzija Stepinca za naselje Bestovje, Novaki i Rakitje. Danas smo ovdje i bili smo u našoj Katedrali, kako bismo pohodili grob našeg zaštitnika, te kroz molitvu zaiskali zagovor za našu mladu župu. Zagovaraj nas, blaženi Alojzije! Župljani župe Bl. A. Stepinac i njihov župnik Zlatko Koren.

voza 1936.) objelodanjen i ovaj članak: »Kanoničke kurije na Kaptolu bit će prodane, za dobiveni novac sagradit će se crkve i župni uredi na raznim dijelovima zagrebačke periferije.« Mons. Dr. Lovro Radičević »u ime Prvostolnog Kaptola zagrebačkog i po izričitom ovlaštenju nadbiskupa koadjutora Dra Alojzija Stepinca« s idignacijom odbacuje te vijesti kao neistinite.

»Vrlo je neukusan i s potpuno demagoškom marksističkom tendencijom stiliziran članak u *Večeri* (23. kolovoza 1936), gdje je iznesen prikaz riznice prvostolne crkve tako providnom stilizacijom kao i gore spomenuti članak *Novosti*, da očito ide za tim, kako bi raspirio instinkte masa protiv sabirne akcije crkvenih poglavara oko osnutka i gradnje novih župnih crkava u Zagrebu. Farizejskom namještenošću izražava se čuđenje miljunskoj vrijednosti crkvenih dragocjenosti, što nam doziva u pamet onu Judinu zgodu iz Evanđelja, kad je žalio trošak dragocjene pomasti, koju je Marija sestra Lazarova izlila na Isusove noge govoreći: 'Zašto se ova pomast nije prodala za tristo dinara, i zašto nije dala siromasima? A ovo ne reče, što bi se brinuo za siromahe...'«

I završava: »Tko bi zbog vrijednosti materijalnog dobitka mislio na prodaju tih dragocjenih kulturno umjetničkih crkvenih objekata, pokazao bi potpuno pomanjkanje kulturne estetske inteligencije, da ne kažem potpuno duševno siromaštvo. Tako je prije nekoliko godina dala sebi sramotno svjedočanstvo duševnog pauperizma sovjetska vlada u Rusiji, kad je prodala britanskom muzeju u Londonu glasoviti Sinajski kodeks Sv. Pisma, pronađen od Tischendorfa...« (*Katolički list*, 35 /1936/ 441-442)

Pa ipak je najbolnije za bl. Alojzija bilo protivljenje nekih svećenika i njegovih najbližih suradnika, koji su vidjeli u tome veliki rizik, pustolovinu, koja neće dobro svršiti.

To osvjetljuje ovaj primjer. Za osnivanje nove župe u Kustošiji nadbiskup Stepinac je molio pet svećenika da preuzmu pripreme, ali su svi odbili. Pozvao je upravitelja župe u Hrastovici vlč. Vilima Cecelju. Ovaj je spremno prihvatio. Nadbiskup ga je autom odveo u Kustošiju da mu pokaže područje što će pripasti novoj župi. Prolazeći pokraj kina reče mu: »Vidiš, đavao već ima svoju kuću, pa je nužno što prije otvoriti i kuću Božju.« Povjerenik Duhovnog stola dr. L. Radičević, na sjednici predstavnika župe i susjednog svećenstva, došao je do zaključka da još nije došlo vrijeme da se otvori nova župa već samo najviše kapelanija. Nadbiskup Stepinac je na zapisniku sjednice napisao: »Unatoč svemu župa se ima otvoriti.«

Sam nadbiskup Stepinac svjedoči kako su mu gradske i banovinske vlasti izlazile ususret. Na nadležnim mjestima bili su pametni ljudi (Josip Vraneković, *Dnevnik*, sv. IV., str. 24). Dok naprotiv »mnogi su se protivili tome planu sa strane klera«. (nav. mj., sv. II., str. 63.96)

Celestin Tomić, OfmConv.

OBAVIJEST ČITATELJIMA GLASNIKA

Donosimo popis knjiga koje je o blaženom Alojziju Stepincu objavila Postulatura za njegovo proglašenje blaženim i svetim, a svaki ih čitatelj Glasnika može naručiti na adresu Postulature: Kaptol 31, 10000 Zagreb:

✧ BATELJA J., *Najljepše Mariji. Misli blagopokojnog kardinala-nadbiskupa Alojzija Stepinca o štovanju Majke Božje*, Zagreb, 1990.

✧ BATELJA J., *Živjeti iz vjere. Duhovni lik i pastirska skrb kardinala Alojzija Stepinca*, izd. NDS, Zagreb, 1990.

✧ *Sluga Božji Alojzije Stepinac*, (kratki, ilustrirani, životopis), Zagreb, 1995.

✧ ALOJZIJE KARDINAL STEPINAC, nadbiskup zagrebački, *Propovijedi, govori, poruke 1941-1946*, (uvod napisali dr. J. BATELJA i dr. C. TOMIĆ), Zagreb, 1996.

✧ ALOJZIJE-VIKTOR STEPINAC, *Pisma iz sužanjstva (1951-1960)*, (predgovor: mons. J. BOZANIĆ, nadbiskup zagrebački; uvod, bilješke i predmetno kazalo napisao dr. J. BATELJA), Zagreb, 1998.

✧ BARBOUR H. – BATELJA J., *Svjetlo na putu života. Duhovni životopis blaženog Alojzija kardinala Stepinca, nadbiskupa zagrebačkoga, mučenika* (uvodno slovo: kard. Franjo KUHARIĆ, nadbiskup zagrebački u miru), Zagreb, 1998.

✧ Alojzije STEPINAC, nadbiskup zagrebački, *Propovijedi, govori, poruke (1934. – 1940.)* (Priredio i predgovor napisao: dr. Juraj BATELJA; proslov: dr. Ante MATELJAN, Zagreb, 2000.

Kard. Franjo Kuharić potpisuje dokumente za postupak prepoznavanja zemnih ostataka bl. Alojzija Stepinca, 22. lipnja 1994.

TRIBINA U ŠIBENIKU

U Šibeniku, u Katoličkom domu, pred više od dvije stotine građana tribinu pod naslovom »Stepinac znak vremena«, uz predstavljanje istoimene knjige, održao je 11. ožujka hrvatski novinar Zoran Vukman. Na samom početku šibenski biskup Ante Ivas pozdravio je sve nazočne, te pozvao na molitvu za pokojnog kardinala Franju Kuharića, na čiji se životni put ukratko osvrnuo, te dao početak temi o kardinalu Alojziju Stepincu. Predavač je predstavio lik kardinala Stepinca kao uzora postojanosti, vjere i hrabrosti u vremenima koja su bila teža od današnjih, čovjeka koji je spasio jedinstvo Katoličke crkve u Hrvata s Katoličkom crkvom Europe i svijeta, kao onoga koji je obranio Crkvu i svoj narod, pravednu savjest i ljudsku slobodu pred nehumanom logikom dvaju totalitarizama, komunizma i fašizma. »Blaženi je Alojzije Stepinac i danas posve aktualan, jer i danas smo svjedoci sličnih nepravednih optužbi protiv Crkve i naroda i pojedinaca u montiranim političkim procesima. Stepinac jest i ostat će znak vremena nama u Hrvatskoj, ali i cijeloj Europi koja se naziva kršćanskom«, istaknuo je, između ostalog, predavač. (IKA)

Mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, otpozdravlja brojnim vjernicima nakon večernje mise na Stepinčevo 2002.

TALIJANSKI »RADIO-MARIA« O BL. ALOJZIJU

Kardinal Stepinac bio je 10. veljače navečer u središtu dvosatne rasprave na talijanskoj Radio Mariji. U raspravi pod vodstvom profesora Giuseppea Ferrarija s bolonjskog sveučilišta sudjelovali su zagrebački nadbiskup Josip Bozanić, zagrebački nadbiskup u miru kardinal Franjo Kuharić, rektor Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima mons. Jure Bogdan, postulator kauze za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca dr. Juraj Batelja i novinar vatikanskog dnevnika »L'Osservatore Romano« Gianpaolo Mattei, autor knjige o blaženom Stepincu. U raspravi je do izražaja došla činjenica da je Crkva u Hrvata »mučenička Crkva«. U tijeku i nakon rata ubijeno je 20% klera. Ni u jednoj drugoj zemlji nije ubijeno toliko svećenika u odnosu na broj stanovnika. (IKA)

PUČKOM PJESMOM OPISAN ŽIVOT BL. ALOJZIJA STEPINCA

U župnoj crkvi sv. Katarine u Novalji predstavljena je u nedjelju 27. siječnja knjiga »Kardinal Alojzije Stepinac u pjesmi Ante Peranića«. Radi se o pjesmama pisanima u desetercu, kojima Peranić prati životni tijek i razdoblje do proglašenja blaženim kardinala Stepinca. Taj, koliko je poznato, jedinstveni primjer u nas – da se pjesmom prikaže lik i djelo posljednjega hrvatskog blaženika – plod je trogodišnjeg autorova pisanja. Na predstavljanju je o životu, djelu i okolnostima njegova vremena, ali i onima u postupku oko proglašenja blaženim, govorio dr. Juraj Batelja, postulator kauze za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca. On je osvijetlio okolnosti njegova mučeništva, iznijevši više podataka iz tajnih arhiva KGB-a i CIA-e, kao i nekadašnje UDBA-e. O književnim aspektima govorio je prof. Anton Šuljić, ravnatelj IKA-e, koji je autora, poznatoga crkvenog pjevača, nazvao pučkim pjesnikom za treće tisućljeće. Pjesme su, naime, pisane tako da se mogu pjevati na poznatom napjevu otoka Paga tzv. pjevanju ná kanāt i to na novaljskom, odnosno čakavskom narječju. U tijeku programa nastupila je klapa »Navalia«, pučki pjevači Miro Dabo i Budimir Peranić pjevali su ná kanāt, stihove je čitala pjesnikova kći Ivanka, a program je vodio sin svećenik mr. Anton Peranić. Predstavljanje je okupilo velik broj Novaljaca, koje je na početku pozdravio župnik Josip Kosić. Knjigu je izdala Postulatura blaženoga Alojzija Stepinca iz Zagreba, a uredili su je Anđelko Kaćunko i Anton Peranić. (IKA)

AKADEMIJA U FRANKFURTU

U čast bl. kardinala Alojzija Stepinca 19. siječnja 2002. u dvorani »Bikuz« u Frankfurtu na Majni, u organizaciji Hrvatske katoličke misije iz toga njemačkog grada, održana je svečana akademija pod nazivom: »U Čast Tvoju, blaženi kardinale«.

Na svečanosti se okupilo više od pet stotina Hrvata katolika, a među visokim gostima bili su delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj o. Josip Klarić i konzul hrvatskog konzulata u Frankfurtu Silvijo Kus.

Na početku je sve pozdravio domaćin voditelj HKM u Frankfurtu fra Petar Vučemilo. »Uistinu je dostojno i pravedno da ovo vrijeme zajedno provedemo u čast velikana naše hrvatske povijesti, bl. kardinala Alojzija Stepinca«, kazao je o. Petar.

Potom se nazočnima obratio i delegat Klarić. »Večerašnji skup je znak da nismo zaboravili ni svoga hrvatskog jezika, ni hrvatske kulture, niti svojih hrvatskih velikana i duhovnih veličina kao što je bio bl. kardinal Alojzije Stepinac. Na nama je da te uzore i vrijednosti prenesemo i na naše mlade generacije, i to prije svega svjedočanstvom vlastita života«, kazao je između ostaloga.

Bogati program, koji se sastojao od tri dijela, započeo je prigodnim recitalom »U Čast Tvoju, blaženi kardinale!« – »Hajdemo kroz hrvatsku povijest«, koji je priredio profesor na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju fra Josip Grbavac. U daljnjem programu nastupili su zbor HKM Mainz, zbor »Mato Lešćan« HKM Frankfurt/M, Cecilija Car – mezzosopranistica uz pratnju na glasoviru Nine Cossetto, zbor djevojaka HKM Frankfurt/M, Anita i Toni Katić, A, B i C skupina Folklornog ansambla »Croatia« iz Frankfurta/M, jazz skupina »Ruža« iz Mainza, klapa »Ferali« iz Frankfurta/M te VIS »Moris band« iz Frankfurta/M. Kroz program je uspješno vodila Betina Mamić. (IKA)

Pastoralni centar »Blaženi kardinal Alojzije Stepinac« u Beninu

Na petu korizmenu nedjelju, 17. ožujka, u crkvama diljem Varaždinske biskupije na poziv varaždinskog biskupa Marka Culeja prikupljan je milodar za dovršenje pastoralnog centra »Blaženi kardinal Alojzije Stepinac«, koji se gradi u župi Adjarra u afričkoj državi Benin, gdje kao misionar već 15 godina djeluje vlč. Antun Toni Štefan, svećenik Varaždinske biskupije rodom iz Preloga.

Vjernici Varaždinske biskupije na to su korizmeno odricanje bili pozvani pismom varaždinskog biskupa, koje je pročitano na misnim slavljima na četvrtu korizmenu nedjelju. Ta korizmena akcija prikupljanja sredstava održana je po četvrti put. Milodar, prikupljen u tijeku današnjih misa, namijenjen je dovršetku izgradnje, a varaždinskom je biskupu želja da ovog ljeta pohodi tu afričku župu i blagoslovi dio centra koji će biti dovršen. Pastoralni centar gradi Varaždinska biskupija, a zahvaljujući donatorima i vjernicima gradnja dobro napreduje. Kako ističe biskup Culej, taj će pastoralni centar, koji nosi ime hrvatskog mučenika i blaženika kardinala Stepinca, biti trajni spomen prisutnosti katoličkog naroda iz Varaždinske biskupije u Africi, koji će zauvijek svjedočiti da je jedan, hrvatski, narod pomogao u širenju Božjeg kraljevstva na zemlji među onima koji Krista nisu poznavali.

Mons. Marko Culej blagoslivlja oltar pripremljen za moći bl. Alojzija Stepinca, u Goričanu, 5. studenoga 2001.

Umro dr. Lav Znidarčić

Na četvrtu nedjelju Došašća, 23. prosinca 2001., umro je u Zagrebu jedan od prvaka Hrvatskoga katoličkog pokreta, dugogodišnji predsjednik križara, umirovljeni odvjetnik dr. Lav Znidarčić. Njegov sprovod na Mirogoju 29. prosinca, u svojoj jednostavnosti bio je veličanstvena manifestacija na kojoj su sudjelovale tisuće Lavovih poštovatelja iz svih krajeva domovine. Po izričitoj Lavovoj odredbi nije bilo nikakovih govora, a sprovod je vodio franjevac trećoredac fra Vice Blekić. Ali nazočni su mogli shvatiti koliko mu je značilo križarstvo, kad je izrazio želju da njegov lijes bude prekriven križarskom zastavom i da se na sprovodu otpjeva križarska himna.

Dr. Lav Znidarčić rođen je 14. kolovoza 1918. u Splitu, kamo mu se otac doselio iz Slovenije. Već u djetinjstvu upoznao je orlovsku organizaciju, i kao devetogodišnjak postaje njezinim članom-naraštajcem, položivši orlovsku zakletvu. Od toga časa, pa sve do smrti, njegov je život nerazdvojno srastao s Mahnićevim i Merzovim pokretom. Sam Lav piše: »Položenoj sam zakletvi ostao vjeran sve do danas. Bio je to moj životni put. Oduševljenje za rad, nesebično predanje u djelovanju kroz desetljeća, označilo je cijeli moj životni vijek.«

Završivši u svom rodnom Splitu osnovnu školu i klasičnu gimnaziju, dolazi Lav u Zagreb na studij prava. Na ovdašnjem je Pravnom fakultetu diplomirao i, položivši rigoroze, promaknut za doktora prava. Godine 1943. sklopio je brak s istaknutom križaricom prof. Hellom Tišljarić. Vjenčao ih je nadbiskup Stepinac na sv. Ksaveru. U braku se rodilo četvero djece, koje su Hella i Lav uzorno odgajali u katoličkoj vjeri i hrvatskom rodoljublju.

Mons. Ivan Milovan, biskup porečko-pulski, i vlč. Ivan Krajcar, pred kapelicom bl. Alojzija Stepinca u Karojbi, 8. srpnja 2001.

Supruga Hella bila je Lavova vjerna životna suputnica u svim nedaćama i iskušenjima. Preminula je 1974. godine, a tri godine kasnije Lav se vjenčao s uglednom liječnicom dr. Željkom Bauer.

Krčki biskup dr. Mahnić, otac Hrvatskoga katoličkog pokreta, svu je svoju nadu polagao u mlade naraštaje. S. Marica Stanković o njemu svjedoči: »Ostavio je hrvatskoj katoličkoj mladeži dvije najveće vrijednosti: ljubav prema Euharistiji i papinstvu.« Na Mahnićevim temeljima izgrađuje dr. Ivan Merz orlovsku duhovnost: Žrtva-Euharistija-Apostolat. Kad je velikosrpski režim zabranio Orlove, osniva se 1930. godine Križarska organizacija u svoje dvije grane – Veliko križarsko bratstvo (VKB) i Veliko križarsko sestrinstvo (VKS). Glavni duhovnik sviju križarskih organizacija bio je zagrebački kanonik mons. dr. Milan Beluhan (1877-1953). Pred II. svjetski rat križarstvo broji oko četrdeset tisuća članova i članica.

Godine 1940. Lav je izabran za tajnika VKB-a, a u ožujku 1942. nadbiskup Stepinac imenuje ga predsjednikom Velikoga križarskoga bratstva. Bile su teške i presudne godine za Hrvatsku i hrvatske katolike. Pred kraj rata Lav piše u križarskom tjedniku »Nedjelja«: »Nikakove nove prilike ne mogu utjecati na naš stav u osnovnim pitanjima križarskoga rada. Križarstvo je organizacija koja se u čitavom svom dosadašnjem radu uvijek vodila smjernicama papa, Svete Stolice... Križarstvo je na tom putu ustrajalo i ustrajat će.« (br. 33/44)

Dolaskom komunizma na vlast odmah započinju progoni križara. Nadbiskup Stepinac formalno raspušta u srpnju 1945. sve organizacije Katoličke akcije, kako bi se članstvo zaštitilo od progona. Lav je dvaput nakratko zatvoren, pa pušten. U rujnu 1946. uhićen je nadbiskup Stepinac, protiv koga komunistički vlastodršci organiziraju »prežalosni proces«. Dr. Znidarčić prikuplja dokumente i predaje ih nadbiskupovim braniteljima. Osobno prati tijek suđenja. Uhićena je i osuđena s. Marica Stanković, predsjednica VKS-a. I dr. Znidarčić ponovno je 1950. g. uhićen, i proveo je tri godine po zatvorima, a da mu nikad nije bila dokazana krivnja, niti izrečena presuda. Po izlasku iz zatvora, da bi prehranio obitelj, zapošljava se u Bosni; tek 1968. otvara u Zagrebu vlastiti odvjetnički ured. Branio je odvažno i vješto političke optuženike, a mnogim je potrebnima odvjetničke usluge pružao besplatno. I poslije sloma »Hrvatskog proljeća« proveo je nekoliko mjeseci u istražnom zatvoru.

Poslije slobodnih izbora u Hrvatskoj Lav svojim proglasom naviješta nastavak rada križarstva: »Križarska organizacija nastavlja svojim radom... Služit ćemo Bogu i Crkvi da bismo u najbitnijem pomogli svom ispaćenom hrvatskom narodu.« (Križarska straža 1/1993.) Na glavnoj godišnjoj skupštini VKB-a u prosincu 1993. Lav odstupa s mjesta predsjednika, ali do kraja života misli i osjeća križarski, vjeran idealima biskupa Mahnića i Ivana Merza.

U svojoj sažalnici obitelji dr. Znidarčića blagopokojni kardinal Kuharić piše: »Lav je bio čovjek čvrste vjere, čovjek Crkve, branitelj istine i pravde, iskušan progonom i zatvorom, pa je u vječnosti sigurno susreo blagog Sunca, koji ga je pozvao da božićnu radost slavi u nebeskoj Crkvi.«

Stanislav Vitković

Djeca i roditelji u molitvi pred zemnim ostacima bl. Alojzija Stepinca

Nadbiskup Stepinac u Sesvetama 1935.

Zabilježio župnik Josip Šimečki

Dobrovoljno vatrogasno društvo (u Sesvetama) izgradilo je lijepi dom i željelo da se svečano blagoslovi. Zamolio sam preuzv. g. dr. Alojzija Stepinca, nadbiskupa koadjutora, da osobno blagoslovi novi dom. On se najpripravnije molbi odazvao.

Svečani blagoslov je obavljen 11. kolovoza 1935. Bila je to svečanost, kakve Sesvete još nisu doživjele. Mladom, popularnom i simpatičnom nadbiskupu koadjutoru pripremljen je osobito srdačan i svečan doček. Nedaleko župne crkve bio je podignut ukusni slavoluk s natpisom: »Dobro došao, natpastiru naš!« U 10 sati sabralo se silno mnoštvo naroda iz Sesveta i iz svih okolnih župa pod hrvatskim zastavama. Moglo je biti oko 10.000 duša. Do granice župe (u Retkovcu) pošao je pred preuzv. nadbiskupa banderij od 100 konjanika. Svi konjanici su bili u narodnoj nošnji i okićeni hrvatskim zastavama. Iz Zagreba, te iz bliže i dalje okolice, došlo je na proslavu vrlo mnogo vatrogasaca. Samo u uniformi bilo ih je do 1.000. Sudjelovala je i vatrogasna glazba.

Kad su se s tornja župne crkve oglasila zvona i zagruvali mužari, nastalo je među onim silnim masama svijeta ganutljivo uzbuđenje, a na licima svih opažalo se veselje i radost, jer je bio blizu čas kada će svog dragog natpastira ugledati u svojoj sredini.

Kod slavoluka su čekali domaći župnik Josip Šimečki s devetoricom susjednih svećenika, kotarski podnačelnik Huber, općinski načelnik V. Pavlinić, Djevojačko društvo, Križari iz Sesveta i Granešine, te zastupnici brojnih vatrogasnih društava. Brojni narod postavio se u uzornom redu na prostranom trgu oko slavoluka.

Kad je preuzv. nadbiskup u pratnji presvj. dr. Kukanića i dr. Nežića došao do slavoluka, pozdravio ga je u ime cijele općine općinski načelnik V. Pavlinić. U svom toplom pozdravu posebno je naglasio, kako je ovaj narod u tolikom broju došao samo zato, da vidi i pozdravi svog crkvenog poglavara, predstavnika one vjere, koja je još jedina nada i utjeha ispaćenom hrvatskom narodu u ovim teškim i burnim vremenima.

Nakon toga je mjesni župnik izrekao ovaj pozdrav:

»Preuzvišeni gospodine, dragi naš natpastiru!

Ja sam danas sretan i presretan, što mogu kao župnik sesvetski u ime svih mojih župljana, u ime cijelog ovog Prigorskog kraja i u svoje ime pozdraviti Vašu Preuzvišenost u našoj sredini i kliknuti Vam od srca: 'Dobro nam došli!' Vi ste naš i među svoje ste došli. U ovoj prvoj godini Vašeg pontifikata Vi ste osvojili srca svih Hrvata katolika širom lijepe naše domovine i rasplamsali u njihovim srcima žar za dva najsvetija ideala: za Boga i za dom, rasplamsali ste ljubav prema svetoj vjeri katoličkoj i hrvatskoj grudi. Zato ste nam mio i drag, i oči svih nas s puno nade uprte su u Vas, a srca naša za Vas biju.

Bl. Alojzije s malim križarima 1938.

Mi smo Hrvati katolici zahvalni Providnosti Božjoj, što nam je u ovim teškim vremenima dala duhovnog poglavara i natpastira u Vašoj časnoj osobi, koju resi solidna učenost, duboka poniznost i skromnost, neumorna radinost, mladenački polet i žar za Boga i Hrvatsku domovinu, ali i lavovsku upravo snagu i neustrašivost kada treba dići glas svoj u obranu prava i svete vjere i svog hrvatskog naroda. To nas veseli i raduje, zato Vas rado pozdravljamo u našoj sredini i kličemo: 'Bog Vas poživio!'

Preuzvišeni gospodine! U ime sesvetskog vatrogasnog društva, kojemu sam i ja član i duhovnik, pozdravljam Vas tradicionalnim našim pozdravom: 'Pomoz' Bog!' Za cijelu našu Općinu, za cijeli ovaj prigorski kraj, a napose za nas vatrogasce sesvetske, osobita je počast i odlikovanje, što ste se Vi, preuzvišeni, najpripravnije odazvali našoj molbi i želji, i došli osobno među nas da nam blagoslovite novi naš vatrogasni dom, taj vidljivi znak naše ljubavi prema bližnjemu.

U ime čitavog ovog brojnog naroda kličem: 'Živio naš ponos i dika i nada naša, pučanin, preuzv. g. nadb. koadjutor dr. Alojzije Stepinac! Živio!'«

Iz tisuća grla zaorio je zrakom radosni i gromki: »Živio!«

Nakon toga pozdravila je Preuzvišenoga u ime Djev. društva Ljubica Silvert lijepim govorom i predala mu krasnu kitu cvijeća, koja je na izričitu želju preuzv. nadbiskupa stavljena na oltar Majke Božje. U ime novoosnovanog društva Križara pozdravio je prigodnom pjesmicom Ivica Živec.

Na trgu pred općinskim uredom podignut je ukusni oltar s velikom slikom Majke Božje, koju je resio vijenac od električnih žarulja. Tu je preuzv. nadbiskup odslužio tihu sv. misu uz asistenciju dvanaestorice svećenika. Za vrijeme sv. mise skladno je pjevalo Djevojačko društvo, a na harmoniju je pratio mjesni župnik.

Nakon sv. mise odsvirala je vatrogasna glazba: »Tebe Boga hvalimo«, a nakon toga je svečano, uz veliku asistenciju, obavljen sam blagoslov vatrogasnog doma (...).

Prije svog odlaska nadbiskup se svratio u župni dvor, gdje je neko vrijeme proveo u razgovoru sa sabranim svećenstvom, a onda je u pratnji svoga ceremonijara, uz burne ovacije otišao u Zagreb. (*Spomenica župe Svih Svetih u Sesvetama*, stranice neobilježene, god. 1935.)

Nadbiskup koadjutor u Koprivnici 1935.

U Koprivnici od 21. do 23. svibnja 1935. bile su svečanosti uz podjeljivanje sakramenta Potvrde, za koju su prigodu prispjeli nadbiskup dr. Antun Bauer i nadbiskup koadjutor dr. Alojzije Stepinac. Dočekani su izvanredno svečano, srdačno pozdravljani od mnoštva svijeta, koje je napunilo ulice kuda su oba dostojanstvenika prolazila u procesiji u župnu crkvu sv. Nikole, okruženi mnogobrojnim svećenstvom i praćeni mnoštvom građana, od najuglednijih do najskromnijih.

Već je u Rijeci bio podignut slavoluk. Tu su nadbiskupe pozdravili ratar Josip Sabolović i učitelj Mirt, a dočekali su ih i predstavnici vlasti, školska djeca i narod. Jedna im je djevojčica predala rukovet cvijeća. Bio je postrojen i banderij i bicikli. Oni su došli pred nadbiskupski auto sve do Sokolovca. Banderij iz Rijeke išao je prema Koprivnici do brijega Crna gora. Tu je nadbiskupe dočekao gradski banderij, kojim je rukovodio Stjepan Nemec, nekoć husarski vodnik. I u Dubovcu je bio priređen lijep slavoluk iskićen trobojnim cvijećem.

Kod Grantula, kapele Sedam žalosti Majke Božje bio je podignut gradski slavoluk. Tu su se nadbiskupi i odjenuli u svečano ruho. Pred kapelom ih je pozdravio domaći župnik, gradonačelnik, odvjetnik dr. Branko Švarc i Adica Hopek, učenica pučke škole, koja im je predala rukovet cvijeća.

Navečer istoga dana slegla se masa svijeta pred župnim stanom u parku s lampionima. U toj bakljadi i serenadi sudjelovala su sva vjerska, kulturna i humanitarna društva. U mnoštvu lampiona isticao se osobito jedan veliki u obliku velikoga srca. Hrvatska pjevačka društva »Podravac« i »Domoljub« otpjevala su podoknicu. Pozdravni je govor u ime građanstva izrekao te mladoga nadbiskupa koadjutora vrlo lijepo i srdačno pozdravio dr. Ivo Vedriš, primarius u bolnici, i koadjutorov ratni drug iz 1. svjetskog rata. Odgovor jednog i drugog nadbiskupa popraćen je burnim klicanjem i pljeskanjem. (...)

Prigodom ovog podjeljivanja sakramenta Potvrde, 22. svibnja 1935., u Koprivnici je potvrđeno 2.300 vjernika. (...) Nadbiskup Bauer poslijepodne ovoga dana vratio se u Zagreb, a nadbiskup Stepinac nastavio je sam podjeljivati sakramenat Potvrde.

Mons. Alojzije Stepinac na euharistijskom kongresu u Koprivnici 8. kolovoza 1937.

Dana 23. svibnja 1935. nadbiskup koadjutor se oko 4 sata poslijepodne oprostio od svečanoga odbora i građanstva, koje se skupilo u velikom broju u župnom dvoru, na ulici i oko crkve. Oproštajni govor izgovorio je ljekarnik gosp. Dane Hranilović. Preuzvišeni se zahvalio i svima udijelio svoj natpastirski blagoslov. Zvona su zazvonila na svim crkvama, mužari su gruvali, a narod je klicao gromko: »Živio nadbiskup dr. Alojzije Stepinac!« »Živio hrv. nadbiskup!«, »Živila Hrvatska!« Uz burne ovacije krenuo je miljenik hrvatskoga naroda dr. Stepinac put župe Bregi, i to kočijom preko Miklinovca. U Miklinovcu bijaše podignut slavoluk, kod kojega je Preuzvišenoga pozdravila kći Stjepana Prvčića, utamničenika, i predala mu rukovet cvijeća sastavljen od cvjetova s naših njiva i livada. Spomenula je u govoru kako stoji baš na mjestu gdje je nekoć bila crkva sv. Nikole, koju su Turci zapalili. I danas su se mnogi urotili protiv našega hrvatskog naroda, ali mu neće nauditi, jer je Bog s njime.

U Bregima, kod raspela gdje je bila podignuta sjenica, Nadbiskupa je dočekao župnik Alojzije Klobouček s vatrogasnim društvom, školskom djecom i župljanima. Uz gruvanje mužara, uveden je preuzvišeni u obnovljenu crkvu.

(*Spomenica župe Sv. Nikole biskupa u Koprivnici*, stranice neobilježene, usp. str. 26-34) /Pripremio Zoran Hlevnjak, sjemeništarac iz Koprivnice, 2. r./

DOKUMENTI

Svjedočanstvo Radio Londona na srpsko-hrvatskom jeziku u 13.50 sati, 7. srpnja 1943. o propovjedničkoj djelatnosti nadbiskupa Stepinca poradi osude nasilja izvršenih u ime socijalnih, rasnih i nacionalnih načela.

Izvor: CP, sv. LXVI, str. 1114.

Vatikanski radio jučer je dao izvadke iz dvije nedavne propovijedi, koje je održao zagrebački nadbiskup Dr. Stepinac. U svojim propovijedima zagrebački nadbiskup strogo je i oštro osudio proganjanje Jevreja i drugih narodnosti, koje su vršene prema ranijim nacističkim terorističkim mjerama kao i prema Nürnberškom zakonu. Vatikanski radio javlja, da je zagrebački nadbiskup rekao u svojoj propovijedi slijedeće: Svaki narod i svaka rasa na zemlji imaju prava na život i postupak koji je dostojan čovjeka. Ako je Bog dao ovo pravo ljudima, nijedna vlast na svijetu ne može im ga oduzeti, stoga je katolička Crkva uvijek osuđivala svaku nepravdu i nasilje, koje je vršeno u ime socijalnih, rasnih i nacionalnih načela. Nitko nema pravo ubijati iz vlastitog hira i da škodi drugima članovima rase. Vatikanski radio rekao je 14. ožujka, kada je tzv. Nezavisna Država Hrvatska naredila da se sa svim Jevrejima postupa prema Nürnberškom zakonu, da je tom prilikom Stepinac izjavio: »Zločincu, kojemu je dokazan zločin, mora suditi državni sud. Ali nitko nema pravo da uništi svetost braka, koji je priznala Sv. Mater Crkva. Bračna zajednica ima pravo koje nikakova svjetovna vlast ne može oduzeti, ili ograničiti.«

JOSIP VRANEKOVIĆ - DNEVNIK, SV. I. (4. PROSINCA 1951. - 9. LIPNJA 1953.)

Na poticaje i želje brojnih štovatelja blaženoga Alojzija Stepinca, Postulatura nastavlja objavljivati izabrana poglavlja dnevnika vlč. Josipa Vranekovića, u kojima je gotovo svaki dan opisao život zasužnjenog nadbiskupa i kardinala Stepinca u župnoj kući u Krašiću, gdje je sužnju pismeno bilo naređeno izdržavati kaznu od 5. prosinca 1951. do 18. rujna 1962.

19. XII. 1952.

Već nekoliko dana teško hoda. Misli, da mu se išijas povraća. Malo ga uznemiri pomisao, da će ovako bolestan u stroži zatvor. No, odmah se smiri: »In Te, Domine, speravi!«

Dolazi dr. Sučić, liječnik. Stvar je dosta opasna: tromboza u lijevoj nozi. Određuje, da svakog dana primi penicilin. Mg. Rikati dao mu danas injekciju. – Ne smije se dizati. Nepomično leži sa podignutom nogom. Teško mu je, što nekoliko dana ne će moći služiti sv. Misu. Ni klečati ne može.

20. XII. 1952.

Danas sam mu donio sv. Pričest. Narod moli iza Zornice u crkvi, dok sam mu odnio sv. Pričest.

Dr. Sučić šalje ovamo dr. Riesnera. Dolazi oko 10 sati prije podne. Vidi da je zdravlje Eminencije kritično. Krv mu se gotovo preko cijele lijeve noge zgrušala u žili. Teoretski je moguće, kaže liječnik, da zgrušana krv pođe naprijed, uniđe u srce – i nastupa smrt! – Odmah se vraća u Zagreb, da sve priredi za operaciju. -

Predstavnici vlasti zovu ga kroz to vrijeme – i zanimaju se za zdravlje. – Dr. Riesner morao im pismeno garantirati za uspjeh operacije.

Poslije podne u 5 sati sve je u sobi bilo pripremljeno za operaciju. Mjesni liječnik dr. Bakulić dao ambulantski operacioni stol. Iz bolnice Milosrdnih sestara dopremljeno je sve potrebno kako za samu operaciju, tako i za sve eventualnosti. Tu je i asistent dr. Riesnera. Zarezivanje žile bilo je gotovo u momentu. Uspjelo je. E. (Eminencija = kardinal) je miran. Za najnužnije smije ustati iz kreveta. Neprilika je sa davanjem injekcija. Dr. Bakulić je partijac, pa premda je inače liječnik na svom mjestu, E. ne želi, da mu on daje injekcije. Dr. Bakulić opet svjetuje mg. Rikatija, da ne daje injekcije, jer to na nj kao apotekara ne spada. Radi »neoprezna jezika« skoro je Mg. bio već stradao. Spasio ga liječnik partijac. Mg. Rikati predlaže, da injekcije daje sestra iz ambulante.

»Nikako« – kaže E. – Na sreću, iza operacije, dr. Riesner opazi, da E. ima iz Švicarske neke lijekove, što ih je poslala vrhovna glavarica ss. Sv. Križa. To su neke pilule, kao bomboni – daleko jače od penicilina. Svaka 4 sati treba uzeti po 1 komad. Uzeti će ukupno 30 komada. – Tako je upravo Providencijalno riješeno pitanje injekcija! Začudno je, da me je E. više puta slao, da g. Magistru odnesem te lijekove i sl. Dan prije sam mu ih nudio, a on ih nije htio! Sada su dobro došli.

Nadbiskup Stepinac na tečaju malih križara

E. liječničke savjete sluša tako, da radi lijeka nije primio sv. Pričest: 21., 22., 23., i 24. XII. o. g.

22. XII. 1952.

Liječnik dolazi – pregleda – sve je u redu. E. je zadovoljan. Za nj je velika žrtva ležati. Znade za koga i to što trpi – i miran je. /.../

26. XII. 1952.

Mnogo je zabrinut za interview, hoće li ga vjerno reproducirati. Molili smo na tu nakanu. Dolaze danas, ali ih kod Brlenića milicija vrati natrag! – Zabrinut je E., što je, da ih nema. No, brzo smo doznali, da su stvarno vraćeni.

Dolazi u posjet E. sestra Štefa, sa kćerima, zetom i unukom.

28. XII. 1952.

Uz posebnu dozvolu dolazi liječnik. /.../

31. XII. 1952.

Stara godina. E. propovijeda. Mene mnogo napadaju na sastancima. Viču protiv mene u »Omladinskom borcu«. Laž. Ljudi im se smiju.

Bl. Alojzije Stepinac (1898.-1960.)

1. I. 1953.

Eminencija se veseli i tješi ga, što svijet konačno počima uviđati, što je i što donosi komunizam. »Ne smijem klečati. Liječnici mi zabranili. Teško mi je, ali slušati ću ih. Neću zato više dolaziti niti na Vašu Misu, ni blagoslov, a i gratiarum actio (zahvalu za sv. Misu, op. ur.) obaviti ću u kući. Ako bih naime stalno sjedio, samo u crkvi – to bi za mnoge bila sablazan.«

4. I. 1953.

Konačno su došli oni Austrijanci, što su bili ovdje na Božić. Nazivaju pravom aferom odlazak nuncija. Na polnoćki bilo je kod njega 250 diplomata. Ministrirali su mu engleski vojni ataše i savjetnik američke ambasade. Cijeli ga diplomatski kor ispratio 27. o. mj. (*riječ je o 27. prosincu 1952.*) na stanicu. Francuski ambasador zastupat će Vatikan u Beogradu.

Snimili su E. u crkvi, kući, kod stola. – Snimili su kako vjenča nećaka Franju Mrzljaka. E., preč. Šimečki i ja bili smo kod Mrzljaka na svadbi. – »Najveće blago, što ga možete ostaviti svojoj djeci jest Sv. vjera!« – rekao je Eminencija.

5. I. 1953.

Novine i dalje kleveću Svetu Stolicu. »Ni trunka stida nemaju oni, kad im treba lagati!« – rekao je na to E.

6. I. 1953.

Blagoslov kuće obavio sam u njegovoj sobi. Nadario je ministrante. Voli ih, jer gleda, kako tu niču svećenička zvanja.

Sluša preko radija, da je Staljin postao malo ponizniji. – »Postat će on to još i više.«

Danas je na objedu ovdje i preč. Šimečki. Sjedjeli smo za stolom, 2 i pô sata. Obnavlja mnoge uspomene, pa i sa ratišta. Priča, kako je spasio na sudu nekoga vojnika. Bio je optužen, da je navalio na svog pretpostavljenog. U stvari nije bilo tako, nego ga je onemogućio, kad je isti tužitelj silovao u kući neku djevojku. »Kad sam čuo, u meni je sve nešto uskipjelo. Da sam ga ja našao na takovom činu, možda bih i ustrijelio takovu zvijer sjetivši se, kako bi meni bilo, kad bi moju sestru netko silovao. Bio sam tamo zapovjednik straže, odlučno ga zagovorio i bio je oslobođen.«

9. I. 1953.

Otišao sam kući, da vjenčam svoju sestru. Teško mi je bilo ostavljati kuću, to više, što se ovih dana sastaje konzistorij u Rimu (zbog uspostave novih kardinala, op. ur.). No, E. mi reče: »Idite samo u miru. Sutra ću na vašu nakanu prikazati sv. Misu.«

10. I. 1953.

Dolazi neki Šveđanin. Prati ga Ž. Brichta. Posljednjeg Eminencija nije htio primiti. Šveđanin je objektivan. Vidi ovdje sve. Dobro poznaje povijest svoje zemlje, koja je pred 380 godina bila katolička. I Eminencija pokazuje, da pozna tu zemlju, sv. Brigitu i dr.

Napad na Vatikan se nastavlja. Najsramotnijim lažima vrijeđaju svetog Oca i Eminenciju.

11. I. 1953.

Autom (Klemenčić) vratio sam se uvečer u 7 sati kući.

12. I. 1953.

Danas u 15 sati stigne ovamo novinar Amerikanac u pratnji dr. Boškovića. Eminencija na divanu leži u svojoj prvoj sobi, da bude na

Hodočasnici iz župe Petrovina, članovi Molitvene zajednice bl. Alojzija Stepinca, na Blaženikovu grobu prije svečanog večernjeg misnog slavlja na Stepinčevo 2002.

Kard. Franjo Kuharić u pratnji mons. Giulia Einaudia, nuncija u Republici Hrvatskoj, mons. Eduarda Nowaka, tajnika Kongregacije za kauze svetaca, mons. Slovomira Miklovša, vladike križevačkoga, pomoćnih zagrebačkih biskupa, kanonika prebendara, brojnog savećenstva, i naroda predvodi kondukt nakon prepoznavanja zemnih ostataka bl. Alojzija Stepinca, 24. lipnja 1994.

toplom. Prenesem divan u drugu sobu, da može primiti novinare.

Uznemiren je.

- Što opet hoće? Kao uvijek, tako i sada klekne pred sliku Bogorodice i moli za pomoć.

U kancelariji pitam najprije ovu dvojicu, da li su oni dali štampati neki komentar o tobože nekorektnom držanju Eminencije prema Srbima. »Ne!« odlučno se brane, i malo su samo uzrujani radi toga. »Pače, nastave oni, napali su nas u Beogradu, da smo ne novinari, nego senzacionalisti. Upekla ih je riječ Eminencije, da je u Jugoslaviji sloboda jednaka nuli!«

»Što želite danas?« pitam ih. Vrlo ste se brzo vratili. Oni će na to: »Jutros smo bili u Krašiću i milicija nas je vratila. Odemo u Zagreb, i u 13 sati dobijemo dozvolu, da dođemo ovamo. Američka katolička štampa interesira se: 1 – Kakvi su dojmovi Eminencije danas, kad bi trebao biti u Rimu, a eto tu je. 2 – Što se sudi o konferenciji episkopata s Titom. Odem najprije sam do Eminencije i sve mu saopćim. On se na prvo pitanje nasmije i reče mi:

- Pa vidite što radim, kao i svaki drugi dan...

Dobro, da ste ih pitali. Idite, ponudite ih nečim, a ja ću malo promisliti, kako da im odgovorim. Recite im još, da ih molim, neka me poštede s pitanjima.

Za čas odgovorio mi je ovo: 1. – Ja sam kao obično odslužio Misu, pomolio se za Svetog Oca i onda nastavio svoj dnevni posao, koliko mi je moguće u mojoj internaciji. Ako mi se kada pruži prilika, da posjetim svetog Oca, bit će sretan, da mu mogu zahvaliti za sve ono, što čini kao vrhovni glavar Katoličke Crkve u korist čitavog čovječanstva u ovoj borbi između duha i brutalnog materijalističkog nazora na svijet. 2. – Što se tiče vašeg drugog pitanja, bit ću kratak. Crkva će katolička u našoj zemlji ostati i dalje čvrsta. Jedini sporazum, koji bi trajno nešto značio, bez Svete stolice je nemoguć. Ona je uvijek spremna na sporazum sa svim ljudima dobre volje, ali nikada na diktate. Taj je termin nepoznat u rječniku Katoličke Crkve.

Pitali ga još, što misli, hoće li doći do sporazuma između Crkve i države?

- Ovo nije za štampu – govorim vam u četiri oka – ne će! Komunizam bi naime u slučaju sporazuma morao odstupiti od glavnih načela. On to ne će. Ergo, nema sporazuma.

Eminencija do 1 sat u noći nije mogao zaspati. Mislio je na izjavu, što ju je danas dao.

Biskupi su stvarno 8. ovoga mjeseca bili primljeni kod Tita.

Tu su bili preuzvišena gospoda Salis, Lach, Ujčić, Alaupović, Vouk, Akšamović, Burić. Salonskim se kolima vozili iz Zagreba u Beograd. Tu ih dočekali automobili. Sve najljepše izvana. Biskupi traže: slobodu štampe, vjeronauk u škole, vratiti najnužnije Crkvi što joj treba, i povratak Eminencije u Zagreb! Tito je ovo posljednje primio s negodovanjem, i nije htio o tome govoriti. Eminencija nezadovoljan, što je do toga sterilnog sastanka došlo. Oni nisu ordinariji, pa i da jesu, tu je Sveta Stolica, koja ima prvu riječ.

Danas je u Rimu konzistorij. Sveti Otac se izrazio o Eminenciji: »Postavili smo ga za kardinala ne da time vrijeđamo jugoslavensku vladu, nego radi njegovih zasluga. I njegovom se imenovanju vesele ne samo katolici Jugoslavije nego i inovjerci. Postavili smo za kardinala muža apostolske revnosti i vjerske hrabrosti.« Doista divno priznanje, kojim sveti Otac odobrava njegov stav.

- Više puta sam govorio i poručio svetom Ocu, među ostalim i 1945. i 1951., kad sam došao u Krašić: »Ako moja osoba i malo smeta interesima Crkve, onda vas molim, smijenite me! Ja bih mu noge poljubio, da je to učinio. Ali, eto, on to ne čini.«

12.–17. I. 1953.

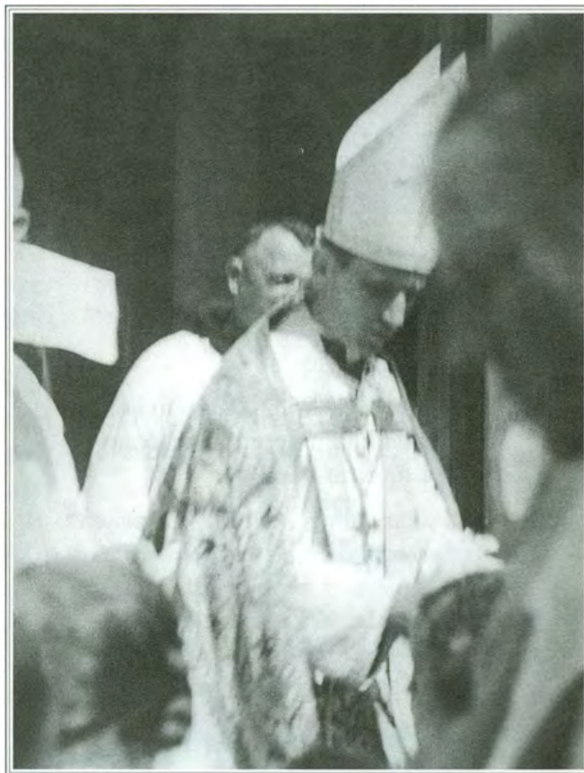
Iz Zagreba nitko ne dolazi. Prava internacija. Napadaji u novinama, i ovdje usmeno, ne prestaju. Noga mu je zdrava. Sutra će u kapelu svetog Ivana.

(nastavlja se)

IZ SPOMEN ZBIRKE

18. 02. 2002. Blaženi Alojzije, hvala ti što si trajno uz mene, što čuvaš i vodiš moj život. Molim te izmoli mi strpljenje i predanje, pouzdanje u Boga, da mogu s tobom reći »U Tebe se Gospodine uzdam«. Blagoslovi moga muža i mene, naš brak i naše obitelji. Amen.

2. ožujka 2002. Blaženi Alojzije, hvala ti na ovome danu punom spoznaje i nove nade. Ustrajat ćemo prema svom cilju, kao što si i ti ustrajao prema svome. Blaženi Alojzije Stepinac, molim te, čuvaj sve medicinske sestre na svijetu. Hvala ti, što sam uz tvoju pomoć ispravila »hrvatski«. Blaženi Alojzije, hvala ti za moju obitelj, i za moje prijatelje! Blaženi Alojzije Stepinac, čuvaj svu djecu ovoga svijeta i pomozi im da ostvare svoje snove. Pomozi im u svakom započetom poslu, pokaži im svjetlo na kraju puta. Učenica S. M., škole Bjelovar.

Nadbiskup Stepinac podjeljuje sakramenat potvrde

Časopis Blaženi Alojzije Stepinac (Skraćeni ključni naslov: *Blaž. Alojzije Stepinac*) glasnik je Postulature za proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 9 (2002.) Broj 3

Cijena: 5 kn; za inozemstvo 2 eura ili 3 USD

Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Izdavač: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca
Voćarska 106, pp. 110
10001 Zagreb

Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Voćarska 106, pp. 110, 10001 Zagreb

Adresa uredništva: Postulatura Blaženog Alojzija Stepinca, Voćarska 106, pp. 110; 10001 Zagreb, telefon: 46 80 426; faks: 46 80 722; »Spomen-zbirka iz ostavštine blaženog Alojzija Stepinca«, Kaptol 31, 10000 Zagreb, telefon: 48 11 781

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Lektor: Prof. dr. Ante STAMAĆ

Slog: Mario Rogić, dipl.ing., LASER plus

Tisak: Tiskara PULJKO

Mnoštvo Božjeg naroda pohrlilo je na susret s Ivanom Pavlom II. i na misno slavlje tijekom kojeg je on kard. Stepinca proglasio blaženikom Katoličke crkve, u Mariji Bistrici, 3. listopada 1998.

◆

Ivan Pavao II. blagoslivlje Božji narod okupljen na misnom slavlju u Splitu, na Žnjanu, 4. listopada 1998.

Kard. Franjo Kuharić u pratnji mons. Giulia Einaudia, nuncija u Republici Hrvatskoj, mons. Eduarda Nowaka, tajnika Kongregacije za kauze svetaca, moli na grobu bl. Alojzija Stepinca nakon prepoznavanja Blaženikovih zemnih ostataka, 24. lipnja 1994.